

# SALT

## 24 al 29 juliol 1984

USIÓ CULTURAL

MAJOR  
1984



FESTA  
SALT



MAJOR  
1984

# PROGRAMA OFICIAL DE FESTES

Comissió de Festes

Casal de Jubilats de Salt



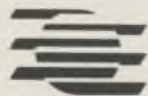
# CUENTA SEGURO

# Su cuenta asegura a su familia

**Sin cargo para Vd.**

Por el hecho de tener una cuenta corriente con nosotros, le ofrecemos total seguridad para su familia: **una cuenta seguro**, sin coste para Ud.

Sólo tiene que solicitarla en la oficina del Banco Hispano Americano donde tiene su cuenta y le entregaremos su Póliza de Seguro de accidentes, concertada con Seguros La Estrella, por un importe de 500.000 pts. Además si el saldo medio de su cuenta durante el último trimestre es igual o superior a 50.000 pts., le ofrecemos otro seguro, también sin coste alguno, por el doble del saldo medio, con un límite máximo de 2.000.000 de pts. por cuenta.



## Banco Hispano Americano

Sucursales: Carrer Major, 71-73 - SALT  
Plaça Marquès de Camps, 4 - GIRONA  
Urb. Migdia, 26 - GIRONA  
Urb. Santa Eugènia, 83 - GIRONA  
Urb. Pont de Pedra - GIRONA



# LA FESTA MAJOR TRUCA LES VOSTRES PORTES

Novament, la festa Major de Salt, truca les vostres portes. La Festa Major és sempre puntual. No falla mai!. Cada any, pel 25 de juliol arriba amb tota solemnitat tot celebrant els patrons de la nostra vila, Sant Cugat i Sant Jaume.

La nostra festa Major és ben bé al pic de l'estiu, un moment que convida a la dispersió i al bullici, a les vacances i al lleure. És de totes maneres, un punt central de les activitats del nostre poble: Salt fa les coses pensant, en abans i després, de la Festa Major. És doncs, un bon moment com a referència de l'activitat ciutadana.

Els dies de la Festa Major, són dies de retrobament familiar i amical, malgrat la dispersió que abans hem senyalat. Volguem o no, molt ciutadans s'apleguen a Salt encara que només sigui una sola vegada l'any, per a conviure i celebrar la nostra Festa Gran. I en diem Gran, perquè sortosament és la culminació de totes les festes petites tradicionals, o de barris, que darrerament s'han anat recuperant i que donen una felicitat animació al nostre poble al llarg de tot l'any.

La Comissió ha preparat un variat programa d'actes que creiem serà compartit per tots: Balls a l'envelat, sardanes, concerts, competicions esportives, festivals etc. que han d'engrescar a la mainada i als grans.

Donem les gràcies a tots aquells que hi han col.laborat, tant en aquest programa com en els actes de la Festa en general: Anunciants, col.laboradors literaris i persones que a nivell individual o col.lectiu fan possible que surti aquest programa i que la nostra Festa Major vagi endavant.

Bé, i a tots, us convidem a participar a la Festa. Volem que us divertiui de debó i que la sentiu vostra. Només amb la vostra assistència, la Festa serà viva i els carers del nostre poble esclataran d'alegria.

«Bona Festa Major»

**LA COMISSIÓ DE FESTES**





# Peugeot 205. Contigo al fin del mundo.

**Por tu confort,  
economía y rendimiento.**

¡Sorprendente 205! Vienes dispuesto a ir muy lejos. Donde quieras llegar. Vienes con ganas y puedes con todo. Sin cansarte nunca y sin pedir casi nada a cambio. Si quieres confort, tú lo tienes. **5 amplias y confortables plazas.** Si quieres autonomía, tu me la das. **1.000 Kms. sin repostar.** Si quieres economía, tu colaboras. **Sólo 4.9 litros a los 100 Kms.**



Siempre adelante. Siempre dispuesto a darlo todo. Que es mucho. Se puede confiar en ti, tanto como para ir contigo al fin del mundo.

Tres terminaciones y tres motores:  
GL, GR Confort y GT.

**PEUGEOT 205**



# GERAUTO

Sta. Eugenia, 7 - Tel. 20.13.66 - GIRONA

VENGA A VERLO A:  
Ctra. Nacional II, Km. 718,700 - Tel. 47.64.75  
FORNELLS DE LA SELVA

Ctra. Vilablareix, s/n. - Tel. 23.28.11  
SALT



Su concesionario  
**PEUGEOT TALBOT:**  
**FUERZA DINAMICA**





# SALUTACIÓ

## *ELS NOUS JARDINS DE SALT*

Aquest any els amables forasters que ens acompanyaran per la Festa Major trobaran alguna cosa nova a Salt. Observaran amb l'ull

despert que, mica a mica, hi ha coses que milloren.

Per exemple, els jardins. El més curt de vista s'adona que en qüestió d'arbres i de jardineria, en un any, Salt ha fet un pas de gegant. Hi ha zones que dona gust de veure i de passejar-hi. Un miler d'arbres nous, cinc-cents rosers, cent cinquanta papereres llampants, metres quadrats de gespa verda, fresca i esponerosa, etc. Per força s'han de veure i han de donar una altra imatge més acollidora de la nostra vila.

La majoria d'aquests jardins són obra de la brigada municipal de jardineria, però no tots. En alguns (com al Grup Verge Maria), l'Ajuntament no ha fet res més que donar-los l'arrencada inicial. La resta se l'han feta els veïns: ells reguen la gespa sembrada pels jardiners municipals, la netegen, la vigilen, la guarden; ells busquen ciutadans que els regalïn arbres per plantar-hi; ells vetllen perquè el barri tingui un aspecte més agradable, més noble i més natural... Fan una obra cívica digna de tota lloança!

I és que un Ajuntament necessita l'ajuda de tots els veïns si vol fer alguna cosa de profit!

Sí, saltencs, us necessitem a tots! Volem les voreres immaculades, les places dignes, els carrers polits, els jardins paradisiacs! Us demanem que feu servir les papereres i els contenidors i que n'ensenyeu als vostres fills! Que respecteu els arbres i les flors pagats amb els diners de tots els ciutadants! Ens hi voleu ajudar? Gràcies!

Hi ha ciutadans que sempre critiquen. I tenen tot el dret a fer-ho. Però només critiquen i no fan mai res més que criticar. I de criticar i prou tothom en sap.

Hi ha també els ciutadans que critiquen perquè tenen el dret i el deure de fer-ho, però que a més de criticar col·laboren i ajuden. Són responsables i conscients que un poble no és sols l'Ajuntament sinó l'Ajuntament i els ciutadans!

Us demanem, doncs, la vostra crítica i demanem també la vostra ajuda!

SALVADOR SUNYER, l'Alcalde

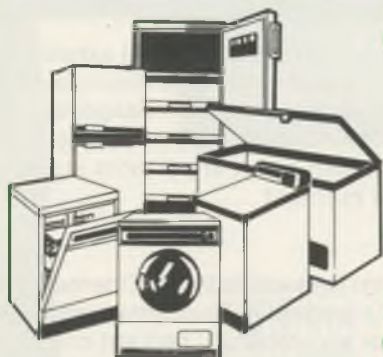


Oficina: Carrer Major, 316  
Magatzem: Carrer Colòmbia, 16  
Telèfon 23.75.02 - S A L T

**Construccions**

# **AURICH, S.A.**

**Construcció de xalets i  
obres de paleta en general**



comercial  
**salt  
salt  
salt**



**josep altarriba**

**electrodomèstics  
lampisteria  
làmpares**

Carrer Torras i Bages, 8  
Telèfon 23.74.15  
S A L T



tació dels Pastorets, que ja feia dos anys no es presentaven a Salt, aquestes representacions varen ésser un èxit i esperem que tindran continuïtat.

**TREBALLS MANUAIS.** — Per la Festa Major del 1983, varen celebrar el primer concurs de Treballs Manuals, amb premis per a tots els participants, aquest any també es presenta una nova exposició amb els treballs del segon concurs, a la Sala d'Actes del Casal i també durant els dies de la Festa Major.

**LA FARGA-Nº 50.** — El mes de novembre, la Revista del Casal, va celebrar, amb un ampli ressó a tota la premsa i ràdio comarcals, l'aparició del Nº 50 de La Farga. Es va oferir una edició oral molt vistosa i atractiva, a la que hi assistí molt de públic, resultant insuficient el local del Patronat, on se celebrava l'acte. Posteriorment als locals del Casal es va celebrar l'aconteixement amb un vermut multitudinari i s'inaugurà l'exposició d'originals de La Farga, que posteriorment s'exposà a la Sala Municipal d'Exposicions.

### **EXCURSIONS.** —

Durant l'any 1983, es varen realitzar un total de 20 excursions, en les que hi participaren un total de 969 persones, el preu promig de cada excursió va ser de 1.600 ptes. per l'any 1984 també s'han programat 20 excursions (algunes ja realitzades) amb la novetat de premiar a les persones que més varen assistir a les excursions del 1983 amb una petita rebaixa. Pel mes d'agost el casal té programada una excusió a Italia, que ja té quasi totes les places cobertes. Aquest moviment de persones i autobusos ha estat controlat pel Sr. Josep Grasiot ànima d'aquestes sortides.

### **ACTES SOCIALS.** —

**IX EDICIÓ DE LA FESTA DEL JUBILAT.** — El dia 11 de Setembre es va celebrar la Festa Grossa del Casal, amb la participació de 520 persones, la diada va començar amb un concurs de Petanca, seguidament un Ofici, una ballada de Sardanes i per acabar dinar de germanor i ball, tot plegat va constituir una vetllada inoblidable.

El mateix dia 11 de Setembre es va procedir per part del rector de la Parròquia Mn. Caritg a la benedicció de la bandera del Casal, que varen apadrinar la Sra. Rosa Vicens (vídua de Satana) i el Sr. Miquel Portabella, d'ençà d'aquella data, les diades senyalades oneja al Casal la nostra bandera.

**VERMUT DE SANT ESTEVE.** — Com ja és tradicional per les diades nadalenques, vàrem oferir a tots els socis un magnífic vermut, fruit de la generosa col.laboració de diversos industrials i comerciants del poble amb una assistència massiva de socis. La vetllada comptà a més amb la col.laboració de Salt Sardanista que va oferir una ballada de sardanes patrocinada conjuntament amb el Casal.

**REVETLLA DE SANT JOAN.** — L'any passat iniciarem aquesta simpàtica Festa, consistent amb un sopar i ball, que va resultar un èxit de participació; fruit d'aquella resposta ha estat la nova edició d'enguany amb encara més participació.

**PROGRAMA DE LA FESTA MAJOR.** — Aquest llibre que teniu a les vostres mans, és també un orgull pel Casal, la seva edició és possible any rera any gràcies a la col.laboració dels anunciants, a la constància d'en Josep Cebrián i l'equip de La Farga i col.laboradors que aporten els treballs literaris que s'hi publiquen, a tots ells els donem les gràcies en nom del Casal i de la Comissió de Festes.

## INSTAL·LACIONS I MILLORES. —

Aquest any i gràcies als ajuts rebuts hem pogut substituir l'antiga calefacció a base de radiadors elèctrics, per un sistema modern de calefacció per aire mitjançant una bomba de calor que manté els locals climatitzats tant a l'hivern com a l'estiu.

També s'ha procedit al pintat dels locals i al seu arranjament general ja que l'estat de conservació era deplorable.



**PERRUQUERIA.** — Recentment ha entrat en servei la secció de Perruqueria per a senyores a disposició de les Sres. socis del Casal, que venien suggerint la necessitat de la seva instal·lació.

**SERVEI MÈDIC.** — Deixem constància del nostre agraïment i el de tots els socis del Casal a la Família Moré, que té cura de forma desinteressada de l'atenció sanitària dels nostres socis.

Amb aquest resum esperem haver-vos donat una visió aproximada del que ha estat el Casal al llarg d'un any d'activitats, totes aquestes activitats i millores són possibles gràcies a una sèrie de col·laboracions rebudes d'entitats i estaments públics i persones particulars, que moltes vegades en forma anònima ens ajuden a tirar endavant aquesta obra; a tots ells els donem les gràcies i que per molts anys ens puguin continuar ajudant.

¡BONA FESTA MAJOR A TOTHOM!

**LA JUNTA DEL CASAL**





## **Ajuntament i Entitats:**

# **LA LLUITA PER UNA VIDA CULTURAL RICA A SALT**

L'any passat, en aquest mateix programa, saludava l'aparició de festes a diversos carrers de Salt com un símptoma de la vitalitat potencial del nostre poble. I ho volia lligar amb el procés de recuperació de l'Ajuntament democràtic. Em semblava que els ciutadans trobarien cada cop més "els seus nivells de participació més naturals i per tant la possibilitat de participació més immediata". Ara, quan l'Ajuntament ja té el seu primer pressupost autònom, em sembla poder afirmar que aquesta tendència s'ha consolidat i va en augment. En tenim proves recents amb la festassa que ha muntat l'Associació de Veïns de Can Mericana Seca, la del carrer Sant Antoni, la del carrer de la Processó i tantes d'altres.

Les manifestacions festives són una forma de Cultura, i, per tant, cal potenciar-les des de les institucions. Jo voldria, però, fer algunes reflexions més generals sobre quin ha d'ésser, al meu criteri, el paper de l'Ajuntament en relació amb les iniciatives culturals, en el sentit més ampli i generós de la paraula, que sorgeixen al poble. De bon començament, cal pensar que la feina de l'Ajuntament, governi qui governi, ha d'anar destinada a tots els saltencs. Tot el que faci l'Ajuntament, més bé

# EUGESA

## Constructora immobiliària

Compri al millor preu el seu pis

**2.850.000 ptes.**

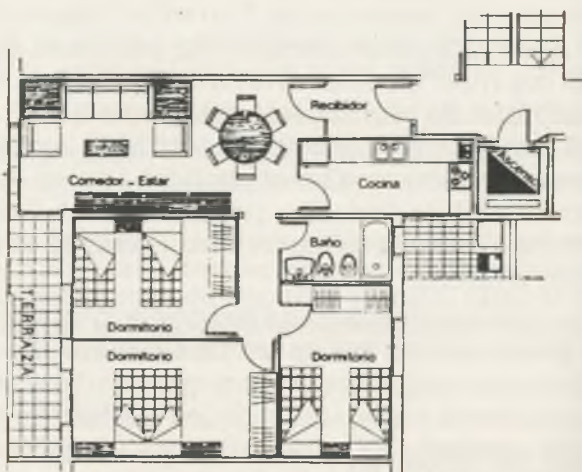
**i paguïl en les millors condicions:**

- a) 18.287 ptes. mensuals durant el primer any.  
21.808 ptes. mensuals durant els 4 anys següents.  
25.283 ptes. mensuals durant els 8 anys restants.  
(Corresponen al préstec oficial del 8% i 11% d'interès).
- b) Entrada a convenir.

- Pisos de tres i quatre habitacions.
- Ampli menjador-estar.
- Cuina totalment moblada.
- Bany complet.
- Terrasses sala estar i cuina.
- Terrassa a la coberta per estendre roba.
- Ascensor.
- Aparcament individual tancat opcional.

**PROTECCIÓ  
OFICIAL**

Carrer Major, 182  
Telèfon 23.55.61  
(4 línies)  
SALT



o més malament, quedarà sempre com a patrimoni de la gent que viu, treballa i paga impostos a Salt. Cal, doncs, crear serveis i equipaments amb visió de continuïtat, de futur.

Tenint això ben present, l'acció de l'Ajuntament es mou al voltant de tres eixos centrals:

1r. Cal adquirir béns patrimonials que permetin treballar els Ajuntaments del futur amb una bona base. Aquests tipus d'accions van des de l'adquisició de solars per escoles adequadament ubicats per evitar les improvisacions i provisionalitats que hem hagut de patir (famosos que, en aquest sentit, es treballa a la zona del Veïnat), fins al salvament de patrimonis culturals col·lectius (per exemple, la compra de la finca de Can Panxut que ha significat una inversió de 8 milions i mig) o l'acondiciament de locals d'ús social (la cooperativa del Veïnat, el Centre de Can Mericana Seca, o el que s'anirà fent al Mas Llorenç). En aquest mateix bloc cal incloure els acords a què hem arribat amb la Generalitat i diverses Caixes d'Estalvis per la creació de dues noves biblioteques infantils, el projecte del Pavelló Polisportiu, que veurem, per fi!, començar aquest any o la creació d'uns Serveis Municipals de Vacances, per posar exemples diversos.

2n. Cal ajudar a mantenir i augmentar la vida de les entitats del poble. La nostra capacitat per organitzar-nos, la vitalitat de les entitats, han estat peces clau en el procés de recuperació de la independència del poble i cal que l'Ajuntament hi faci costat. Des de l'Àrea de Cultura, on treballen els regidors d'Esports, joventut, serveis socials i festes, pensem que les entitats han de tenir voluntat d'autofinançar-se, però cal donar-los tota l'ajuda possible amb infraestructura. En aquest sentit s'ha invertit més d'un milió de pessetes per adquirir, per l'ús de tots, equips de megafonia i entarimats, i s'han concedit ajuts a la programació anual de vint-i-una entitats de Salt. L'enfortiment de les entitats és la millor garantia de participació democràtica i constructiva en la vida del poble.

3r. Cal sumar-se a les iniciatives, encara que no sorgeixin del mateix Ajuntament. Que el poble necessita un Ajuntament no vol pas dir que cal "municipalitzar" la vida del poble. Al contrari. Sovint, creiem que és més eficaç sumar-se a les iniciatives que vénen de fora que no pas malgastar energies amb exclusivismes estèrils. Aquesta ha estat, per exemple, la nostra actitud amb l'enorme patrimoni col·lectiu que pot arribar a ésser el Centre de "les Bernardes" de la Diputació Provincial. Hem procurat, des de les nostres possibilitats, donar-li vida constantment. Pensem, per exemple, amb els col·loquis sobre "Catalunya després del Franquisme", l'exposició de les "Festes de la Primavera" o les "Jornades sobre Educació Compensatòria" que varen aplegar educadors de tot l'Estat espanyol. (Per cert que, al cap d'un any de la seva inauguració, comença a ésser hora que la Diputació creï l'òrgan



— la Comissió Permanent— que ha de guiar-ne l'activitat continuada). Semblantment, quan les iniciatives de les entitats ultrapassen l'àmbit dels seus propis associats i enriqueixen la vida col·lectiva, hi veureu la col·laboració de l'Ajuntament, sigui un aplec infantil, una revetlla popular, una diada senyalada o, no cal dir, la Comissió que cada any fa possible la Festa Major.



*Visca la Festa Major*

*Foto: Jaume Bosch*

I, com que estem de festa, ja n'hi ha prou. Que la carta de pau i cultura que simbolitza el cartell d'aquest any us arribi a tots, i que sigui per molts anys!

**MIQUEL BERGA I BAGUÉ**  
Tinent d'Alcalde de Cultura, Ensenyament  
i Serveis Socials

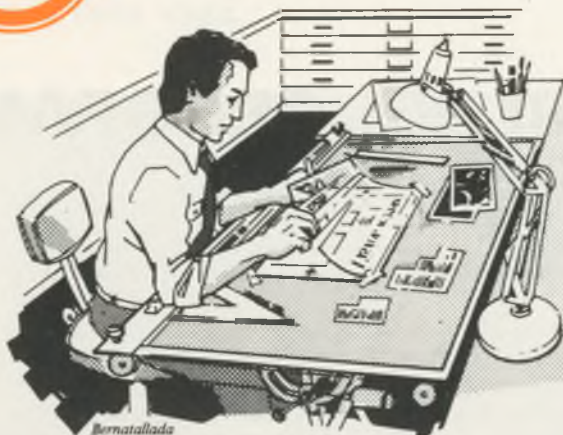
# EL MISTERI DEL PROGRAMA

## (Carta d'actualitat)

Hola amics! Una altra vegada estic amb vosaltres, com de costum, coincidint amb aquests dies en què, complint amb el vostre deure de bons ciutadans, acabeu de presentar les vostres declaracions pel Impost sobre la Renda de les Persones Físiques. I millor que us hagi sortit negativa o a retornar, perquè si us ha sortit positiva no tinc més remei que expressar-vos la meua condolència i recordar-vos que aquesta collita que puntualment rep el Ministeri d'Hisenda té com a causa més propera la crisi en què vivim submergits fins a les orelles, que quotidianament ens afeixuga, que va deixant al seu pas despulles d'empreses i d'oficis i a la que, diguin el que diguin, mai se li acaba de veure la cua. I si no és així que em digui el Govern que han fet dels 800.000 llocs de treball que van prometre, quan la realitat és que ens estem acostant perillosament a la xifra de dos milions i quart de parats, al límit del 20% de la població activa, o el que és el mateix, a què cada quatre que treballen mantinguin a un parat i a quatre pensionistes i si cada vegada són menys les que treballen i paguen, cada vegada més els que cobren, ja em diran vostès on arribarem, sobretot, si els que treballen es cansen de fer-ho. O que m'expliquin el que passa amb l'augment, també promès, de les pensions, que entre congelació per una banda i inflació per l'altra més que ajudar a malviure del minvades que són, semblen fer-ho a ben morir i això si no es confirmen els mals auguris de les altes esferes que volen fer-les tributar qualsevulla que sigui la seva quantia i procedència el que suposaria un retall important de les mateixes que prou migrades que són perquè encara les retallin. O que m'expliquin el que significa això de suprimir el secret bancari i inclús el professional, amb el que l'únic que conseguiran serà que surti més diner, negre, roig, verd o morat cap a l'estranger, i com que es fa cada vegada més petit, per a veure'l es necessitarà una lent de molts augments, a més de què aquí no quedarà enter ni el secret de confessió, perquè el del sumari ja sembla haver deixat de ser-ho. Total que àdhuc per a pensar s'haurà de demanar permís i fer-ho per escrit. I si no, que em diguin què és el que pretén el Govern amb la LODE, el Consells Universitaris, la Reforma de la Funció Pública, la Sindical i fins la de repressió del frau fiscal que pretén incrementar les penes del que amaga els seus guanys a l'omnipotent Estat per damunt de les que li correspondran al particular, encara que les quantitats rampinyades a aquests siguin superiors a les defraudades o no declarades. El que passa és que el Govern cada any gasta més en inversions que no li produeixen ingressos i, com les despeses s'han de pagar, els comptes no surten i s'intente treure els calers d'on n'hi ha i fins i tot d'on no n'hi ha. Pregunteu-ho als pensionistes, als reconvertis o als de l'ocupació comunitària.



FOTOCÒPIES  
CÒPIES DE PLÀNOLS



**PAPERERIA  
TÈCNICA  
MATERIAL  
PER A  
DIBUIX I  
OFICINES**

A SALT:  
Passeig d'Olot, 166  
Telèfon 23.27.08

A GIRONA:  
Avda. Sant Francesc, 4 - Tel. 20.39.44  
Migdia, 11 - Tel. 21.35.65

**TARONGES**



**Plenes de suc, plenes de vida**



I vostès diran: bé, tot això serà de molta actualitat, però, perquè es comenta aquí, en el programa de festes? doncs, els hi ho diré. Ve dels comptes que, segons els principis de la democràcia, han d'ésser clars i públics i a més han de quadrar. M'explicaré. A que molts de vostès que em compren i em tenen any darrera any, puntualment, a les seves mans i em llegeixen, segurament no s'han preguntat mai com vaig néixer, o com pot permetre's editar-me el Casal de Jubilats, en aquests temps de crisi, ni com s'ha produït el miracle del meu bateig, ja que vertaderament és un miracle, vestit amb aquests fulls de paper "couché", amb la meua coberta a tot color dissenyada originalment per un gran artista i la meua enquadernació, que no serà de pell o pergami, però em sembla que es molt noble i que ja la voldrien moltes altres publicacions de major tirada i fums.



Doncs bé, penso que essent com sóc un demòcrata de tota la vida, ja que dintre meu hi caben tota classe d'informacions de la tendència que siguin, crec necessari explicar, encara que sigui molt breument, quines són les meves finances i el meu secret, quasi miraculós com ja he dit abans, que hi ha darrera de les meves pàgines impreses i, també, com diuen que "quien no es agradecido no es bien nacido", no vull deixar d'agrair des d'aquestes pàgines, la tasca de qui fa possible la meua existència i l'honor d'arribar puntualment a les seves mans, juntament al fet de permetre'm entrar a les seves cases, entretenir la seva atenció, informar-lo de tot el que sé i dels actes que es faran durant els dies de festa, dialogar amb vostè i en definitiva ser cada any el seu amic, a l'igual que ho és durant tot l'any el meu progenitor, Josep Cebrián, que amb la seva tasca callada però constant i amb l'ajut de tantes cases comercials que a pesar de la crisi, de la qual per desgràcia tots ens ressentim, posen el seu granet de sorra per a poder treure'm al carrer. He dit granet de sorra i penso que no he estat just, doncs la meua vida va començar a l'any 1975, amb l'ajut de set o vuit industrials que van voler col.laborar en el meu naixement i la bona voluntat dels quals fou qualificada en el seu moment de follia, especialment per la impremta. Les meves despeses pressuposen uns tres milions de pessetes, el què vol dir que al cap de deu anys, complets aquest, una bona pila de sorra, amuntegada

de gra en gra per l'incansable Sr. Cebrián que s'emporta els cops i els dóna als altres per, entre tots, fer possible la meva missió d'informar-los i agermanar-los, ser el consultor de tots vostès i alegrar-los en tot el que pugui, les festes i l'existència.

Però no s'acaba aquí la meva tasca, que és la del meu estimat pare. Jo deixo un ròmanent que serveix de finançació al Casal de Jubilats i d'ell, entre altres coses, en surt l'aperitiu del dia de Sant Esteve, el vermut i el xampany per a brindar per l'any vell ans de què s'acabi. També la loteria de Nadal, de la qual en queden pel Casal unes vuit-centes mil pessetes netes que serveixen per pagar activitats que aplego en aquestes pàgines per a poder portar-les a vostès i durant la resta de l'any el Sr. Cebrián també fa front a la finançació de "La Farga", publicació mensual que arriba ja al número 54 i supera els tres milions de pessetes, la qual manté l'esperit de germanor del Casal i a la que com a la meva germana petita que és, em sento especialment unit.

Naturalment, el meu pare no es cuida de tot ell sol i per això des d'aquí he de nombrar a tots els que fan possible el manteniment del Casal i el meu, com a portaveu del mateix. Vull agrair a tots els socis i socis protectors, que m'agradaria que fossin més dels que són, les seves contribucions, a les empreses i particulars que col.laboren amb la seva tasca o la seva aportació econòmica, a les Caixes d'Estalvis de Salt, als Ajuntaments de Salt i Girona, a la Diputació Provincial i a la Generalitat de Catalunya per les seves ajudes, i també al personal de la impremta que materialment m'han confeccionat per a vostès i m'han permès veure la llum del 1984, una mica cambiada, tal vegada.

Per tot això vull des d'aquestes pàgines, en nom meu i de tots els amics i simpatitzants del Casal, la representació dels quals m'atribueixo gratuïtament i espero que vostès vulguin atorgar-me, així com en el de tots els col.laboradors i també lectors, donar les meves més expressives gràcies a tots, mitjançant els quals em fan realitat i enviar una molt expressiva i sincera abraçada al meu estimat i inoblidable pare, Josep Cebrián, que segurament no esperava això de mi.

I aquest és el misteri del programa.

Perdonin, estimats lectors, el temps que els hagi pogut fer perdre amb els meus contes i xerramenteria, però crec que era un deure que tenia envers el meu pare. Havia de deixar els comptes clars.

Que passin unes bones festes i, si tenim salut, fins a l'any vinent. Els ho desitja de tot cor,

EL PROGRAMA DE FESTES

# GESTIÓ MUNICIPAL

Principals acords i gestions fetes per l'Ajuntament de Salt des de la seva constitució el 20 de maig de 1983.

1 9 8 3

## JUNY

- Instar al Ministeri de Justícia, la creació del Jutjat de Pau i del Registre Civil en el Municipi
- Aprovar inicialment el Projecte d'Urbanització de la Plaça St. Jaume.
- Aprovar inicialment el projecte d'enllumenat públic dels carrers Picasso i Elisenda de Montcada.

## JULIOL

- Sol·licitar la Concessió a favor de l'Ajuntament per part de la Generalitat d'una Emissora Municipal. (Ràdio Salt. 102, 2).
- Informe de l'Ajuntament sobre la variant de la Nacional-II al seu pas per Girona.

## SETEMBRE

- Imposició d'exaccions i relació d'Ordenances Fiscals municipals.

## OCTUBRE

- Adherir-se a la Campanya Mundial per la Pau i el Desarmament, proposada per l'ONU.
- Creació del Comitè d'Ètica de la Policia Municipal.
- Constituir la Junta Local de Protecció Civil.
- Crear el Consell Municipal d'Esports.
- Adhesió a la Campanya de Normalització Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

## NOVEMBRE

- Interposar recurs d'apel·lació davant l'Audiència Territorial de Barcelona contra la sentència sobre Gas Gerona, S. A., per instal·lar dos nous dipòsits de gasos líquids a la planta que l'empresa té al sector del Sitjar.
- Constituir la Ponència Tècnica Municipal d'Indústries i Activitats Classificades.



de gra en gra per l'incansable Sr. Cebrián que s'emporta els cops i els dóna als altres per, entre tots, fer possible la meva missió d'informar-los i agermanar-los, ser el consultor de tots vostès i alegrar-los en tot el que pugui, les festes i l'existència.

Però no s'acaba aquí la meva tasca, que és la del meu estimat pare. Jo deixo un ròmanent que serveix de finançació al Casal de Jubilats i d'ell, entre altres coses, en surt l'aperitiu del dia de Sant Esteve, el vermut i el xampany per a brindar per l'any vell ans de què s'acabi. També la loteria de Nadal, de la qual en queden pel Casal unes vuit-centes mil pessetes netes que serveixen per pagar activitats que aplego en aquestes pàgines per a poder portar-les a vostès i durant la resta de l'any el Sr. Cebrián també fa front a la finançació de "La Farga", publicació mensual que arriba ja al número 54 i supera els tres milions de pessetes, la qual manté l'esperit de germanor del Casal i a la que com a la meva germana petita que és, em sento especialment unit.

Naturalment, el meu pare no es cuida de tot ell sol i per això des d'aquí he de nombrar a tots els que fan possible el manteniment del Casal i el meu, com a portaveu del mateix. Vull agrair a tots els socis i socis protectors, que m'agradaria que fossin més dels que són, les seves contribucions, a les empreses i particulars que col·laboren amb la seva tasca o la seva aportació econòmica, a les Caixes d'Estalvis de Salt, als Ajuntaments de Salt i Girona, a la Diputació Provincial i a la Generalitat de Catalunya per les seves ajudes, i també al personal de la impremta que materialment m'han confeccionat per a vostès i m'han permès veure la llum del 1984, una mica cambiada, tal vegada.

Per tot això vull des d'aquestes pàgines, en nom meu i de tots els amics i simpatitzants del Casal, la representació dels quals m'atribueixo gratuïtament i espero que vostès vulguin atorgar-me, així com en el de tots els col·laboradors i també lectors, donar les meves més expressives gràcies a tots, mitjançant els quals em fan realitat i enviar una molt expressiva i sincera abraçada al meu estimat i inoblidable pare, Josep Cebrián, que segurament no esperava això de mi.

I aquest és el misteri del programa.

Perdonin, estimats lectors, el temps que els hagi pogut fer perdre amb els meus contes i xerramenteria, però crec que era un deure que tenia envers el meu pare. Havia de deixar els comptes clars.

Que passin unes bones festes i, si tenim salut, fins a l'any vinent. Els ho desitja de tot cor,

EL PROGRAMA DE FESTES

# GESTIÓ MUNICIPAL

Principals acords i gestions fetes per l'Ajuntament de Salt des de la seva constitució el 20 de maig de 1983.

1 9 8 3

## JUNY

- Instar al Ministeri de Justícia, la creació del Jutjat de Pau i del Registre Civil en el Municipi
- Aprovar inicialment el Projecte d'Urbanització de la Plaça St. Jaume.
- Aprovar inicialment el projecte d'enllumenat públic dels carrers Picasso i Elisenda de Montcada.

## JULIOL

- Sol·licitar la Concessió a favor de l'Ajuntament per part de la Generalitat d'una Emissora Municipal. (Ràdio Salt. 102, 2).
- Informe de l'Ajuntament sobre la variant de la Nacional-II al seu pas per Girona.

## SETEMBRE

- Imposició d'exaccions i relació d'Ordenances Fiscals municipals.

## OCTUBRE

- Adherir-se a la Campanya Mundial per la Pau i el Desarmament, proposada per l'ONU.
- Creació del Comitè d'Ètica de la Policia Municipal.
- Constituir la Junta Local de Protecció Civil.
- Crear el Consell Municipal d'Esports.
- Adhesió a la Campanya de Normalització Lingüística de la Generalitat de Catalunya.

## NOVEMBRE

- Interposar recurs d'apel·lació davant l'Audiència Territorial de Barcelona contra la sentència sobre Gas Girona, S. A., per instal·lar dos nous dipòsits de gasos líquats a la planta que l'empresa té al sector del Sitjar.
- Constituir la Ponència Tècnica Municipal d'Indústries i Activitats Classificades.



Carns de porc i Boví major

***frigoríficos del ter***

**S. A.**

**ESCORXADOR GENERAL FRIGORÍFIC**

Sala d'especejar

**Repartiment diari**

Carrer Major, 419 - Telèfon 23.31.11 - SALT



- La Direcció General de Correus i Telecomunicacions, comunica a l'Ajuntament l'adquisició d'uns locals per ubicar-hi una Oficina de Correus a Salt.
- Adquisició de dos habitatges a l'entresol del núm. 163 del Carrer Major, per a oficines municipals.

## DESEMBRE

- Acollir-se l'Ajuntament al "IV Pla d'Ocupació" promogut per la Generalitat de Catalunya.



*Carrer Llarg*

*Foto: Jaume Bosch*

- Crear, els dimecres, un mercat a la via pública que se situarà al Passeig d'Olot, davant la Plaça Mercat.
- Adhesió a la "Mancomunitat Intermunicipal del Gironès" i acceptar els seus estatuts.
- Aplicar a l'Ajuntament la "Llei de Normalització Lingüística" aprovada pel Parlament de Catalunya.
- Reiterar a la Conselleria de Sanitat de la Generalitat la sol·licitud de construcció d'una "Guarderia Pública".
- Sol·licitud d'inclusió en el Pla d'Obres i Serveis de Catalunya, any 1984, dels treballs d'arranjament i adaptació de l'**edifici La Salle**, destinat a futures dependències municipals. Pressupost de contracta: pessetes 24.563.884
- Aprovació del Pressupost Ordinari per l'exercici de 1984, en la quantitat de 318.531.000 pessetes.
- Adquirir la finca anomenada "Col·legi La Salle", com a patrimoni municipal per import de 9.925.000 pessetes (nou milions nou-centes vint-i-cinc mil pessetes).
- Aprovar el Programa de Promoció de la Salut per a 1984, amb un pressupost d'1.440.000 pessetes.

## GENER

- Integrar la Biblioteca Municipal "Jaume Ministral i Masià" a la Xarxa de Biblioteques de la Generalitat.
- Donar el nom d'Agustí Cabruja, a un carrer de Salt.
- Crear el Servei de Policia Ecològica per a la protecció del medi ambient i del nostre patrimoni natural.
- Adquirir com a patrimoni municipal la finca anomenada "Can Panxut", situada a la Plaça Sant Jaume, núm. 6, per la quantitat de 8.500.000 pessetes (vuit milions cinc-cents mil pessetes).

## FEBRER

- Contractar amb el Banc de Crèdit Local d'Espanya, un préstec de 51.521.838 (cinquanta-un milions cinc-cents vint-i-una mil vuit-cents trenta-vuit pessetes), per a les obres de construcció del Pavelló Polisportiu.
- Crear el centre de Serveis Socials de Base, a la zona del Veïnat, en l'edifici de propietat municipal "Can Mericana Seca".

## MARÇ

- Concretar l'adhesió amb la Mancomunitat del Gironès pels Serveis d'Escorxador.
- Ratificar els Convenis signats amb l'Ajuntament de Girona, per a la prestació dels serveis de gestió comuna (3 març 1984).
- Aprovació reglament de la Policia Municipal.
- Adquisició d'una finca situada al carrer Mn. Sebastià Puig, per a destinar-la a vial per a la urbanització de l'esmentat carrer.
- Aprovar l'arranjament i millora de les instal·lacions de la Piscina Municipal, amb un pressupost de 3.398.993 pessetes.
- Sol·licitar al "Banco de Crédito Local de España" un préstec de 25.000.000 de pessetes (vint-i-cinc milions) per a l'adquisició de terrenys destinats a equipament social, solar per a la construcció d'una escola i solar per a l'ampliació del cementiri.
- Constitució de la Comissió Municipal de Sanitat i aprovació de l'Ordenança d'Assistència Mèdico-Farmacèutica.
- Aprovació del Reglament de Règim Interior, dels Mercats a la Via Pública.

## ABRIL

- Aprovació Reglament del Cementiri Municipal.
- Sol·licitud al Departament de Sanitat i Seguretat Social de la Generalitat, la creació d'un **Centre d'Assistència tipus II**.

- Creació de l'“Ateneu Saltenc de Can Panxut” i aprovació dels seus estatuts.

## MAIG

- Aprovar les Ordenances Tècnico-Sanitàries sobre condicions higièniques dels establiments i parades que venen aliments a la via pública.
- Aprovació projecte d'instal·lació d'una Oficina Municipal d'Informació al Consumidor i a l'Usuari, i sol·licitar una subvenció a la Direcció General de Comerç i Consum de la Generalitat.
- Aprovar Reglament de Règim Interior del Mercat Municipal de Salt.
- S'acorda mantenir l'escut actual del municipi, encarregant alhora l'estudi del logotip de l'Ajuntament

## JUNY

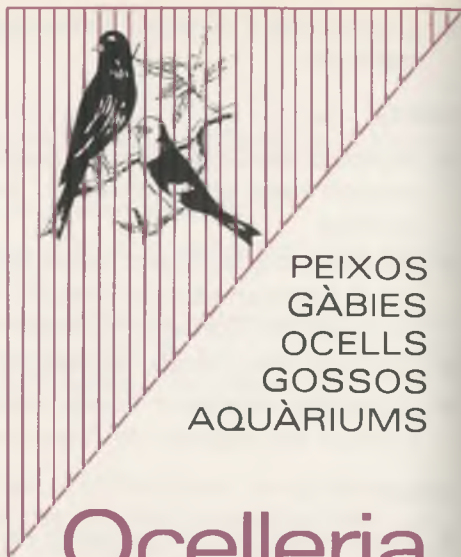
- Reglament de l'Agrupació de Voluntaris de Protecció Civil.
- Acord proposat pel Comitè Català per la Pau i el Desarmament i ratificat pel ple sobre tractat de No proliferació d'armes nuclears i declaració del terme municipal com a zona exempta d'armes nuclears, químiques i bacteriològiques.
- Convocar concurs-subhasta per a l'adjudicació de les obres de construcció del **Pavelló Polisportiu**, amb un pressupost de contractació de 86.573.588 pessetes (vuitanta-sis milions cinc-cents setanta-tres mil cinc-cents vuitanta-vuit pessetes).



Disseny, decoració, adaptació i instal·lacions de mobles de cuina i gran assortiment de taules i cadires



Trav. Sta. Eugènia, 40  
Josep M<sup>e</sup> de Sagarra, 42-A  
Tel. 24.00.74 - SALT



PEIXOS  
GÀBIES  
OCELLS  
GOSSOS  
AQUÀRIUMS

## Ocelleria

Passeig d'Olot, 130 - SALT

# JORDICAMPS



## MARCS i MOTLLURES - KID

Carrer Major, 301  
Telèfon 23.66.29  
SALT

# Josep Boada i Maurici



Pintor-Decorador  
Pintura Empaperats  
Rètols i decoració

Carrer Surroca, 2  
Telèfon 23.14.72 - SALT

# ESTADÍSTICA DE SALT

Dades facilitades pel Servei d'Estadística de l'Ajuntament.

NOMBRE D'HABITANTS (Empadronats):	20.927
PERSONES EN ATUR:	1.012
PERSONES DE MENYS DE 16 ANYS:	6.000
PERSONES DE 65 I MÉS ANYS:	2.315

## LLICÈNCIES MUNICIPALS:

### ● Permisos concedits des de la segregació: **3 març 1983:**

- 101 Llicències d'Obres majors. (Noves vivendes / Reformes o ampliació de les existents).
- 57 Llicències d'obertura d'activitats innòcues: (comerços, no molestos, oficines, despatxos, magatzems).
- 7 Ampliació d'activitats ja existents innòcues.
- 14 Activitats provisionals (Botigues, etc.)
- 14 Activitats classificades: (Bars, Tallers, Carnisseries, Peixateries, Garatges, etc.)
- 92 Llicències d'activitats (de nova obertura o ampliació).
- 1 Ampliació Industrial.

## VEHICLES

COTXES, CAMIONS, AUTOCARS:	7.514
CICLOMOTORS:	293
BICICLETES:	79

(Les dades referents a ciclomotors i bicicletes són a partir del 15-2-1984, que es començaren a matricular).

MECANICA - XAPISTERIA - PINTURA  
RENTAT - GREIXATGE - CANVI D'OLI

**Departament especialitzat de reparació RENAULT**



**COMPRA-VENDA D'AUTOMÒBILS**

Travessia Sta. Eugènia, 18-22 - Tel. 23.44.32 - SALT

**BUSQUETS**

**ENGUIXATS  
DECORACIÓ**

Travessera de la Creu, 13, 2.º, 1.ª - Telèfon 21.83.51

GIRONA

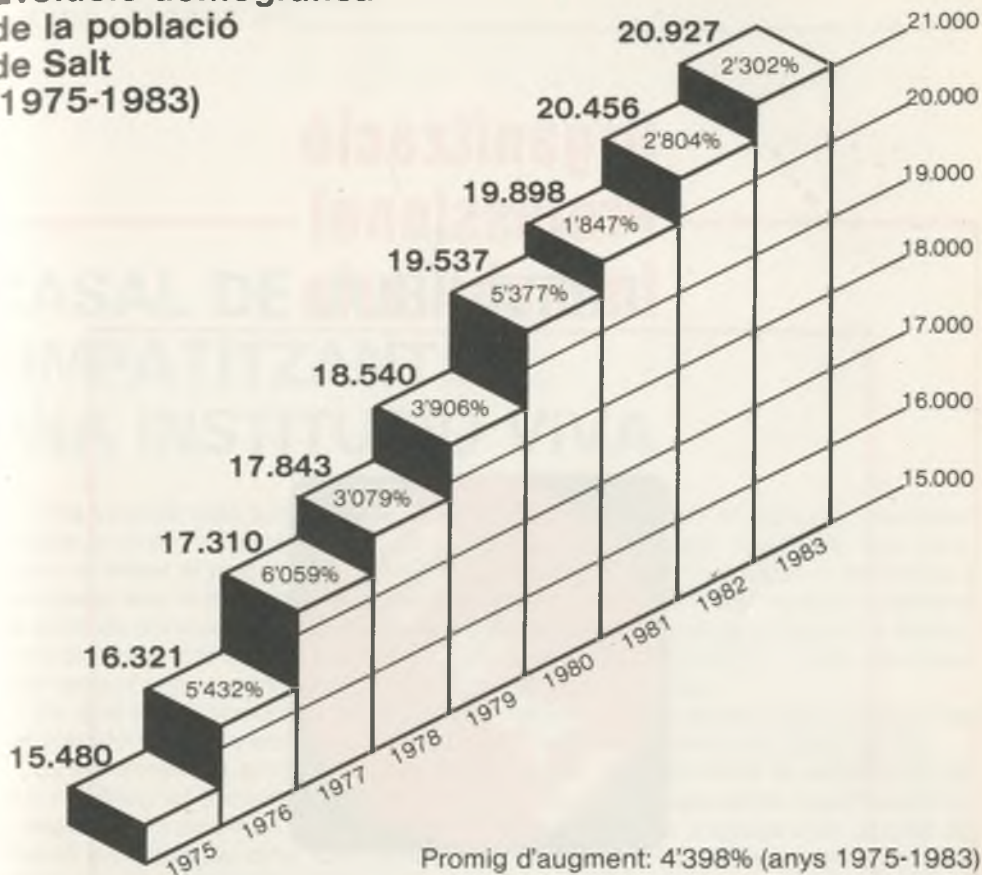
Agencia de seguros

**José  
Parramón  
Maurici**

Passeig Verdaguer, 11, pral. 1.ª  
Tel. 23.13.45 - SALT



## Evolució demogràfica de la població de Salt (1975-1983)



## LA DEMOGRAFIA A SALT

LA POBLACIÓ DE SALT TÉ EN AQUESTS MOMENTS: 21.000 habitants.

- El darrer cens (any 1983) dona al nostre municipi la xifra de 20.927 habitants.
- Quant a nombre d'habitants és el cinquè municipi de les comarques gironines, després de GIRONA, FIGUERES, OLOT i BLANES.
- Paradoxalment, al contrari que algunes poblacions de Catalunya (1974-1984) en aquests anys de crisi no només no s'ha estancat el creixement demogràfic, sinó que el creixement ha estat continuat i sostingut, i a més d'una manera força important.

Si a l'any 1975 Salt tenia 15.480 habitants, avui ja ha assolit la xifra dels 21.000.

# Organització Professional Immobiliària



Agència de la propietat immobiliària  
Administració de finques  
Gestoria administrativa

Declaració de renda  
Préstecs rehabilitació vivendes velles  
Vivendes de protecció oficial:  
Préstecs i exempcions d'impostos

**Ancora, Europea Asseguradora, s.a.**  
**Nacional Hispànica Asseguradora, s.a.**

Assegurances, incendis, robatoris, vehicles, etc.

# CASAL DE JUBILATS I SIMPATITZANTS UNA INSTITUCIÓ VIVA

Una vegada més sortim al carrer amb el programa del CASAL, per anunciar-vos que ja tenim la Festa Major com qui diu a sobre. Aquest programa, que l'any passat va ésser el primer any de fer-lo conjuntament amb la Comissió de Festes i que aquest any el tornem a tenir puntualment a casa vostra, és possible gràcies a una sèrie de persones que amb el seu esforç fan que això es pugui portar a terme; no cal oblidar a tots els col.laboradors i anunciants que amb els seu ajuts, tant metèriament com personalment, fant que sigui una realitat.

Els que assidualment veniu al CASAL, haureu vist com de mica en mica s'ha anat transformant, i pels que no veniu tant, farem un resum del que s'ha fet.

Es va començar amb la pintada de la façana, després amb la instal.lació de l'aire condicionat (Bomba de calor), amb les seves corresponents modificacions, tot seguit es va posar en funcionament la perruqueria per a dones i per acabar es pintaren els locals per dins. Com podeu veure s'ha fet feina, potser no tant depressa com alguns haguessin volgut, però s'ha de tenir en compte que s'ha fet a mesura de les nostres possibilitats i cal dir que nosaltres sols no hauriem pogut fer-ho si no ens haguessin ajudat els diferents estaments oficials, caixes, empreses del poble i persones que directe o indirectament ens han ajudat; a tots ells, moltes gràcies.

A tall d'acomiadament, he de dir-vos que a finals d'any s'acaba el termini de dos anys pel que vaig ésser escollit com a President del Casal, caldrà doncs escollir nou President, i ja us avanço que no penso, almenys de moment, tornar-me a presentar a l'elecció; aquesta feina absorbeix temps i dedicació per a fer-la bé i ara com ara no puc dedicar-mi tot el que seria convenient.

Així doncs, caldrà que entre tots anem cercant alguna persona que vulgui i pugui assumir la responsabilitat de tirar endavant el Casal. Personalment, crec que com a soci del Casal he col.laborat prou, tant amb el C.P. Salt com amb el Casal, per tant com a soci i ciutadà me n'aniré amb la consciència ben tranquil.la; demano però una reflexió als socis, tots hem col.laborat prou amb el Casal?. Si tothom procurés col.laborar una mica de segur es podrien fer moltes més coses.

Per acomiadar-me, no em queda res més a dir-vos, que passeu una Bona Festa Major i unes felices vacances.

**JOSEP M<sup>a</sup> MACIAS I COLOM**



AJUNTAMENT DE LA VILA DE SALT

ESCOLA MUNICIPAL DE BELLES ARTS

CLASSES DE DIBUIX

ARTÍSTIC I LINEAL

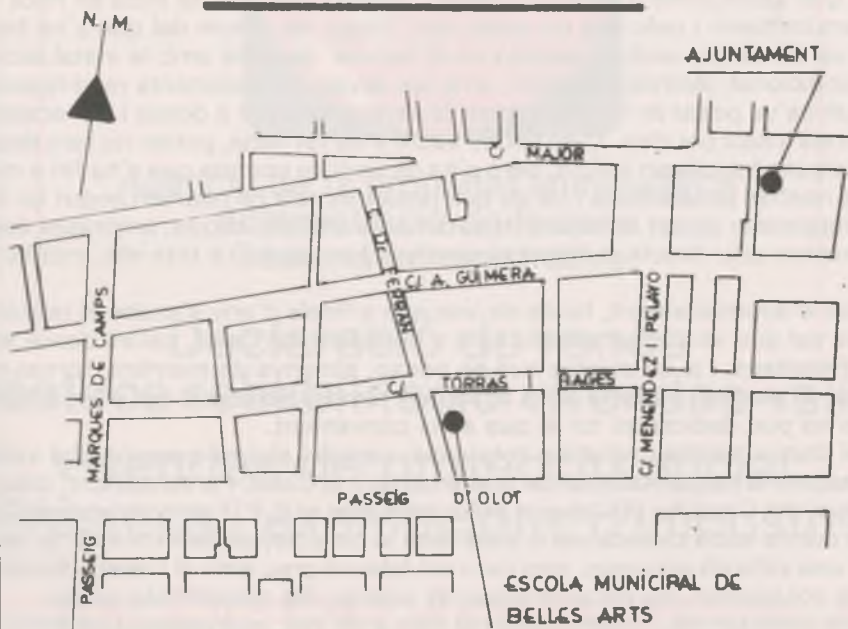
EXPOSICIÓ DE TREBALLS

CARRER Dr. FERRAN Núm. 21 BAIXOS

**DIES** 24·25·26·27·28·29 DE JULIOL

**HORES** DE 7 A 9 TARDA

ANY 1 9 8 4



# *Qualsevol tarda de juny...*

*Francesca Laguarda i Darna*



# Qualsevol tarda

Qualsevol tarda de juny  
podria calmar-se el mar  
i captivar a l'arena,  
envoltar-la de blaus i escuma,  
d'ocells blancs  
i de veles...

En la màgia d'aquesta estona  
defalliria sense avarícia  
com els blaus entre la sorra,  
i en la quietud d'aquest embruix  
—parlaria de tu—  
i de mar,  
només de mar  
em nodriria els capvespres...

I en el ressó de la nit,  
murmuris d'aigua marina...





# Essències

*Conservo de la vida,  
la melindrosa essència de les coses  
i dels gestos,  
que dansant entre silencis  
despertem sensacions inolvidables...*

*Tinc present, la corriola viva que se m'esmuny  
per la pell,  
tot vibrant en sentir música  
i la il·lusió desenfrenada dels viatges...*

*Els records agradables,  
se m'aviden boirencs de tarda en tarda,  
i a estones m'entristeixo  
i a estones m'emociono,  
prenent de nou les essències dels meus versos...*



# La gavina

*Els camins del mar, fulguren cristalls  
llunyans i càlids a l'horitzó,  
inquiets i saltarins,  
quan venç la fúria de l'onada...  
Corra la gavina, a mirallar-s'hi!  
inofensiva davant tanta fragilitat...  
repunteja amb els peus, les esquerdes  
de les ones... i s'alça! s'alça!  
desviant per moments el curs de l'aigua.*



*s'alça! s'alça! la gavina...*

# Migrares...

*Aquell vespre,  
tots els entorns, somorts, de colors imprecisos  
pel temporal,  
esdevingueren densos  
quan minvà l'oratge...  
i al llarg de la platja  
un regust esfloradís de pluja  
anava morint...*

*Conservo dins meu el teu record  
feixuc i rogallós, encoratjant-me...*

*migrares...*

*i des d'aquell dia,  
tinc els llavis vernissats de tristesa  
i la pell,  
encara, em traspua del teu perfum de llinet...*



*...i els ulls t'inventen en un mar,  
perfilant-te en un sol de ponent...*



La compra d'un pis, és un pas molt important. Abans de donar-lo, cal ens visiti i vegi les nostres realitats d'avui..



**CONSTRUCTORA-PROMOTORA**

# ARFIXSA



Menéndez i Pelayo, 20 - SALT - Tel. 23.81.90

## CONSTRUÏM I VENEM PISOS BEN FETS!





## EL PREGÓ QUE NINGÚ M'HA DEMANAT

Saltencs:

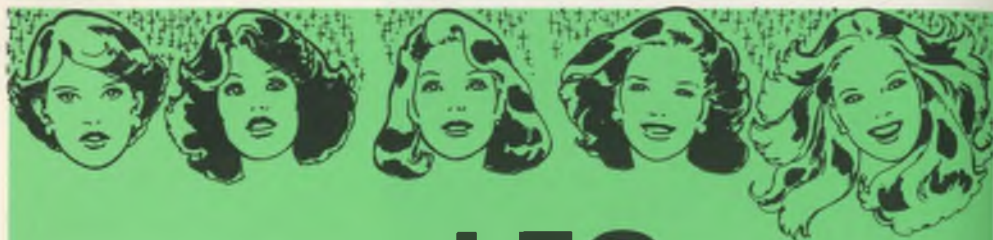
Vull que quedi claríssim que esteu de festa. És el meu desig que sapigueu que us toca disfrutar, gaudir, fruir, etc., d'uns dies únics. Cal que les vostres consciències estiguin a punt per assaborir la immensa joia. Convé que us ho passeu de collons, dit amb certa brevetat i emprant mots grollers però efectius.

És que la festa és això: si voleu foteu banyes al veí, doncs foteu-les-hi sense miraments. Que la canalla la tindrieu entretinguda si es cremessin les Bernardes? Caleu foc al convent, que un dia és un dia. Si mentre aneu pel carrer pregonant als quatre vents la importància de la diada descobriu un ciutadà que s'ha penjat, deixeu-lo que pengi, que per això ho ha fet. És imprescindible que cada segon sigui lúcid; no haurà d'ésser ben vist que la rutina de cada any converteixi tan excelses jornades en un entreteniment simpàtic i rutinari. No i mil vegades no. Sigueu originals, diferents, únics, saltencs. Podeu muntar una pista de vells de xoc, per exemple, i veure com les corredisses gotoses dels octogenaris acaben en topades majestàtiques.

Us imagineu uns cavallets on, enlloc dels estúpids porquets de fusta, hi haguessin els vostres enemics dissecats? Com s'ho passaria la mainada, a coll-i-be d'aquell malparit que tant us emprenyava! Patíbuls divertits, per decapitar-hi nenes vestides de primera comunió; olles on bullir-hi els maleits gats d'aquella cretina; xerracs a l'abast per mutilar gent indefensa. Tot podria ser vàlid, tolerat i fins i tot assumit per les Corporacions locals i altres patums establertes.

Desperta, Salt, viu amb intensitat tota la pasqua. Trenca motllos. Usa la imaginació, encara que avui per avui no te la deixin dur al poder. Gora Saltaka!

JORDI SOLER



PERRUQUERIA

**LEO**

Carrer Major, 128  
SALT

Gelateria  
Orxateria

**Verge Maria**

Plaça Gaudí, 1  
Tel. 23.10.79  
SALT



Video - Club

**CARRERA**



Articulos de fumador y  
**QUINIELA HÍPICA**

C/. Abad Oliva, 38  
Tel. 23.91.54  
SALT

**Transportes Llaurado, s.l. AT 327**

**AGENCIA EL RAYO**

FIGUERES: San Antonio, 93  
Tels. 50.17.29 y 50.19.85

BARCELONA: Tànger, 34  
Tels. 300.88.61 y 300.89.81

SALT: Pio XII, 21  
Tels. 23.66.80 y 23.66.81

ROSAS: Julio Garreta, 4  
Tel. 25.60.80

*Servicios regulares de mercancías*

*Recogida y entrega diaria a domicilio*

*Servicios directos para toda España*



# ESCRIT D'UN SALTENC A LES NOSTRES AUTORITATS

## EXPLICACIÓ

Aquest any, aprofitant LA FESTA MAJOR del nostre poble, he tramès sengles cartes al President del Govern, Sr. Felipe González, al President de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol, al President de la Diputació, Sr. Salvador Carrera i al nostre batlle, Sr. Salvador Sunyer.

A cadascuna he fet referència, dins el respectiu àmbit de les seves competències, als problemes que entenc són més prioritaris i urgents per a la nostra vila. No hi són tots, ja que serien molts, i tampoc he pretès fer-ne una llista exhaustiva.

En tot cas, aquestes cartes no són més que la humil i senzilla veu d'un ciutadà que viu a Salt, que intenta estimar el seu poble, i que veu les moltes necessitats que la nostra població té... I em sembla que si no demanem i fem peticions a les nostres autoritats, i amb pressió, si cal, hi haurà coses que trigaran a solucionar-se.. I si no, temps al temps... perquè entre la burocràcia, la sempre falta de diners i la pluja de peticions de tot arreu del país, molts problemes s'eternitzen... I el que no pot ésser és que els problemes siguin eterns...! Per això vull aquí transcriure algunes de les coses que he exposat a aquestes respectives autoritats.

### AL SR. FELIPE GONZÁLEZ



Com a cap de Govern, i president del Consell de Ministres de l'Estat espanyol, he volgut recordar-li la necessitat que Salt té com tots els municipis de l'Estat, que en la nostra terra es refermi la democràcia, les llibertats ciutadanes i els drets nacionals.

Pel que fa a la Llei de Règim Local (que és a punt d'aprovar-se), vull dir-ne que em sembla excessivament centralista, i molt reglamentada, la qual cosa donarà molt poc poder legislatiu al nostre Parlament, que com sabem en els anys de la República va poder dotar els nostres municipis catalans d'una exemplar autonomia política i administrativa.

Així mateix, desitjo que l'Ajuntament de Salt tingui els recursos financers adequats. Avui els recursos de les Hisendes locals són migrats i la participació de l'Estat està molt per sota de la mitjana europea.

Necessitem, Sr. Felipe González, que el ministre d'Economia i Hisenda, Sr. Boyer, faciliti veritables mitjans econòmics als nostres Ajuntaments. Per això ens fa falta una Llei d'Hisendes Locals, generosa, oberta, que possibiliti als nostres Ajuntaments poder fer coses al carrer, i solucionar problemes socials urgents!

Cal dir-li també que el problema de l'atur és important al nostre poble. De persones en atur, censades, n'hi ha unes mil. A Salt, tenim un important



CONFETERIA

PASTISSERIA

# MARGENAT

Telèfon 23 06 79

*Especialitat en gelats*

Abad Oliba, 10 (Plaça Veïnat)

**VEÏNAT DE SALT**

(Girona)

**FUNDADA EN 1929**

Local climatitzat

**CAFETERIA - GRANJA**

Carrer Major, 57

contingent de població que pateix greus problemes econòmics per a viure... No es creen excessivament llocs de treball, ni s'amplien gaire les nostres indústries... Més aviat aquestes pateixen difícils situacions, i moltes s'han hagut de reestructurar. També n'hi han que han fet fallida... i altres que els serà difícil sortir-se'n de la crisi...

Salt, Sr. President, no és cap paradís, sinó un poble treballador, obrer i senzill... Salt necessita l'impuls del vostre govern.

\* \* \*

### AL SR. JORDI PUJOL

Com a President de la Generalitat de Catalunya, reelegit fa poc, he volgut felicitar-lo per la victòria electoral, victòria molt més important que la de les eleccions del 1980.



Li he recordat que fa un any precisament, amb motiu de la Festa Major, va visitar oficialment el nostre poble. Era la primera vegada que un President de la Generalitat visitava Salt, segons rec. I la visita no va ésser solament protocolària, sinó que segons sé, els regidors de l'Ajuntament van exposar-li les prioritats de la vila: La construcció d'una **Escola d'E.G.B. al Veïnat**, la compra de l'**edifici de la Salle**, annex a l'avui casa de la Vila (per ampliació de les dependències municipals), la construcció d'una **Guarderia (Llar d'Infants) pública** (no n'hi ha ni una...), i l'edificació del **Pavelló Polisportiu**.

D'aquestes 4 coses, triades com a prioritàries a petició vostre, pel que m'he assabentat directament, la construcció del Pavelló va per bon camí i aviat es farà el Concurs-Subhasta de les obres. També l'arranjament de l'edifici de la Salle, prèvia compra a darrers de l'any passat, pot dir-se que serà un fet aviat, i que la Generalitat ha estat en aquest cas receptiva i eficaça...

En canvi, sobre la **Guarderia Pública**, tot i que fa anys que els terrenys estan cedits, cada vegada els veïns estem més decebuts i ho veiem més negre... No sabem per què la Conselleria corresponent retarda i retarda tant el seu començament!

Quant a l'**Escola al Veïnat**, pensem que el 1985 s'hauria de poder començar les obres... I és que Salt, malgrat el moment econòmic, és una població de creixement escolar constant...

Voldríem demanar-vos la **desviació de la Nacional-141 pel Passeig d'Olot**, i convertir el carrer major, en això, el carrer "major" del poble... Quant a equipament, ens fan falta una **Escola de Formació Professional** (som un poble bàsicament treballador)... I no volem deixar de banda el problema de Gas Gerona, tot i que també és una competència essencialment de l'Administració Central i de Butano, S. A. Però la Generalitat ha de fer les gestions necessàries davant el Ministeri d'Indústria perquè els dipòsits siguin traslladats, ben aviat fora del poble... És que, com sabeu, l'hivern passat hi va haver molt de conflicte i no voldríem que enguany es tornés a repetir...!



Tenia altres coses, però per ara, si d'aquí fins a la festa de l'any vinent endeguem aquests problemes, em sembla que els saltencs se sentiran satisfets... En tot cas, llavors podrem tornar a passar balanç!

\* \* \*



### **AL SR. SALVADOR CARRERA**

A Salt tenim dos equipaments importants de la Diputació... Sr. Carrera, com a President de la Diputació, i mentre aquesta institució existeixi heu de continuar ajudant la nostra vila, enfortint els equipaments que la vostra institució hi té ubicats: el Sanatori i Les Bernardes...

El Sanatori perquè hi avanci la reforma psiquiàtrica, les millores assistencials siguin un fet, i el centre no sigui un lloc al marge de la població, un lloc vist amb prevenció o perjudicis sinó com ja s'ha començat a intentar, sigui un centre permeable, en tot el possible, integrable a la vida del poble.

Respecte a Les Bernardes, no hi ha dubte que els saltencs som d'alguna manera els més beneficiats directes de la seva existència com a Casa de Cultura... Des d'allà es potencien activitats culturals i socials que ajuden a enriquir la nostra vida comunitària.

Us demanàrem, de totes maneres, que hi ampliéssiu els recursos tècnics i els recursos econòmics, pensant en les pròpies possibilitats de l'edifici i també de tota la finca (pati, etc.).

Voldria que la Diputació es convertís en una institució d'ajuda (financera, tècnica) als nostres Ajuntaments per a poder afrontar aquells serveis d'àmbit supra-municipal que cadascun individualment no pot assumir... Salt, Sr. President de la Diputació, com a Ajuntament nou, necessita de la col.laboració de la Diputació... potser més que altres municipis...

Sé que fins ara, aquesta Corporació ha estat generosa en problemes greus del nostre poble (cas incendi del 26 de març). Espero que la Diputació continuarà ajudant-nos i restarà oberta al diàleg amb el nostre Ajuntament.



### **AL SR. SALVADOR SUNYER**

Com a Alcalde de Salt crec que fins ara el nou Ajuntament recuperat ha fet una tasca profunda, en molta part subterrània... Entenc que en aquest temps d'autonomia municipal s'ha començat a posar els fonaments, a crear una infraestructura per a fer de Salt un poble més humà, més habitable, més integrador...

Em fa l'efecte, però, que encara molta gent no s'ha adonat que els primers anys són els més durs, els de més treball, els de més esforços...

Perquè crear una infraestructura, partint gairebé de la ratlla de zero, és difícil, però també és un repte engrescador...!

Des de fora, la vida municipal sembla que ha d'ésser molt més simple del que en realitat és: Que si brigades municipals, que si recaptacions, que si plens, que si informes jurídics... què sé jo...! Segur que hi han tantes coses que hom no hi cau...

Me n'alegro d'un fet. El que la segregació s'hagi fet sense traumes, amb corresponsabilitat i sense tants de problemes com semblava que haurien de sortir...! Intueixo que entre l'Ajuntament de Salt i el de Girona, hi hauran hagut negociacions internes difícils, per tal d'arribar a signar convenis favorables a les dues parts...

Però crec que l'Ajuntament de Girona ha estat més flexible i dialogant del que hom pensava en un principi, tot i que hi hauran hagut els defensors d'interessos propis de cada municipi, i la resistència d'alguns funcionaris a transferir "prerrogatives" que creien seves...

Em sembla que tota aquesta infraestructura que de mica en mica, s'ha anat creant, s'anirà posant paulatinament en marxa (alguns exemples ja els tenim) i els veïns veurem millores al nostre poble (asfaltat de carrers, plantades d'arbres, noves places, etc.).

Entenc que sempre hi ha la cosa de diners! Almenys, però, ara sabem que el que es recapta dels saltencs queda invertit per a Salt. Sigui per obres, per a cultura o per a sanitat!...

L'haver aconseguit un govern d'unitat em sembla ben positiu... Penso que amb un Ajuntament nou, com el nostre, no podia ésser d'altra manera. S'eviten així moltes discussions estèrils, es treballa més, i les actituds partidistes no enfosqueixen el resoldre problemes concrets, que és el que vol la gent...

Bé, espero almenys que per la Festa de l'any que ve, estiguem a punt d'inaugurar el Pavelló d'Esports, i que la Casa de la Vila tingui ja la seva façana principal a la Plaça Guimerà...

No cal dir que això serà un bon pas per al nostre poble! Així ho desitjo!

Atentament...

PI - VERD

Encuadernaciones  
de libros  
y revistas



C/. Industria, 28  
Tel. 23.51.86 - SALT

Tot per regal

**Juanita**



c. Àngel Guimerà, 31  
Telèfon 23.48.29  
SALT

**SALT**

Esteve Vila, 10  
Àngel Guimerà, 69  
Avda. Olot, 128



**GIRONA**

Sèquia, 9  
Pere Compte, 5  
Maluquer Salvador, 6  
Sant Ignasi, 29  
Trav. de la Creu, 15  
C/. Emili Grahit



*Recordeu que...  
si voleu estalviar aneu a VALVI a comprar*



# UN LLOC PER A L'ENVELAT

Salt no ha tingut mai un lloc fixe per a instal·lar l'envelat. En altre temps l'envelat o envelats que es muntaven a Salt i al Veïnat eren fàcils de col·locar, sempre hi havia una plaça de terra o un camp erm aprofitable.

Poc a poc les edificacions, equipaments i ajardinaments s'han anat menjant el terreny i avui quasi podriem dir que les atraccions de la festa major ocupen l'últim racó disponible possible. Per molt de temps?. Ara no és solament l'envelat, hi ha una gran quantitat d'atraccions i parades que fan necessari un espai més gran.

Si ens fixem en els projectes municipals que van madurant, encara que sigui a poc a poc, ens adonarem que el lloc on es munta totes les atraccions de la festa ja tenen un altre destí. Es parla d'un pavelló esportiu i encara que potser a més llarg termini: l'urbanització del Passeig d'Olot.

Això de traslladar les atraccions d'un lloc a l'altre no és privatiu de Salt, estem al costat de Girona i hem vist com les parades de Fires anaven d'un costat a l'altre fins que les col·locaren a la Devesa. El temps ha demostrat que era la gran solució, es va fer a pesar de les nombroses protestes de firaires i públic, és normal, falta crear l'ambient del costum.

A Salt hem de començar a pensar-hi, planificar vol dir pensar en el futur i el temps passa tant depressa que els acontereiments solen arribar abans que les solucions. Si avui es necessita traslladar les atraccions de la Festa, la Feina seria trobar un espai lliure. Pensem en les Deveses i en la Festa Major.

No més de parlar-ne ja sortiran tot els inconvenients imaginables. Distanciament del poble, falten accessos i serveis, terrenys particulars,... totes les pegues que vulgueu però hi haurem d'anar. Val més començar a parlar-ne. Podríem dir, o més ben dit, hem de voler que les Deveses siguin intocables en el sentit d'edificacions i carreteres però, si que cal donar-les-hi una utilitat que comenci a aproximar-les al poble i una d'elles podria ser les atraccions de la Festa Major.

Salt ha anat creixent a tot el llarg de la carretera que discorre el centre del poble paral·lament al riu Ter. Aquest riu, temporalment inundava uns terrenys que no eren útils ni per al conreu, ni per a edificar-hi. Entre el Ter petit (antic lliet del riu) i el Ter actual queda una franja de terreny — balastre i rierencs — que no tenen cap utilitat, fins i tot els arbres desapareixien en les riuades. Avui gràcies, — gràcies? — a la presa de Susqueda són terrenys revaloritzats però que degut a la configuració del sòl, molta part no són aptes per al cultiu i protegits per la qualificació de zona rústica, no són edificables.

Val la pena estudiar una possible utilització municipal d'aquests terrenys?. Penso que sí. Fer un estudi de possibilitats seria interessant. Val a dir que una part molt important d'aquests terrenys són comunals i amb algun projecte d'utilització passarien al poble.

Salt viu d'esquenes a dos espais que hauríem d'estar orgullosos de posseir. Les Deveses i el riu Ter, en part és comprensible, només ens fa il·lusió el que no tenim.

Les Deveses estan abandonades des de l'autopista fins al Veïnat, solament un petit sector al voltant del safareig públic podria merèixer el nom de Devesa, la resta té més pinta d'abocador o terra de ningú que de res més. Clòts i munts de runa, terra cremada i arbres morts, bardisses i canyers ocupen l'espai. Ja sé que no es pot resoldre res sense diners i que l'Ajuntament no té cap màquina de fer bitllets però alguna solució hi deu haver. Ara no diré que «La imaginació al poder» però sí que el poder ha de tenir imaginació.





Promptitud  
en el servei

Especialitats  
carbòniques

# Rosa Costa

S. a.



**Suave Alegre Fuerte**

AL ESTILO  
FRANCES

PARA TODOS  
LOS GUSTOS

COMO EL SOL  
DE ESPAÑA

**Roqueta**

C/. Torras i Bages, 35  
Telèfon 23.63.81  
SALT





*EL SITJAR. Pati interior de bella i noble construcció.*

*Foto: Jaume Bosch*

# J. BOSCH

Construcción de canales



C/. Garbí, 48  
Tel. 23.32.72 - SALT



Passeig d'Olot, 95  
Telèfon 23.53.29  
GIRONA

## Assessoria Codina

**Narcís Codina i Surós**

Professor - Intendent Mercantil  
Economista

Tècnic d'Hisenda Excedent  
Agent Propietat Immobiliària

**SECCIÓ FISCAL:**

**Joan Roset i Roig**

**SECCIÓ COMPTABLE:**

**Josep M<sup>a</sup> Girbau i Ventura**

**SECCIÓ JURÍDICA:**

**Agustí Codina i Negre**

Plaça Bern, 3 - GIRONA  
Telèfons 20.51.00 - 20.82.54





# RESSÒ SALTENC DE LA SETMANA TRÀGICA (1909)

El dia 26 de juliol de 1909 començà a Barcelona una vaga general de protesta per la mobilització dels reservistes i la tramesa de tropes al marroc. Després dels primers incidents fou declarat l'estat de guerra. La vaga es transformà llavors en una revolta popular que prengué un caire anticlerical i provocà l'incendi de nombroses esglésies i escoles religioses.

Durant una setmana, la capital del Principat va viure una situació d'extrema violència. Però les organitzacions i partits d'esquerra, que havien contribuït a engegar-la, regutjaren de dirigir el moviment i aquest fou instrumentalitzat per grups lerrouxistes, els quals, en comptes de canalitzar la protesta i la força revolucionària contra el poder i el govern que el defensava, la desviaren cap a la crema dels edificis religiosos.

Aquesta insurrecció popular que s'oposava, com hem dit, al relleu de l'aventura colonial marroquina, (promoguda pels interessos miners del Rif) va ser seguida a molts indrets de Catalunya i també a Salt.

En aquest petit paper deixarem constància d'algun dels esdeveniments que protagonitzaren els saltencs d'aquella època. Per això reproduïm ací una curta gasetilla que aparegué al «Diario de Gerona» del 30 de juliol de 1909. Diu així:

*«En el vecino pueblo de Salt y más particularmente en el barrio de Sant Antonio (vehinat) desde el miércoles por la tarde hay agitación en la que intervinieron al parecer los elementos revoltosos que el mismo día estuvieron en nuestra ciudad, en los sucesos de la calle del Progreso, frente a la fábrica Grober. Ayer las fábricas de dicho pueblo paralizaron sus trabajos. Grupos de revoltosos recorrieron las calles y permanecieron situados en la carretera impidiendo la entrada y salida de carruajes; otros grupos impidieron las reparaciones de las líneas telefónicas. Una sección de la Guardia Civil que por la tarde pasó por el «vehinat» fue hostilizada a pedradas, y se vió obligada a apuntar las armas para hacerse respetar, con lo cual disolvieron inmediatamente los grupos. Al anochecer seguía la agitación».*

Si el 30 de juliol era divendres, el dimecres de què parla la notícia anterior era 28. Sabem, doncs, que els fets de Salt començaren aquest dia i que un grup de Salt promogué una acció violenta a Girona. El mateix «Diario de Gerona», en l'edició del dia 29, ho explica d'aquesta manera:

*«Al mediodía llegó del vecino pueblo de Salt, donde al parecer no trabajaron algunas fábricas, un grupo de mujeres y hombres que se dirigieron al Centro Radical. De allí salieron en dirección a la fábrica Grober para impedir el trabajo. La Guardia civil de caballería y de a pie disolvió los grupos. Desde un balcón o terrado se lanzó una piedra contra la fuerza pública y la Guardia civil dió una carga por la calle del Progreso y puente de Isabel II, resultando algunos lesionados. Después pararon los trabajos de la fábrica y quedó restablecido el orden».*

Aquestes dues notes ofereixen, doncs, una visió sumària dels fets i del protagonisme dels obrers de Salt en el conflicte revolucionari. Salt, des d'abans de la formació de la CNT (1910), era ja un poble revolucionari, perquè tenia un nucli obrer. I els obrers del poble —homes i dones— donaren feina als governadors de torn.



# Confeccions Novetats

Passeig  
Marquès  
de  
Camps, 6  
Tel. 23.80.23

P  
H  
S  
L

Carrer  
Llarg, 21  
Tel. 23.31.81

# 90 ANYS DE FESTA MAJOR

En Sisco Rodesoques és un home que fa noranta anys que s'arrossega per aquest món, i per tant, sembla que ha viscut una llarga Festa Major.

Una de les coses que més ha fet aquest home, ha sigut treballar. I era treballador d'aquests de gorra, gec de vellut i espartenyas. S'ha passat hores i hores trepitjant la vinya i gratant aquesta terra seva empordanesa de la que ell està tant joiós i que jo començo a estimar. També ha fet de pescador, es coneix la costa de dalt l'Empordà "de pe a pa".

Però cada vegada els anys pesen més. Quant el vaig conèixer anava amb un bastó, ara ja en necessita dos. Camina poc a poc. Noranta anys són molts dies viscuts.

Ell i jo som bons amics. M'agrada la seva conversa, i la meva amistat també veig que el fa content. Quan veu la porta de casa meva oberta em crida.

— Noi! què farem?

— Sisco, com anem?

— Ja ho pots veure, noi!

Hi ha un seient assolellat on passem estones de llarga conversa. M'explica coses i fets d'aquelles muntanyes que toquen a la ratlla de França. Quan per guanyar-se la vida, les travessava amb un sac de 30 Kgs. de mongetes a l'esquena o quan anava a l'altra banda a fer-se uns diners treballant la vinya dels altres. No hi ha cap racó, raconet, cova o forat que sigui estrany per ell.

També va viure la davallada de la gent en l'última guerra nostra, això m'ho recorda amb tristesa.

M'explica també peripècies viscudes en el mar. Des del Cap de Creus fins a Port-Vendres, costa que coneix de pam a pam, de quant anava a la pesca. I m'ha donat lliçons perquè quan jo hi vagi, sempre tornés a casa amb quatre peixots per a fer una mica de ranxo.

Jo, amb ell, m'hi trobo bé, i fins i tot em fa sentir petit.

A la darrera conversa que tinguérem, m'explicà com últimament una dona li havia proposat de viure junts, ja que és vidu i viu tot sol. Jo li vaig dir que ho acceptés, se sentiria més acompanyat. Però em va contestar que no ho podia acceptar mai.

— Pensa que les comes cada dia em fan més figa i no podria ajudar-la en res.

Aquest acte d'honradesa envers les altres persones, em deixà acollonit.

Seria bo que en les festes majors, es premiés aquesta gent, que pel llarg camí de la vida han fet del respecte a les altres persones, el seu pa de cada dia.

Lluís Molins i Mateu

## Instal·lacions

Electricitat industrial  
Aigua  
Gas  
Maniobra  
Sistemes de seguretat



**Carles  
Anglada  
i Reig**

Llarg, 81 - Tel. 23.22.71 - SALT

## Jamones Serranos

*José Luis  
Escuredo Franco*



Almacén y oficinas:  
Àngel Guimerà, 68 - SALT  
Tels. 23.64.11 - 23.65.61

Almacén en Barcelona:  
Emilio Roca, 11 - 15  
Tel. 340.23.16



**Transportes  
Eléctricos  
Interurbanos, s.a.**

LÍNIES REGULARS DE  
TRANSPORTS DE  
VIATGERS

AUTOCARS DE SERVEIS  
DISCRECIONALS

**GIRONA**  
Sardenya, 16 - Tel. 20.48.68\*

Administracions:  
Girona Tel. 20.02.75  
Banyoles Tel. 57.00.53  
Olot Tel. 26.01.96  
Figueres Tel. 50.31.75

Construcciones  
Electromecánicas  
del Ter, S.A.



Maquinaria  
para  
plásticos

Camino de Vilablareix, s/n.  
Tel. 23.13.61  
SALT

# Qui som?

---

Quina alegria més gran! L'altre dia —4-6-84— a les deu del vespre, érem a l'Ajuntament una bona colla de gent, escoltant el que ens deien els responsables de la Protecció Civil a Salt, referent a la formació, molt ben muntada sembla, de la mateixa, al nostre poble. Potser una cinquantena discutíem i posàvem el nostre gra de sorra a fi que tot sortís bé. En acabar la reunió i mentre fèiem una mica de tertúlia informal, a fora plovia, el President de la Ràdio Club Salt, el bon amic Samuel, EA3 EHH, em va ensenyar una cartolina groga amb tot un reguitzell de firmes i segells. I tot cofoi em va dir: ja ho tenim!, mentre m'anava allunyant el paper a fi que jo no pogués llegir. A la fi, segurament li vaig fer llàstima, me'l va mostrar. A la capçalera i escrit amb lletres ben grosses n'hi havia cinc i un número: EA3 RCJ.

Què vol dir això?, es preguntaran la majoria dels que llegeixin aquest escrit. Senzillament és la nostra Fe de Baptisme. Ja existim legalment per a tothom. L'Administració ens ha donat en nostre indicatiu que a partir d'ara podrem fer servir en tots els actes que organitzi el Ràdio Club Salt.

I què és un Ràdio Club?. En quatre paraules ho vull descriure. Un Ràdio Club és un conjunt de gent que estima i practica l'afecció a les comunicacions via ràdio a tot el món que l'envolta. És un conglomerat de "llampats" que passen hores i hores davant dels nostres equips, parlant amb uns i altres. Les nostres emissores no tenen límit, més ben dit, tenen el límit que donen les condicions climatològiques, que nosaltres, o tothom anomenem PROPAGACIÓ. I això és el que fem; propagar: coneixements, amistat, ajuda, bon humor,... Mireu si és fàcil definir el Ràdio-afeccionat.

Potser us pregunteu des de quan existeix el Ràdio Club Salt i què és el que hem fet. Em ve a la memòria aquells temps, fa quasi quatre anys, en què aprofitant l'oferiment del President del Casal, ens aplegàvem cada dilluns al vespre per a discutir els nostres problemes —que quasi sempre eren els mateixos— antenes, equips, fonts d'alimentació, els PAPA GOLF CHARLY (ja m'enteneu, eh?), costellades, "reconyes", etc. Us recordeu d'aquella Reconya que tingué el número final al pati del Casal? Fou divertida, no?. Per a mí té un record i significat especial ja que aquell dia morí en Joan Santana (q.a.c.s.) que formà part del Jurat qualificador de les simpàtiques actuacions dels col·legues disfressats.



# RADIO GIRBAU

Distribuidor PHILIPS desde 1928



TELEVISORES COLOR  
VIDEOS  
ALTA FIDELIDAD  
FRIGORÍFICOS  
LAVAVAJILLAS  
LAVADORAS  
COCINAS...

Desde 69.700 Ptas.  
ó 3.120 ptas. al mes



TV COLOR  
PHILIPS  
**K-30**

Visítenos sin compromiso en:

- C/. MAJOR, 89 - Tel. 23.57.46 - SALT
- Pl. Calvet i Rubalcaba, 12 - Tel. 20.57.15
- Rambla, 37 - Tel. 20.57.40 - GIRONA

Com quasi totes les coses d'aquest món, cal canviar l'orientació o almenys reformar-la, de les directrius a seguir. I això va ésser el que férem, intentar crear un Ràdio Club amb tot el nas. Potser ens exposàvem a perdre aquella "poca serietat" tan bonica, però valia la pena intentar-ho. I avui ja ho podem dir: són el Ràdio Club de Salt EA3-RCJ.

Què hem fet? A part de dormir poc i barallar-nos contínuament, sempre amb correcció i bones maneres, ens hem anat trobant periòdicament, i hem organitzat alguns actes, concursos, trobades, etc. Ben segur que tots recordeu les cercaviles, curses, desgraciadament accidents, amb un o més cotxes d'antenes estranyes, llargarudes i amb una espècie de molla al capdavant, i a dins dels cotxes gent que semblava que en ballaven més que no en tocaven ja que parlaven sols. Sols? Quin disbarat! A centenars de metres, potser quilòmetres hi havia algú amb qui la comunicació era imprescindible. Algú que podia aportar quelcom per aquella finalitat. Algú que, com en el cas de les inundacions de Ripoll i Ribes de Fresser, podia dir al pare de la noia que estava incomunicada per l'aigua, que no patís, que la seva filla es trobava perfectament. Què és un ràdio-afecionat?, pregunteu-ho a aquell pare. Ell us ho dirà.

I quan ha convingut no hem tingut vergonya de sortir pels carrers acompanyats d'altres Entitats, a demanar pels damnificats a l'incendi, ni a organitzar rifes per a recollir el que fos per a ells. I no hem estat nosaltres sols, hi han col.laborat tots els Ràdio-afecionats i Ràdio Clubs de la província. Això és part del que fem i podem fer.

I què és el Ràdio Club Salt?. És tan llarg d'explicar que des d'aquí faig promesa formal de dir-t'ho qualsevol dilluns a partir de les nou del vespre al Casal de Jubilats. Malauradament encara no tenim local, però amb paciència i una canya esperem tenir-lo ben aviat.

73 cordial i QRV incondicional. (Això és el nostre "idioma", vol dir: salutacions i a la teva disposició).

Joan Arnau i Serra  
EB3-AIL

Accidentes  
Vida  
Decesos  
Robo  
Incendios  
Combinado  
Cosechas



Compañía fundada en el año 1922

*Agencias en todas las capitales  
y pueblos importantes de España*

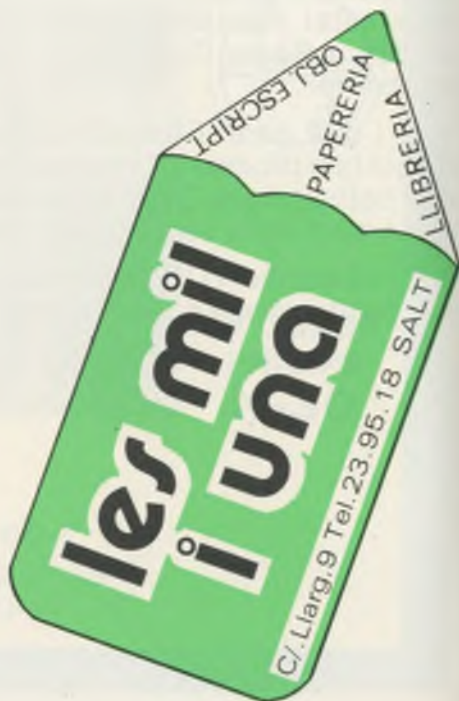
Agencia en Girona:  
c. Santa Eugenia, 18, 1.º - Tel. 20.19.88

**Esports - Armeria**

**NADAL**

**Armes, cartutxos  
i esport en general**

Carrer Major, 198 (Plaça del Pi)  
Telèfon 23.78.79 - SALT





# EN ELS 25 ANYS DE L'ESCOLTISME SALTENC

L'escoltisme que arreu de Catalunya representà l'alternativa i uns nous horitzons per als nois i noies de la generació dels anys seixanta, va iniciar-se també en el nostre Poble ara farà un quart de segle.

Hem d'agrair a Mossèn Narcís Tibau, aleshores Vicari de la Parròquia, que ens donés a conèixer el Moviment Scout.

En aquells darrers anys cinquanta no hi havia a Salt cap moviment de joventut que ens pogués oferir quelcom engrescador i que alhora ens ajudés en la nostra formació integral.

L'Aspirantat d'Acció Catòlica havia estat fins llavors, bé que amb poca implantació, l'única entitat que reunia una colla de joves a redós de la Parròquia. Les reunions de «Can Tetus», carnisseria que aleshores portava en Joan Vilagran, de «Can Xicubonic», i les sortides a muntanya a les quals ell mateix i l'Eduard Riera ens acompanyaven, havien estat un bon temps llocs de trobada per a molts de nosaltres, de la qual cosa en guardem un grat record.

Del «Frente de Juventudes» que havia arrencat a l'acabar la Guerra només en restava un trist local que no va tardar a tancar-se segurament per manca de «quorum».





*A la cuina catalana has d'anar  
si no hi vas avui, hi aniràs demà*

*Plats típics per emportar-se fora*

Doctor Ferran  
Cantonada Torras i Bages, 16  
Telèfon 24.01.99 - SALT

**Cuina  
Catalana**

**ROSTISSERIA**

**CARNES**

Rostisseria de:  
**Cabrits - Porquets**  
**Xais - "Pavos"**  
(se serveixen en troços de quart)  
**Pollastres de pagès**  
**Faisans - Pintades**  
**Perdius - Conills...**

**PERE  
RIGAU**

*Obrim tots els dies*



**707 740 7EM AMB LLENYA**

Carrer Major, 220 - Telèfon 23.11.69 - SALT

**SNACK - BAR**

**CANDILEJAS**

**Variedades en tapas de cocina  
Granizados**

República Argentina, 9 - Tel. 23.51.46 - SALT



*Les noies guies  
Ull de Ter  
juliol 1968*



*Camp d'estiu del 1965  
a Santa Pau*



*Camp d'estiu del 1960  
a la Font Gropa de Sant Gregori*

*Fotos: Jaume Bosch*

Dir doncs que l'Escoltisme venia a omplir un buit molt important en el nostre Poble pel que feia a moviments de joventut em sembla una afirmació ben justificada, sobretot si considerem que no va ser foc d'encenalls la fundació de l'Agrupament Escolta que amb els seus alts i baixos ha arribat al seu vint-i-cinquè aniversari.

Hem de reconèixer que l'Agrupament Escolta de Sant Cugat ha estat l'única entitat que reconeguda més enllà de les nostres comarques ha fet i fa una tasca ben positiva per a la formació del nois i noies del Poble.

Del que va aportar el Moviment Scout en aquells primers anys d'Escoltisme a Salt vull fer-ne ressaltar la descoberta de Catalunya com el nostre País, amb la seva cultura i la seva història, i l'obertura del nostre món de joves, reclòs fins llavors a l'àmbit de Salt, l'Escoltisme Mundial. «L'Escolte és amic de tothom i germà dels altres escoltes». (Quart punt de la LLei Escolta).

També les reunions i Camps de Forció ens permeteren d'establir contactes amb persones i entitats compromeses en la lluita per a la recuperació del País, amb un estil que avui el trobem en els antics escoltes que ocupen càrrecs públics en la Generalitat o en els ajuntaments dels nostre pobles.

Des del primer Camp d'Estiu, el juliol del 1960, l'Escoltisme Saltenc ha anat creixent i recuperant la credibilitat com a Moviment educador per part dels pares que han confiat les estones de lleure dels seus fills al nostre Agrupament.

La vintena d'escoltes que formaven la primera Secció en aquells primers anys seixanta ha esdevingut avui un centenar de nois i noies que repartits per edats entre les diferents branques de l'Agrupament, i seguint el Mètode Scout, gaudeixen de la descoberta i de l'aventura que els hi ofereix la vida a l'aire lliure.

Si l'any seixanta feiem el primer campament de la Secció Escolta cal que fem memòria que sis anys després iniciavem l'Estol de Llobatons que engloba els més petits de l'Agrupament i que el mateix any s'organitzava el primer Camp d'Estiu de Llobatons a Sant Medir.

Aquesta data correspon també a la incorporació de noies a l'Agrupament, com a Caps de l'Estol, i més endavant l'inici de l'Escoltisme femení que tingué agrupament propi fins la seva unió amb l'agrupament dels nois, quan l'Escoltisme inicià els agrupaments mixtes.

En la diada de Sant Jordi d'enguany, precisament una editorial del nostre Poble, «Edicions del Pél», ha editat el llibre d'En Salomó Marqués «L'escoltisme Gironí». En el llibre d'en «Mon», que recull amb profusió de dades la història de l'Escoltisme Gironí, també hi trobem citat l'Escoltisme Saltenc i els noms d'escoltes del nostre Poble que al llarg d'aquests vint-i-cinc anys han ocupat llocs de responsabilitat en el Comissariat de la Demarcació de Girona.

De la feina que ha fet l'Escoltisme en el nostre poble, i la que indiscutiblement pot fer encara per molts anys, n'hauré de parlar potser aprofitant aquest vint-i-cinquè aniversari. Seria bó que la commemoració d'aquesta data fós una fita important per aprofundir en l'Escoltisme de casa nostra.

**JAUME BOSCH I TERMES**





## *Tríptic de tardor*

*“i aquelles tardes que no moren mai”*

GABRIEL FERRATER

### *I*

*Estima'm per sempre, tardor  
perquè res no s'emporti  
les despeses del nostre inexistent idil.li.*

*Estima'm per sempre, tardor,  
perquè la foscor pugui  
amagar l'ànima del nostre desitjat amor.*

### *I bis*

*Deixa que corri l'aigua  
i que el vent aixugui la boira  
amb les cisellades làmines de marbre.*

*Deixa marxar l'estel  
i que la llunyania enfonsi el record  
amb les abellidores paraules perdudes.*

*Deixa que un nou esclat reneixi  
i que l'horitzó amagui el seu dolor  
amb el dolç enyor del somni.*



*Les desca felices fiestas*

# Frutas Mercader

c. Angel Guimerá - SALT



Fusteria  
Ebenisteria  
Decoració



# JOSEP CASAS

Passeig d'Olot, 220  
Tel. 23.79.14 - SALT

*Drogueria*



*Plàstics*

*Perfumeria*

# PINTUR i DECOR LIÓ

*Eusebi Caberas*

*Plaça onze de setembre, 5*

*Tel. 231628*

# SALT

## II

*M'agradaria tenir el veritable encant  
dels teus obscurs sentiments.*

*Desitjaria tenir el teu cos vessant  
en el dubte dels teus pensaments.*

*Trencar l'esdevenir dels segles,  
dormitar en la pau de l'amor.  
Penetrar a l'interior dels vespres  
per refugiar-me del teu record.*

*Sentir que el meu cor s'enfonsa,  
sentir que el teu mirar és fosc.*

*Palpar el teu cos dins la boira  
per descobrir el teu semblant  
amb por.*

*Rescatar belles imatges perdudes,  
retrobar el neguit del perdó,  
escapçar amb un puny les petjades  
per descobrir el teu semblant  
amb por.*

*Deturar la vergonya de perdre,  
amagar-ho tot de debò,  
encetar el càntir d'essències  
per descobrir el teu semblant  
amb por.*

## III

*Recordaré aquests moments de joia  
que envolten la felicitat del somni.  
T'engalanaré amb dolces paraules perdudes  
abans que la calor es fongui.*



# Avui és



# Festa Major



Però demà us atendrem amb  
l'eficàcia de sempre.



**"la Caixa"**  
CAIXA DE PENSIONS



*EL MAS RIBOT (Cal Marquès)  
Edifici del segle XIX  
amb façana renaixentista,  
residència del Marquès de Camps a Salt.*

*Foto: Jaume Bosch*

# ELS MARQUESOS DE CAMPS, SENADORS

Per FRANCESC FERRER I GIRONÉS

A Girona, tenen una plaça dedicada al Marquès de Camps però allà on realment aquest Marquès hi té relacions i interessos és a Salt.

Per això, he pensat explicar qui eren els dos primers Marquesos de Camps, i què varen fer durant el temps que eren polítics.

El primer Marquès, en Pelagi de Camps i de Mates, va nèixer a Figueres el 1828. Tenia moltes propietats a l'Empordà, per la qual cosa es dedicà intensivament a tots els avenços tècnics en el camp d'agricultura.

No endebades el varen fer President de l'Institut Agrari de Sant Isidre, des d'on va ajudar a tota la pagesia.

Era monàrquic i conservador. I a través d'aquest partit quan encara la política era caciquil fou diputat per Barcelona (1856) i per Girona (1876-1879).

Mentre era diputat, el St. Pare Pius IX, que és deia Giovanni M<sup>a</sup> Mastai Ferretti, li atorgà el títol pontifici de Marquès de Camps. Ben segur que la família de Camps devia ajudar econòmicament al Vaticà, en la guerra que va sostenir contra el Govern de Víctor Manuel, i que acabà amb la derrota de Castelfidardo.

És a dir, que la família de Camps, va seguir un camí normal en moltes famílies catalanes. D'antuvi s'enriquien, feien política, i després s'ennoblien.

Pelagi de Camps, quan va ser Marquès va estar uns anys sense fer política. Però en la legislatura de 1881-83 va ser elegit Senador per Girona, que va tornar a repetir a la legislatura de 1884-85. Les «eleccions» es feien sota la Constitució de 1876, dita de Canovas del Castillo, la qual regulava que els elegibles per a Senador havien de tenir un renda anual de 20.000 ptes., o pagar per contribucions directes 4.000 ptes. l'any, amb la qual cosa només podien fer política els rics.

Pelagi de Camps va morir a Barcelona el 1889.

## Gestoría

Santa Clara, 15  
Carrer Nou, 18, pral.  
Tels. 20.83.58 - 21.58.04  
G I R O N A

## Fincas - Seguros

Oficina técnica automovilista

**Teixidor**

Construcciones  
Mecánicas  
XIFRA, S.A. GIRONA

Avda. San Narciso, 106  
Tel. 23.72.11 - Telex 57110  
G I R O N A

**COMEXI s.a.**

Maquinaria para  
artes gráficas  
y manipulados  
papel y plástico

*CALÇATS*  
*FERRER*

Carrer Major, 62  
Tels. 23.27.70 - 24.06.95  
S A L T



## Construcciones



**Xifra, s.a.**

Passeig d'Olot, 250  
Tel. 23.79.29 - SALT

El segon Marquès, va ser Carles de Camps i d'Olzinelles, que havia nascut a Girona el 1860.

Aquest havia estudiat per enginyer Forestal, i també es dedicà a la política agrària, com a President de la Federació Agrícola Catalana-Balear (1899), de la Unió de Vinyaters, i també de l'Institut Català de St. Isidre.

Va començar la política fent de President de la Diputació de Girona (1891). I com que era de la branca regionalista dels monarquics es passà a la Lliga Catalana.

La Lliga el presentà de Diputat per Olot (1900-2), i fou quan estava el Congrés de Diputats que va pronunciar un discurs a favor de la llengua catalana.

En el 1902, el compte de Romanones, que era ministre d'Instrucció Pública, va decretar que el catecisme s'havia d'ensenyar en castellà a tots els nens.

Com és natural aquesta «Loapa lingüística» va provocar grans controvèrsies polítiques, en aquells moments que el catalanisme polític és consolidava, i els de la Lliga interpel·laren al Compte de Romanones.

Carles Camps va dir:

«Como Diputado español y como Diputado representante de un distrito de Cataluña, yo, ante el Congreso, me permito formular la más enérgica protesta con todo el respeto, como he dicho antes, debido a la autoridad del señor Ministro de Instrucción pública, porque este Real decreto, entiendo que, tanto en su letra como en su espíritu, ataca todos los principios fundamentales del derecho y de la razón».

I més endavant feu confessió de catalanista d'aquesta forma:

«En otra ocasión, al principio de estas Cortes, tuve el honor de decir al Congreso que yo profesaba las ideas regionalistas, y hoy me complazco en afirmar que lo soy más que ayer, porque cada día me convenzo más de que para hacer a España grande, respetable y respetada, no hay más solución que dar vida a los organismos que aún tienen alguna y esta sólo la encuentro en las regiones; en este concepto pues, como regionalista convencido, he de felicitar, después de mi protesta, calurosamente al Sr. Ministro de Instrucción pública, porque reconozco que no hay ninguna disposición, nada que pueda hacer más regionalistas en menos tiempo y con mayor facilidad que los que con su ya famoso decreto ha hecho S.S.».

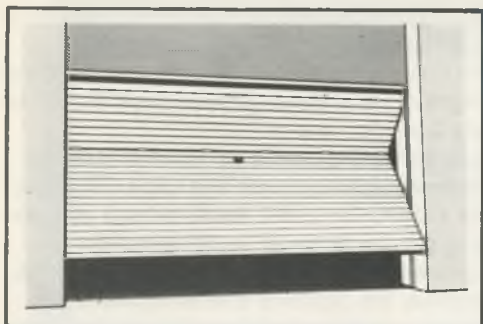
Més endavant va tornar a ser diputat per Barcelona en el 1916. I és curiós, quan Romanones és Primer Ministre, el Marquès de Camps és Director General d'Agricultura.

Va publicar molts de treballs de tècnica agrícola, i fins i tot va escriure molta obra literària, la qual publicava en català.

Quan els enfeiteutes de Salt paguin els censos al Marquès de Camps, que pensin que el Primer Marquès, com a censalista, feia servir els seus pagaments per poder ser Senador.

Girona, juny del 1984





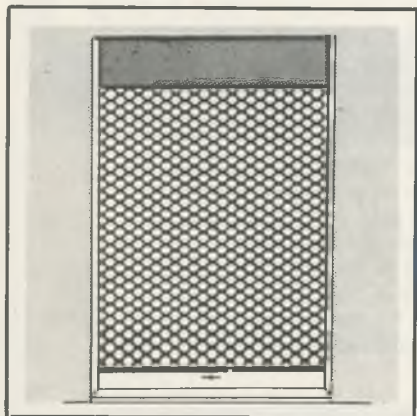
## *Porta basculant i correderes*

*Amb acabaments de fusta, xapa galvanitzada o alumini.*

Construeix i instal·la:

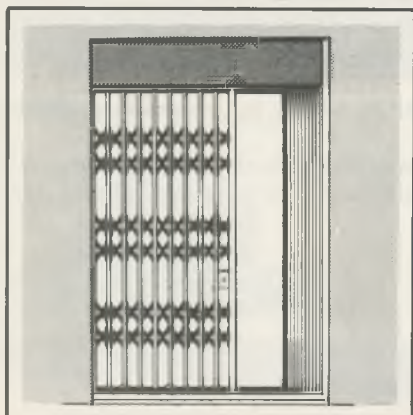


Carrer Major, 308 - SALT  
Tallers: camí de Vilablareix  
Tels. 44.03.07 - 44.02.76



## *Varilla R-14*

*Porta construïda de varilla que permet la visió a través, per a botigues, etc.*



## *Ballesta R-13*

*Porta totalment amagada que protegeix el seu àtic, comerç, pis, xalet, etc.*



## SEMPRE AHIR

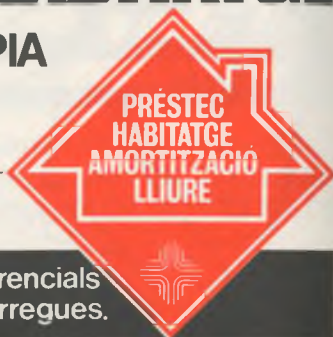
És curiós que sempre que s'ha d'escriure en un programa de festes o s'ha de divagar sobre la marxa o la vida del poble, sigui a Salt o a qualsevol altre indret, es parla d'ahir. L'ahir no immediat, sinó aquell de la nostra joventut o aquell que fa temps vam viure. És una mena de fer vida amb els records, amb el passat. I això dóna la imatge de que el passat, l'ahir de molt temps enrera, era millor que l'avui o el demà. A més no solem parlar de l'ahir de fa una setmana o fins i tot uns anys, sinó l'ahir de molts anys, de quan erem joves o de quan dúiem una vida activa. És una reflexió que m'he fet a l'hora d'escriure aquestes ratlles pel programa de la festa major. I sinó fixeu-vos amb els altres programes o amb aquest mateix que el 80% dels escrits es refereixen d'un ahir de fa temps.

I jo que he estat temptat també a fer-ho, no ho faré. I parlaré de no sé què, però no del meu ahir, dels meus records, de la meva vida anterior. Vull parlar de l'avui i del que voldria per demà a Salt.



# PRÉSTECES PER A L'HABITATGE

## ACCÉS O CONSTRUCCIÓ PRÒPIA



### CONDICIONS

INTERESSOS

**16'50%** Sense diferencials ni altres càrregues.

IMPORT

Fins al 70% del valor de l'habitatge.

TERMINI

Fins a **21 ANYS.**

AMORTITZACIÓ  
LLIURE

Quan i com vulgui, fins i tot al final del termini.

ASSEGURANÇA  
DE VIDA

Totalment gratuïta per a l'amortització del préstec, complint condicions.



# CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

LA CAIXA DE TOTS

I l'avui de Salt en segons quins aspectes és molt millor que l'ahir. És veritat que hem perdut l'estètica de poble, el típic poble de cases de pagès o només amb el seu hortet. És veritat que la mainada en molts de llocs ja no pot jugar al carrer. També és veritat que el dos cinemes que tenim no omplen com ho feien abans. És veritat que moltes coses no són igual i que les hem perdut. Però per altra banda, hem recuperat el poble, amb la seva autonomia, i només això li dóna tot un futur molt esperançador. El fet de que ens governem i administrem nosaltres mateixos, és ja un gran que. Si mirem amb l'aspecte teatral, trobarem el Grup El Tallaret, que si bé les seves actuacions no són tantes com voldríem, el que sí és veritat, és que són d'una gran qualitat i que donen prestigi al poble. De tenir un Casal de Jubilats, fet amb l'esforç d'unes quantes persones i que a l'actualitat és l'associació o entitat que té més socis i que agrupa diverses seccions, no hem d'oblidar la Casa de Cultura Les Bernardes. De tenir durant molt de temps només tres escoles i dues d'elles eren privades, hem assolit no ja el que és necessari per a Salt, però sí que la cosa ha canviat. Aquest mateix programa, que era més que res il·lustratiu amb molts d'anuncis i algun que altre escrit, actualment ha millorat en tots els sentits i sobretot amb bones col·laboracions i ja és una eina imprescindible per a fer història escrita. L'emissora municipal una eina important de comunicació entre els veïns al mateix temps que cultural. No voldria acabar i sé que em deixo moltes coses importants que té el nostre poble actualment i que seria tema per parlar llargament, dic que no em voldria deixar de felicitar els 4 anys de Salt Sardanista, una entitat exemple per a molts pobles, en quan al món de la sardana.

Acabo, essent conscient que això podria ésser el principi d'un gran article de reflexió sobre el Salt del demà.

Guillem





C/. Prudenci Bertrana, 1  
Telèfon 23.19.10  
SALT

Suc. de M. Monteys



*Cristalerías Gerona S.A.*

c. Lorenzana, 41 - Tel. 20.29.90  
Ctra. Sant Feliu, 22 - Tel. 21.38.16  
GIRONA

Societat inscrita al registre d'empreses de seguretat amb el núm. 396



**Hogar del mueble**

Carrer Major, 46-50 - Tel. 23.33.18 - SALT  
C/. Sta. Clara, 53 - Tel. 20.06.93 - GIRONA



*Bella perspectiva  
de les deveses  
de Salt*

## Un paradís perdut

No fa tants d'anys, només una vintena o pot ser menys, recordo amb nostàlgia que quan arribaven les vacances de col·legi, la Festa Major i la calor que ja apretava de valent, anàvem a banyar-nos molts, a les fredes però netes aigües del TER, i la caminada fins els tres pins o el pas d'en Prats era llarga, deixàvem enrera cal Marquès, el pont vell, les hortes i deveses amb passos agegantats, paratges braus i naturals com el mateix poble, però a l'anada el que volíem era arribar aviat per fer la capbussada al riu, era a la tornada quan buscàvem indrets desconeguts, gorges noves i els arbres fruiters que trobàvem pel camí, trobar drecceres, amagatalls i alguna que altre serp eren el plat del dia, per ensenyar-la els companys que no havien pogut venir.

Això, pel jovent d'avui port semblar ciència ficció, però al mateix temps que canvia la fisonomia del nostre poble i la seva gent, amb senyals de tràfic a cada cantonada, carrers estrets amb grans blocs de pisos a cada vorera, problemes d'aparcament o aquest corre-cuita que portem tots dintre, que sembla que les hores s'aguin escrusat, sense adonar-nos del que passa al nostre entorn, això també li està passant el riu Ter, les deveses, i tots aquells indrets, que actualment és troben abandonats.

Per què enyoro el Ter, les deveses i aquells paratges quasi verges? no cal dir que som molts els que tenim records inoblidables d'una zona insòlita però, a l'hora agradable i al mateix temps important de Salt. Recordo encara les excursions que hi fèiem, els casals d'estiu, les berenades de tomàquet i ceba, la gent anant l'últim dia de festa a la faixina, amb un dinar de germanor, i alguna que altra escapada sense el permís dels pares cap aquell indret era tota una aventura, segur que en

fèiem de disbarats, i de sobte sense adonar-te, sortia en Roure i tots corre cuita marxàvem com llampecs de la por que ens feia que poguessin dir als nostres pares que nosaltres havíem fet entremaliadures per aquelles hortes de conreu.

El guarda-camps que nosaltres no volíem trobar, perquè ens amenaçava aquesta por, ara te n'adones que feia una missió importantíssima per cuidar les deveses, el riu, els camps i hortes de conreu. En Roure tot sol i amb la bicicleta i l'ajut d'una pistola de bales de sal, vigilava i cuidava d'aquestes zones dels lladregots i el gambarrisme que també n'hi havia.

Si la memòria no em falla l'any 1971 i annexionats a Girona, es qualificava a la zona dreta del Rec Monar, com a zona industrial, i fins ara fa poc l'any 1982 annexionats, però amb un consell municipal, s'anulava aquesta llei, fer zona industrial aquells indrets va ser un error gros i ara encara s'hi poden veure diferents indústries allà emplaçades, això va fer sens dubte degradar més si cap uns paratges naturals i sense cap pretenció, això juntament amb la poca aigua que baixa pels rius degut a les preses del Pasteral i el pantà de Susqueda, el desviament de la maçana i l'autopista travessant sobre el riu, els pilons de muntanyes de riarencs i terra amb parets de formigó de quan varen fer l'autopista, abocadors incontrolats d'escombraries i de runes, i veus rates que semblen gats, es veu una zona tant abandonada de la mà de Déu que sembla zona nuclear.

De lògica seria poder anar a banyar-te com abans, o a pescar-hi i trobar-hi anguiles, barbs, carpes o bagres, per poder-les menjar, i perquè no està repoblat de tots tipus d'arbres nadius com serien alzines, roures, pollancre, pins i plàtans per exemple, així els caçadors podrien anar a cercar com anys enrera, ànecs, becades, estornells, conills, perdius, cuetes i d'altres.



*A l'altra banda del rec Monar el nostre terme municipal arriba fins La Pilastra*

*Foto: Jaume Bosch*



Salt i els seus veïns, no podem deixar de mirar la part nord del poble i viure d'esquenes al riu, el nostre poble no és pas que tingui una gran extensió de terreny per deixar-lo abandonat, i el poc que tenim s'ha d'aprofitar, Salt no té ni muntanyes ni boscos ni grans edificis històrics, però, si el poc terreny natural que ens queda no el recuperem ens quedarem sense res de res.



*Moltes parts  
de les deveses  
encara es poden salvar*

La zona que va entre la sèquia monar i el riu Ter, passant per les hortes comuns, guixeres, tribanes, deveses i el llit que ens ha deixat el Ter, pot ser una gran zona d'expansió per tots nosaltres, recuperar-lo com a parc natural i d'esbarjo, seria un paradís; ja que hi ha molts diners a gastar-hi, però poc a poc es podria anar netejant, replantant i repoblant això, molts pensen que és una tasca de l'actual ajuntament, en part tenen raó, però no deixa que tots nosaltres, hi podem també posar el nostre gra de sorra. Les entitats, col·legis, associacions de veïns, juntament amb el Consistori i la Generalitat, tots plegats, es podria començar a fer la recuperació d'aquesta zona abandonada. Primer, s'hauria de netejar, aquesta feina la podria dur a terme l'actual Ajuntament; segon, s'hauria de replantar i repoblar allà on faci més falta, aquesta tasca la poden fer les entitats, col·legis, associacions juntament amb l'ajuda de la Generalitat i tercer, fer d'aquest indret un lloc útil i participatiu d'ús públic, per fer berenades, festes, trobades, sardanes, dinars de germanor, campionats de tota mena, concursos de dibuix, pintura, etc... i la principal de totes que és cuidar-ho, aquesta la podem fer tots.

Em consta que l'actual Consistori està realment preocupat per tal de salvar aquests terrenys, deu fer un parell d'anys que és un bar.



# **Gassol, s.a.**

Fábrica hilados y torcidos  
Poliéster, algodón, acrílicas  
y géneros de punto

# **Gassol Fibras, s.a.**

Fábrica texturizados

# **Gassol Color, s.a.**

Fábrica de tinturas de hilados

# **Monar Textil, s.a.**

Fábrica de tejidos

Plaça de Salt, 21 - Teléfono 23.15.28 - SALT

# CARTA A L'AMIC JOAN GAJEAN "SANT ROC"



Benvolgut amic Joan:

Vaig assabentar-me de la trista notícia de la teva mort, ocorreguda el passat dia 7 de juny.

Un fatal accident et va segar la vida prop de Vulpellac, quan un cotxe va atropellar-te i va produir-te la mort quasi instantània.

Vares morir sol, ben sol, tal com vivies, i el teu llit va ser el dur asfalt d'una carretera fosca, debies fer un gran crit de dolor i ningú va sentir-te, mentre el teu corpulent cos s'anava esmicolant de mica en mica en el silenci d'una nit de primavera.

Trobarem a faltar el teu tarannà de rodamón inofensiu pels nostres carrers i places.

Eres amic puntual de festes majors i aplecs, i la teva fisonomia era coneguda arreu de la comarca.

Ara que has arribat a l'altre vida podràs riure dels que es mofaven de tu, i et donaràs compte que la societat que et va tocar viure va ser molt injusta, ingrata, fins i tot cruel amb tu, que sense pietat et despreciava convertint-te amb un ser inútil i desvolgut.

Mai et varen tractar i cuidar com una persona disminuïda que eres, ni mai vas rebre un gest generós ni una paraula agraïda. Però des d'ara ja tot ha canviat volgut Joan, no passaràs més fred ni calor, ni gana ni set, tampoc aniràs brut i descuidat, seràs ben tractat i estaràs acompanyat amb gent que t'estimen de debó. Quanta sort has tingut.

Rep, amic meu, una forta encaixada, i si la mort sempre és un cop dolorós, estic segur que la teva, ha sigut una major naixença.

- Ben teu

Emili Serra

Carrer Major, 9  
Telèfon 23.94.79  
S A L T

# LA TECA

## JOSEP M.<sup>a</sup> DUBÉ

ENCARREGUEU AMB ANTELACIÓ:

Sarsueles i paelles

Pollastres a l'ast

Conills a l'ast

Ànecs a l'ast

Canelons

Calamars a la romana

Plats cuinats

Tripades, cargols, etc.



EXTENS ASSORTIT DE VINS I ESPUMOSOS

Venda i reparació de bicicletes,  
velomotors i motos

**MOTOS**  
**CATALUNYA**  
**PERE TEIXIDOR**



Montesa  
Peugeot  
Vespino  
Gimson  
Ducson  
Honda  
Ducati  
Derbi  
Puch

Carrer Major, 307  
Telèfon 23.93.67  
S A L T

# La fàbrica "Coma Ciuró, Clavell y Borrás" El 1880



Fa temps vaig estar cercant per diversos llocs de Salt, material per a poguer organitzar una exposició sobre el «Salt contemporani», tasca que va quedar a mig camí, per motius d'estudis i professionals.

En el transcurs de la recerca, i quan estava a la fàbrica Coma y Cros, vaig veure un reguitzell de llibres, molt ben catalogats, i molt voluminosos que corresponien als llibres de salaris de la fàbrica Coma y Cros, amb les seves diverses denominacions al llarg del temps. Aquella primera visita, que no vaig poder aprofundir, em va deixar regust a la boca.

Ara 3 anys més tard, m'he pogut dedicar a aquests llibres, i vet-ho aquí, que ens trobem davant d'una de les millors col·leccions de Catalunya de llibres de salaris d'una fàbrica tèxtil. Així els llibres de la Coma y Cros, comencen al 1880, i no s'aturen fins als nostres dies, si fem excepció de 7 anys finals de segle.

Els llibres contenen la nòmina completa de la fàbrica, amb l'expressió dels dies treballats, cada setmana, de cada any. El preu del jornal, i la suma total de tots els jornals de la fàbrica, secció per secció, i encara el material fabricat amb l'expressió del seu preu de cost.

Així podem veure que és fabricaven entre d'altres peces, de cretona, musselines o madràs, evidentment peces de roba per a l'exportació a les colònies i també pel mercat nacional.

L'estudi aprofundit d'aquests llibres ens podrà permetre refer amb rigorositat la vida de Salt, i conèixer a fons la història social del nostre poble.

És aquí on trobarem els moviments reivindicatius i les vagues, els canvis de tecnologia a la fàbrica, els augments de sous, i les diferències de salaris entre les



Reparación  
de automóviles

**TALLER  
HERNANDO**

C/. Guimerá, s/n.  
(Esquina Picasso)  
Tel. 23.15.18  
S A L T

JOIERIA - RELLOTGERIA  
TROFEUS - GRAVATS  
PLAQUES HOMENATGE  
TALLER PROPÍ  
ESPECIALITAT  
EN PECES D'ENCARREC

**Joyeria**

**Olyusó**

Rambra Verdguer, 7 (Pl. Catalunya)  
Tel. 20.40.43 - GIRONA

Electricitat  
de l'automòbil

**Electromotor**

*Patricio Amat*



Passeig d'Olot, 340  
Tel. 23.25.61  
(Davant zona esportiva)  
S A L T

**MADEPSA**

C. Processó, 43 - Tel. 23.21.99 - SALT



Fustes - Serrador - Fàbrica  
d'embalatges i palets - Em-  
balatges marítims per a  
exportació - Explotacions  
forestals

diverses seccions de la fàbrica, l'impacte de les fàbriques fins la població, pel nombre de treballadors, quants nens i nenes i treballaven, i moltes altres dades útils per a l'anàlisi històrica.



No és el meu desig, comentar-les totes. En canvi, si que voldria reproduir la llista de la nòmina de la fàbrica la setmana del 21 al 26 de juny de 1880, o sigui ara ha fet 104 anys. perquè molts saltencs tenien els seus àvis o besàvis i sobretot les àvies i besàvies treballant a la fàbrica. Cal dir d'aquesta llista algunes coses.

Hi han 164 treballadors, 107 dones, 57 homes, i entre aquests uns 32 nens i nenes de 7 a 13 anys.

Treballaven 12 hores diàries, 5 dies a la setmana, i evidentment només cobraven quan treballaven, si hi havia alguna festa, com la mateixa Festa Major, feien dos dies de festa però sense cobrar, és evident que havia de ser una festa magre. De tota manera i per la realitat de Salt en aquells moments, i a diferència dels treballadors de les grans ciutats, els treballadors de la fàbrica de Salt, disposaven d'horts, els quals els hi permetien una millor disposició alimentària. Podrien continuar els comentaris, però tindrem ocasió de tornar a fer-ho.

Voldria acabar agraint a la direcció de la Coma y Cros, les facilitats donades per a la investigació en curs.

**F. XAVIER COROMINAS I MAINEGRE**  
Llicenciat en Història

# GAS



# GAS

Distribuidor  
oficial  
para Girona:



Carretera  
Velomotor  
Tot terreny  
Trial - Cross

Benelli - Laverda - Morini  
Harley-Davidson  
Motobi - Lambreta - Merlin



Importador para España

Hernán Cortes, 121  
Tel. 23.10.61  
SALT - Girona



Ramón y Cajal, 4 - Tel. 24.00.61 - SALT

**VENTA RECANVIS  
TALLER REPARACIÓ**  
Importador per a Espanya



**CHIARAVALLI**  
LA CORONA DEI CAMPIONI

**ACERBIS**  
PLASTICA ITALIA



 **BUZZETTI**

**polini**  
SPECIAL TUNING  
motori

*Llista de treballadors de la fàbrica Coma, Ciuró Clavell y Borrás de Salt.*

**SELFACINAS Sala 1.ª**

**sección de día**

Antonio Bonet   ayudante  
Maria Bosch  
Margarita Serrats  
Maria Balenta  
Concepción Rabaceda  
Joaquina Masana  
Narciso Estany   rals de billó  
Carmen Blanch  
Carmen Corominas  
Joaquin Bau  
Pedro Serra  
Juan Caula  
Vicente Torras

**SELFACINAS, sala 2.ª**

**sección de día**

José Buada    ayudante  
Carmen Carrió  
Francisca Vilà  
Antonia Ribas  
Cristina Serra  
Angela Ramis  
Caterina Vilagran  
Joaquima Vila  
Francisco Terma  
Juan Canadell  
Juan Juncá  
Miguel Rajolet  
Canto

**SELFACINAS, sala 3.ª**

**sección de día**

Juan Masoliver   ayudante  
Maria Ametller  
Dolores Buada  
Joaquina Riera  
Merced Estañol  
Teresa Puigdemont  
Teresa Funtaner  
Teresa Massó  
Luisa Puig  
Juan Coll

**PREPARACIÓN**

**sección noche**

Andrés Torroella  
Maria Prats  
Teresa Mitjà  
Carlos Saus  
Mariangela Palau  
Angela Canadell  
Caterina Viñolas  
Antonia Ventura  
Francisca Bunet  
Angela Planas  
Maria Freixas  
Genis Debebà

**SELFACINAS, sala 1.ª**

**sección de noche**

Estevan Martorell   ayudante  
Maria Clota  
Maria Cuatrecasas  
Teresa Coch  
Francisca Gimferrer  
Maria Picó  
Teresa Taulé  
Josefa Estany  
Maria Quintana  
José Ros  
Juan Rigau  
Agustin Puigdemont

**SELFACINAS sala 2.ª**

**sección de noche**

Francisco Bosch   ayudante  
Caterina Gelada  
Maria Maspoch  
Maria Verdaguer  
Joaquina Buada  
Teresa Martorell  
Luisa Casas  
Teresa Verdú  
Maria Planas  
Juan Cassas  
Juan Triola  
Juan Bosch  
Celestino Bosch

**SELFACINAS SALA 3.ª**

**sección de noche**

Jayme Bosch  
Francisco Planas  
Rosa Coll  
Teresa Granes  
Joaquina Fita  
Ana Vancells  
Angela Gussó  
Narciso Giberta  
José Feliu

**SECCIÓN DE TEJIDOS**

Al mayordomo  
Baudilio Trias  
Juan Funtané  
Juan Coll  
José Tayeda


**BOBINERAS**

Maria Xifra (a preu fet) rals  
Dolores Codonet  
Carolina Carandell  
Antonia Serra  
Antonia Bosch  
Narcisa Ventura  
Maria Ferrer  
Ramona Gomez  
Carmen Vilagran  
Concepción Bosch  
Luisa Saballs  
Joaquina Triola

**URDIDORAS**

Rosa Blanch   (a preu fet)  
Rosa Turont  
Teresa Bosch  
Maria Brugada  
Carolina Carandell





"Esclat de llum i d'alegria..."

**Bona Festa Major**



**BANCA CATALANA**

OPERARIOS		JORNALES					PRECIO		VALOR		TOTAL GENERAL
NOMBRES	APellidos	1	2	3	4	5	Rs. Cts.	Reals	Cts.		
	José Gros							150	-		
	José Bosch							150	-		
	José Bover							150	-		
	José Baus							150	-		
	Juan Fornás							150	-		
	José Corominas							150	-		
	Francisco Farguell							150	-		
	José Bover							150	-		
	Ana Carandell							150	-		
	Miguel Pigem							150	-		
	Jayme Carandell							150	-		
	José Bosch							150	-		
	Juan Buada							150	-		
	Jayme Quintana							150	-		
	Juan Bosch							150	-		
	Juan Juncá							150	-		
	Carandell							150	-		
	Juan Puigdemont							150	-		
	Domingo Planas							150	-		
	Maria Puigdemont							150	-		
	Maria Verdera							150	-		
	Maria Martorell							150	-		
	Antonia Verdera							150	-		
	Carmen Gelada							150	-		
	Juana Munnech							150	-		
	Carmen Corominas							150	-		
	Carmen Frou							150	-		

**ALTRES**

- Rosa Fargell nuadora
- Maria Ros nuadora
- José Brugada nuador
- Josefa Roca nuadora
- Felio Falgueras parador
- Pedro Feliu ayudante
- Lorenzo Cartamil trozos
- Francisco Verdaguer trozos
- Antonio Puig trozos
- José Baus untador
- Juan Fornás untador
- José Corominas untador
- Francisco Farguell untador

**AUXILIARES (Oficinistes)**

- Juan Bover
- Ana Carandell
- Miguel Pigem
- Jayme Carandell

**SECCIÓN HILADOS**

**Operaris**

- José Gros rals de billó (sou setmanal)

**Preparación**

- Juan Buada contra
- Jayme Quintana
- Juan Bosch
- Juan Juncá
- Carandell
- Juan Puigdemont
- Domingo Planas
- Maria Puigdemont
- Maria Verdera
- Maria Martorell
- Antonia Verdera
- Carmen Gelada
- Juana Munnech
- Carmen Corominas
- Carmen Frou

Full de salaris - Setmana del 21 al 26 de juny de 1880

- Margarita Puigdemont
- Margarita Maynegre
- Ignasia Castelló
- Dolores Valentí
- Angela Canadell
- Antonia Puigdemont
- Maria Puigdemont
- Joaquina Carboné
- Maria Valentí
- Ana Rabaceda
- Rosa Branillas
- Paula Casas
- Dolores Bernadás
- Damian Munsech



Del mar a la taula  
passant per  
**MARISQUERIA**

**JHON MAIKEL**

Dr. Ferran, 13    Telèfon 23.07.45    S A L T

# SALT

24 al 29 juliol 1984

FUSIÓ CULTURAL

MAJOR  
1984



FESTA  
SALT



## PROGRAMA OFICIAL DE FESTES

Comissió de Festes

Casal de Jubilats de Salt



# PROGRAMA D'ACTES

## **DIA 24, DIMARTS**

---

- A LES 7,00 h. DE LA TARDA: Cercavila, inici de la Festa Major, amb desfilada de Gegants, Capgrossos i Banda de Cornetes i Tambors.
- A LES 11,00 h. DE LA NIT: Magnífic ball a l'envelat amb els conjunts SETSON i CANELA.

## **DIA 25, DIMECRES**

---

- A LES 12,00 h. DEL MATÍ: A l'envelat, FESTIVAL INFANTIL animat pel Grup COMPANYIA CÒMICA LA GANGA.
- A LES 7,30 h. DE LA TARDA: A l'envelat, extraordinari Concert a càrrec de l'Orquestra i Cors de JANIO MARTÍ.
- A LES 10,00 h. DE LA NIT: A la Plaça Gaudi, cantada d'havaneres pel renomnat Grup PEIX FREGIT.
- A LES 10,00 h. DE LA NIT: A la Plaça del Veïnat, audició completa de sardanes per la COBLA CIUTAT DE GIRONA.
- A LES 11,00 h. DE LA NIT: A l'envelat, extraordinari ball, amb la millor música del moment, ofert per l'ORQUESTRA i CORS DE JANIO MARTÍ.

## **DIA 26, DIJOUS**

---

- A LES 8,30 h. DE LA TARDA: A la Plaça Onze de Setembre, audició de sardanes per la COBLA FOMENT DE LA SARDANA.
- A LES 11,00 DE LA NIT: A l'envelat, l'insuperable RICARD ARDÈVOL presentarà l'espectacle "HUMOR A TOPE", amb Manolo de Vega, Las Hermanas Hurtado, Santi Sans, Cristina, Gémini Show i Tropical Pop. Més de dues hores de diversió assegurades. (Venda anticipada de localitats a les guixetes de l'envelat).

## **DIA 27, DIVENDRES**

---

- A LES 5,00 h. DE LA TARDA: A l'envelat, espectacle infantil amb actuació del Grup "LA CUCAFERA".



A LES 10,00 DE LA NIT: A la Plaça Pau Casals, audició completa de sardanes per la COBLA CAMPRDON.

A LES 11,00 h. DE LA NIT: A l'envelat, extraordinària actuació del grup més apreciat per la joventut i la gent gran, LA SALSETA DEL POBLE SEC.

## **DIA 28, DISSABTE**

---

A LES 10,30 h. DEL MATÍ: Al Passeig del Carrer Major, CAMPIONAT D'ESCACS PER EQUIPS, categories Juvenils i Alevins, organitzat pel CLUB D'ESCACS SALT.

A LES 12,30 h. DEL MATÍ: A l'auditori de la Casa de Cultura "Les Bernardes", concert per la Cobla-Orquestra AMOGA.

A LES 6,00 h. DE LA TARDA: A la Pista de la Zona Esportiva, FESTIVAL DE PATINATGE ARTÍSTIC, organitzat per l'AGRUPACIÓ ESPORTIVA SALT.

A LES 6,00 h. DE LA TARDA: A la Plaça Sant Jaume, audició de sardanes per la Cobla-Orquestra AMOGA.

A LES 6,00 h. DE LA TARDA: Desfilada i Trobada de Gegants de les Comarques Gironines. Sortida Plaça del Veïnat i trobada davant la Plaça Mercat. Animarà la trobada el Grup MITJANOTA.

A LES 7,00 h. DE LA TARDA: A l'envelat, encontre de LLUITA LLIURE OLÍMPICA, disputant-se el trofeu Poble de Salt.

A LES 8,00 DE LA TARDA: A l'envelat, EXHIBICIÓ DE GIMNÀSTICA ARTÍSTICA FEMENINA, organitzat pel SALT GIMNÀSTIC CLUB.

A LES 10,00 h. DE LA NIT: A la Plaça Brasil, sardanes per la COBLA AMOGA.

A LES 10,00 h. DE LA NIT: A la Plaça del Veïnat, extraordinària Cantada d'Havaneres pel "GRUP JACOMET".

A LES 11,00 DE LA NIT: A l'envelat, extraordinari ball amb l'Orquestra AMOGA i presentació a Salt del grup d'actualitat HUAPACHACOMBO.

## **DIA 29, DIUMENGE**

---

A LES 9,00 h. DEL MATÍ: A la Zona Esportiva, CONCURS INTERNACIONAL DE PETANCA, organitzat pel CLUB PETANCA SALT.

A LES 11,00 h. DEL MATÍ: XX<sup>e</sup> CONCURS DE COLLES SARDANISTES, a la Plaça de la Llibertat, amb la COBLA PRINCIPAL D'OLOT.

A LES 12,00 h. DEL MATÍ: A les Deveses se celebrarà la tradicional FEIXINA, organitzada per l'Agrupament Escolta; a les 5 de la tarda, actuació del grup d'animació PAM I PIPA; a partir de les 6 de la tarda, audició de sardanes per la Cobla PRINCIPAL D'OLOT.

Durant tot el dia hi haurà servei de begudes i entrepans; els que hi vulguin anar a dinar, caldrà que se'l portin.

A LES 7,00 h. DE LA TARDA: 1ª CURSA COMPETITIVA DE SALT, al circuit urbà del Passeig Marquès de Camps, organitzada per l'AGRUPACIÓ ESPORTIVA SALT.

A LES 10,30 h. DE LA NIT: A la Zona Esportiva, monumental Castell de Focs Artificials.

A LES 11,00 h. DE LA NIT: A l'envelat, com a cloenda de la Festa, EXTRAORDINÀRIA DESFILADA DE MODELS.

## EXPOSICIONS

- CASA DE CULTURA "LES BERNARDES" - Segona quinzena de juliol:
  - Exposició col·lectiva d'artistes saltencs, a les Sales Principal i Aguilera.
  - Exposició d'Escultura de Maria Hereu, a la Sala de Cultura Catalana.

Horari visita: Feiners, de 5 a 9 vespre; dissabtes, de 7 a 9 vespre. Festius, tancat.

- Dies 25 al 29, al Passeig del Carrer Major, OUS AL CARRER - Exposició d'escultures de Lluís Molins.

Una impremta a la seva mida!



*impremta*  
*grafis-sant s.a.*

IMPREMTA — OFFSET — PUBLICITAT

Ctra. Barcelona, 425 (Avellaneda) - Telèfon 21.38.58 - GIRONA





## PRODUCTOS CÁRNICOS

Paratge La Farga  
Teléfono 44.80.01  
LES PLANES (Girona)



## PRODUCTOS CÁRNICOS

SALT (Girona)  
Fábrica de Embutidos  
Teléfonos 23.75.31  
23.74.29





# OUS AL CARRER

PASSEIG C/ MAJOR

DIES 25 26 27 28 i 29

HORES DE 7 A 9 TARDA

# ESCUPTOR



*Mojins*

AJUNTAMENT DE SALT

# EL NOTARI DE SALT

Qui és que no ha anat mai a CAL NOTARI! Segur que gairebé ningú. Tots, o per naps o per cols hi hem anat algun cop. Perquè volem o hem de fer el Testament, o perquè comprem el xalet, o la casa, o el pis per viure, i, per què no, el famós tema que darrerament s'ha posat de moda EL DIVORCI!, encara que ell no pugui separar a la parella matrimonial.



*El notari Sr. Josep Ignasi Navas, entrevistat per Josep Ma<sup>a</sup> Oliveras a Ràdio Salt*

Però sempre, nosaltres, els Saltencs havíem de baixar a la distingida (modèstia a part) capital gironina. Doncs ara no, ara, des de primers de juny i per primera vegada en la història del nostre poble, podem gaudir d'una NOTARIA.

El Notari que l'ocupa és en JOSEP IGNACI NAVAS i OLÓRIZ, fill de les castelles, de Segovia, el bressol d'Isabel la catòlica. La seva primera plaça Notarial que ocupà fou la de Madrigal de las Altas Torres, després substituï un seu company, a Madrid, més tard, i abans d'ocupar la de Salt, s'instal·là a Arbúcies, on hi va estar durant més de cinc anys.

S'arriba a ésser Notari després d'obtenir la llicenciatura de Dret i d'obtenir una oposició que s'examina davant d'un Tribunal. El Notari es pot definir com el "FUNCIONARI INVESTIT PER L'ESTAT DE FE PUBLICA EXTRAJUDICIAL EN L'ORDRE CIVIL", llavors el conjunt de Notaris públics d'un país forma un cos Oficial i Especial de funcionaris que es coneix amb el nom de Notariat.

L'origen remot de la figura del Notari es troba en el S. VIè després de Crist, en els Tabel·lions Romans, que eren unes persones a qui s'encomanava una relació d'un document per part dels ciutadans. Però el precedent històric es troba en l'edat Mitjana en el Fòrum Reial i en la Llei de Partides del S. XIIIè, en el qual es troba la figura del Notari, com a escrivà i en el qual s'estableix una sèrie de requisits per portar a terme la funció.

Les funcions d'un Notari, tal com informava en Josep Ignasi Navas en el programa GENT DE SALT de la ràdio del nostre poble —Quan algú ve al meu despatx per a consultar-me qualsevol tipus de problema, jo actuo de confessor, i m'ho explica absolutament tot, i llavors jo li dono l'enfocament jurídic, que a vegades pot ésser moral i tot!, i es clou amb l'autorització d'un document públic. La persona que em ve a consultar un problema acaba amb tota la confiança del notari i acaba amb el problema resolt i no comprant un plet—. El senyor Navas —es pot veure en la fotografia, en els estudis de l'emissora local— deia, en el mateix programa, que a partir d'ara les ESCRITURES ja es poden fer en català! Visca!

Des d'aquí li donem la benvinguda en el nostre estimat poble i li desitgem que tingui molta sort. Endavant!.

En Pep Mollera

# Galeries Bellmirar

entre Passatge Marquès de Camps, 8  
i Plaça 11 de setembre, 7 - SALT

**saltronic**

Ràdio - T.V. - HIFI - VIDEO  
Electrodomèstics

Tel. 23.22.14

**l'encant  
femení**

perruqueria i bellesa

Tel. 23.54.35

FLECA

**MARGARIDA**

Tel. 23.37.04

Llanes

**Maria  
Moré**

Tel. 23.66.57

Merceria Perfums

**MARIA**

Tel. 23.53.83

Ferreteria

**Tot-Bric**

de M. FELIP

Tel. 23.54.14



# LA CULTURA DEL COTXE I LA CULTURA DE LA BICICLETA

Primer va ésser la bicicleta, després la moto, i, finalment, el cotxe. Aquesta ha estat, més o menys, la trilogia, l'ordre, en el que el ciutadà, català, espanyol o europeu, a mesura que les seves possibilitats econòmiques li permetien, ha tingut accés a un vehicle que li afavoria el seu desplaçament.

Per altra banda, el tenir accés d'una bicicleta a un cotxe, ha estat per a cada ciutadà un pas decisiu en el seu nivell de vida, un accés en la seva escala social, i un prestigi davant els seus propis conciutadans.

Si abans i després de la guerra del 1936-39, la bicicleta va ésser el mitjà idoni, quant al desplaçament, tant per anar a treballar, com per a l'esbarjo, ara el cotxe ha segregat la bicicleta, i s'ha apoderat, abussivament, dels nostres carrers.

## La reivindicació avui de la bicicleta

Ara però, la reivindicació de la bicicleta, torna!. La bicicleta és una eina reivindicada pels grups ecologistes i progressistes, grups que defensen noves alternatives d'organització de la societat... Diuen, irònicament, que la bicicleta ni contamina ni gasta... No és un vehicle de pol.lució i és un importat exemple d'estalvi energètic!

Així, espontàniament, com una reacció a la vida consumista i organitzada, surten a les nostres ciutats les manifestacions en pro-de-carrils bici... i així, es fan festes massives de la bicicleta amb una gran afluència popular... Veiem si més no les «Festes del Pedal» a Girona o Olot per a posar exemples de les nostres contradetes... o la «Festa de la Bicicleta» del passat mes de maig a Barcelona amb l'assistència de més de 15.000 ciclistes pels carrers de la Ciutat Comtal.



Però a partir d'aquí surt la polèmica i el debat! Aquests centenars, milers, de persones que un dia festiu agafen la bicicleta expressant una motivació continguda, una reivindicació subconscient, d'una ciutat menys agressiva i més humana... ¿per què no continuen dia a dia, durant el llarg de la setmana fent ús regular de la bici com a mitjà de desplaçament en detriment del cotxe?



## La cultura del cotxe

Crec que la pregunta anterior té una resposta simple! Avui tant les nostres ciutats com els nostres pobles estan pensats en favor del cotxe! És a dir que donen una prioritat al cotxe... sobre tot els cotxes privats, per damunt d'altres mitjans de desplaçament sense comptar pràcticament gaire amb el ciutadà de peu, el simple vianant...

Senyals de prohibit aparcar, de girar a dreta o esquerra, estacionaments controlats, semàfors arreu... (Salt, en aquest cas és un exemple estrany i atípic) llocs de càrrega i descàrrega, passos zebra, guals, direccions úniques, limitacions de velocitat...

La ciutat, qualsevol que sigui, gran o petita, està invadida d'indicadors, de senyals reguladors de tràfic... i tràfic, equival en la mentalitat d'avui a cotxe, i a cotxe privat, més concretament.

La ciutat es planifica pensant en el cotxe (autopistes, avingudes, carrers...) i els llocs on el cotxe també ha invadit (llocs que no havien estat mai pensats en funció d'aquest vehicle) ara són motius de greus tensions, entre usuaris i vianants... En són exemples els cascs antics de les ciutats, i les zones històriques dels nostres barris vells.

La cultura del cotxe vol dir el predomini d'aquest vehicle en la concepció del benestar social, un benestar, entès, a la manera de les societats occidentals, és clar! El qui té el cotxe més potent, més atractiu, més veloç, o amb més impacte, és d'alguna manera sobrevalorat damunt la resta dels ciutadans.

Per altra banda el cotxe s'ha convertit en una mena de necessitat angoixosa per al desplaçament individual. A la cantonada, hi hem d'anar en cotxe... Ja no diguem, quan anem de compres, i més quan hem de carregar o descarregar alguna mercaderia... El cotxe és una trasllació de la pròpia vida individual (com si no sapiguéssim moure'ns pel carrer sense ell...) El fem servir, per anar a comprar el diari, per anar al bar, o simplement per a tirar una quiniela o enviar una carta...

Aquesta és la cultura del cotxe. Per una banda la cultura del prestigi (el cotxe més lluent, més elegant, més veloç) i per altra l'ús del cotxe per a tasques insignificants, mínimes, que el converteixen en un element més del nostre propi cos, en una mena de cordó umbilical de nosaltres mateixos, del que se'ns fa difícil desfer-nos!

I dissortadament la vida avui està així programada. Tant és així que el qui no s'hi adapta sembla com si en quedés marginat... Les activitats, les reunions socials, el treball... molts elements de la mateixa societat estan pensats ja en funció del cotxe. I els horaris d'una reunió, el lloc d'una trobada, inconscientment, es programen en funció bàsicament dels qui tenen cotxe propi...!

I el dia que el tenim espatllat, o l'hem de portar al garatge a revisió, sembla com si sense cotxe aquell dia estiguem desorganitzats! Fa temps, que ja estem vivint amb el cotxe! a sobre!

## **DIFÍCIL SORTIDA**

De totes maneres aquest dilema cotxe particular, si/no, és, crec, molt difícil de superar... El que abans era un luxe, ara, moltes vegades és una necessitat. I és molt difícil donar-li la volta! Ens hem anat creant necessitats entorn del cotxe, i s'han creat uns hàbits difícils de trencar!

Però si no es busquen sortides, malgrat l'alt cost de la gasolina, la situació s'anirà fent insostenible. L'aparcament es converteix en un greu problema al centre de les ciutats... i la circulació és un tema que turmenta a tots els Ajuntaments, sobre-tot quant més grans són, més...

## **POTENCIAR EL TRANSPORT PÚBLIC... I ELS CARRILS DE BICICLETA**

Una sortida és la potenciació progressiva del transport públic, (autobusos, taxis, amb preus més populars...) que portin a l'usuari a qualsevol punt de la ciutat amb regularitat, comoditat i sense gaire esperes...

Una altra sortida, és la potenciació de carrils per a bicicleta, per a tothom qui en vulgui fer ús d'aquest mitjà de desplaçament... Ara bé, el carril-bici no pot ésser un carril «menor», segregat de la circulació, i incòmode a l'hora de circular-hi! O és potencia amb tots els ets-i-uts, o el millor que farà el ciutadà Soler o el ciutadà Pérez, és continuar fent ús del seu cotxe a tot arreu, fins i tot als llocs més inversemblants.

Potenciar el transport públic, i, també la bicicleta, com a desplaçament... és un tema difícil, costós... però si els nostres governants no s'ho agafen amb ferme-sa la situació pot esdevenir dintre de poc irreversible o inclús grotesca a les nos-tres ciutats...

Ara el dubte que tinc és si encara hi som a temps... o bé si ja hem començat a fer tard...

**MARTÍ FITA**

Construcció de cases,  
habitatges familiars  
i reformes.

TOCRO

CONSTRUCTORS, S.A.

*Una empresa jove*

*al servei del poble*

Processó, 57 - Tels. 23.43.59 - 23.88.94 - 23.86.02 - SALT

*Construccions.*

*Dilmé s.a.*



C/. Xavier Montsalvatge, 5  
Telèfon 23.09.08 SALT

Carrer Major, 52  
Telèfon 23.01.47  
SALT

**Bar Ideal**





## LES COLLES DE SARDANES

En el curset de sardanes que Salt Sardanista fa en el col·legi de les Dominiques de Salt, un grup de mainada va proposar a les monitores de fer una «colla sardanista» per anar a concursos.

A molta gent, el món de les colles de sardanes, és un món tancat, exigent i de competició, però en realitat no és així. El fet de ballar en una «colla» significa un conviure i una coneixença amb altres pobles, un esperit de superació de la persona i del grup, saber perdre o guanyar...

En cada època de la vida una mateixa cosa pot tenir un significat diferent. Anys enrera, les «colles» tingueren un paper molt important, puix que passejar-se pels carrers amb les quatre barres i ballar sardanes era tot un repte.

En uns moments com els d'ara en que volem refermar que som un poble amb identitat, amb una llengua i cultura pròpia, la Sardana té molt a dir-hi, i les «colles» una manera més d'assegurar la continuïtat de la nostra dansa nacional.

Tal com diu el Poeta —Joan Maragall— al començament d'un conegut poema seu: «La sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan», aquestes paraules són la millor definició del que aquesta dansa representa per a tots els catalans. La Sardana posseeix valors musicals ben notables i de considerable varietat.



# **SALT...**

*el futur ben resolt*

# Urbanització

# **GIRONA-2**

*Un nou estil de vida...*



Habitatges individuals  
amb garatge i jardí

**PROTECCIÓ OFICIAL**

Crèdit a l'11%  
Termini 15 anys

**Lliurament immediat**

**Ah!** Podem estudiar i acceptar  
el seu pis vell a compte

Habitatges individuals  
amb garatge i jardí

**PROTECCIÓ OFICIAL**

Crèdit a l'11%  
Termini 15 anys

**Pisos econòmics i locals comercials**

**VISITEU-NOS!**

Informació i venda:

# **INCOSASA**

Carrer Major, 210 - Tel. 23.66.11 - **SALT**

De «colles sardanistes» n'hi ha d'infantils, de juvenils i de grans, potser les de la mainada han gaudit d'una atenció especial doncs en ells hi ha el present i el futur.

Les colles infantils i juvenils, tenen una importància vital, ja que



... per tant, és oportú aprofitar la proposta d'aquesta mainada i formar aquí a Salt una «Colla Sardanista infantil» que portarà per nom «SALT SARDANISTA» (Foto: Lluís Bonany)

els nanos necessiten activitats, sinó corren pels carrers sense saber qué fer, i això comporta un risc. Ballar amb una «colla sardanista» vol dir, estar amb un grup, tenir que prendre una responsabilitat a l'hora d'assajar, als concursos, amb els companys..., per tant, és oportú aprofitar la proposta d'aquesta mainada i formar aquí a Salt una «colla sardanista infantil» que portarà per nom: «SALT SARDANISTA».

**MARTA CODINA**

Monitora responsable de la Secció  
Curset de Sardanes de «SALT SARDANISTA»

**Cerrajería y carpintería metálica  
de hierro y acero inoxidable**

# MOBRA, S.A.

**Canales para la construcción y lampistas  
Doblado de chapa y corte**

**TALLER:**

**Camino Antiguo de Salt a Vilablareix, s/n. - Tel. 23 53 17 - SALT**



**XARPELL**



Ctra. Sta. Eugènia, 208

Tel. 23.54.03 Sta. Eugènia - GIRONA



## **XEMENEIES DEVILLE**

- Àmplia gamma de models
- Instal.lació ràpida
- Sense obres de paleta
- Totalment acabada
- Funciona amb llenya o carbó
- Calefacció per convecció fins a 100 m<sup>2</sup> o calefacció per aigua amb radiadors fins a 100 m<sup>2</sup>
- Foc continu fins a 12 hores
- Regulació per termostat
- Rendiment de mes d'un 70%
- Graella giratoria de ferro fos per a rostits sense pudors ni fums
- Portes de ferro fos i vidre refractari
- Caixó de recollida de cendres per a 2 ó 3 dies

# **SOBRE ELS GALLS I LES GALLINES**

Quan una colla de gent parlen desordenadament i s'escriדassen els uns als altres, acostumem a dir: «Això sembla un galliner».

De fet però, en un galliner hi ha, encara que no ho sembli, un ordre. I quan diem ordre volem dir que, com en tota societat, hi ha unes normes. Aquestes normes de conducta van ser descobertes l'any 1913 pel psicòleg noruec Schejelde-rup (nascut en 1895), director de l'Institut de Psicologia de la Universitat de Oslo, després d'uns quants anys d'atentes observacions.

## **EL GALL**

El gall és, com tothom sap, el personatge més important del galliner. Pot fer el que vulgui i d'aquesta mena d'autoritat que ell mateix s'ha concedit, li ve el seu domini «a casa». És com una mena de cap de família.

## **LES GALLINES**

El problema de les gallines ja és un altre. En un galliner l'ordre jeràrquic femení, s'estableix a cops de bec. La gallina que rep més picades ja sap que ha nascut per a dir sempre que sí.

De totes maneres, no sempre s'institueix l'ordre de jerarquies a «picada seca». Moltes vegades hi ha gallines que es fan respectar perquè la seva manera de ser i de comportar-se, inspiren a les altres un cert respecte. Això és curiós perquè també, entre les persones, n'hi ha que, com les gallines, es fan respectar perquè la seva actitud davant la vida té un aire de formalitat. Aquests tipus de persones i de gallines, no necessiten cap mena de violència, ni verbal ni física, per a imposar-se.

En un galliner podem veure també com moltes vegades, les gallines de més edat manen les més joves i com aquestes obeeixen sens protestar. Hi ha, doncs, pel que es veu, un cert respecte per l'edat.

## **LA LLEI DEL MÉS FORT**

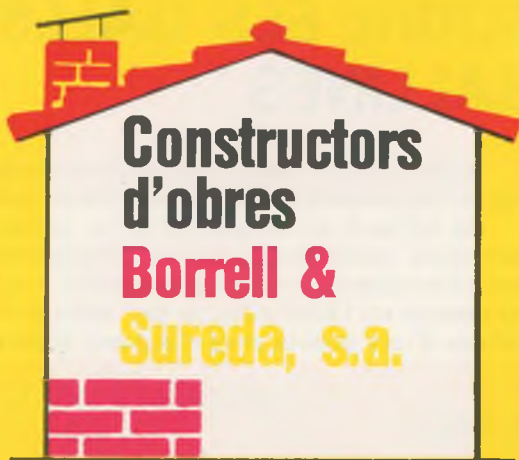
En general, però —no ens hem pas d'enganyar—, en un galliner impera la llei del més fort. Podríem dir que la gallina que reparteix més llenya té moltes probabilitats de manar. Conseqüentment, les gallines que més reben, veuen, impotents, com se'ls mengen el seu menjar i com els arrenquen les plomes.

La gallina-cap, que és la veritable mestressa del corral per mor de la seva força física o moral, pica, quan vol, totes les gallines. Mai però, cap de les gallines picades no gosaria tornar-s'hi.



Dedicada a la construcció de:

**XALETS  
HABITATGES  
UNIFAMILIARS  
NAUS INDUSTRIALS  
BLOCS DE PISOS  
REFORMES**



Passeig d'Olot, 225 - Telèfon 23.83.61 - SALT  
Joan Salvat Papasseit, 34 - Tel. 23.83.61 - SALT



*Brodats a màquina*

*Núria*

*Fovalloles*

*Llençols*

*Coixins*

*i tot el que calgui*

*Xavier Montsalvatge 13*

*Telèfon 23.20.55*

*Salt*



**Churrería  
Bar**

**Carrasco**



Especialidad en  
churros y chocolate

C/. Torras y Bages, s/n.  
(frente mercado) - SALT

Ara bé, les gallines picades no s'hi conformen a rebre i prou, i comencen a revenjar-se amb les altres gallines més fluïxes i que, per això, estan per sota d'elles en aquesta mena d'escala social. No cal dir que l'última gallina en l'ordre jeràrquic —la més dèbil— queda feta una coca i és l'única que ha de suportar les picades de les altres sense poder-ne picar cap.

Veiem doncs, que la «vida de família» en un galliner no és pas un model d'harmonia. De totes maneres, el grau d'antipatia entre les gallines, és també variable.

La gallina-cap, per exemple, no és gaire odiosa a l'última —la més dèbil— perquè aquesta ha rebut tantes picades després de la primera —la de la gallina-cap— que gairebé ja no se'n recorda. L'antipatia entre les gallines augmenta a mesura que s'acosta la categoria social de les gallines que piquen i la de les picades. O sigui que, dins l'ordre jeràrquic d'un galliner, les primeres i les últimes gallines són les que menys antipatia es tenen.

Cal dir també que, quan en un galliner hi arriba un nou membre, el pobre es fa un tip de rebre per part de tota la comunitat i és automàticament situat a la fi de l'escala social. Se li donarà, de totes maneres l'oportunitat de promocionar-se si demostra que té valor i empena per la vida.

## DE LA JERARQUIA

La jerarquia entre els galls s'estableix després d'amenaçar-se i després de forts combats. Molt sovint la jerarquia és triangular: el gall 1 domina el 2 aquest el 3 i aquest l'1. Aquest tipus de triunvirat es pot donar també amb les gallines.

La jerarquia, però, es desfà moltes vegades entre els galls. Els més joves es rebel·len sovint, i, a vegades, l'ordre jeràrquic canvia d'una setmana a l'altra. Entre les gallines, la situació és més estable i els graus jeràrquics poden arribar a durar més d'un any.

## LA INTEL·LIGÈNCIA

També hem de dir que a vegades, el cap del galliner no és el membre més fort sinó el més intel·ligent. El gall o la gallina que saben trobar les solucions més encertades per a la comunitat, en els moments de perill, pot arribar a dalt de tot de l'escala social. Per altra banda, és interessant de constatar que el gall o la gallina més intel·ligents, són també els més indulgents amb els altres. Contràriament, els més ignorants i els més ferotges formen el grup de menys categoria dins l'escala social del galliner.

JOSEP FERRER I COSTA

# Sport Garatge, s.a.

Josep Casals

Reparacions  
Engrassament  
Neteja



Passeig Marquès de Camps, 5

Tel. 23.33.11

SALT

## ***Subministres Catalunya, s.l.***

# **VOLVO**

Camiones y Autobuses

Passeig Marquès de Camps, 3 - Tels. 23.33.11 - 23.78.83 - SALT

# MELONS PER A LA FESTA MAJOR

La Festa Major de la Vila de Salt, la seva proximitat, em recorda sens dubte, les meves aventures de jove i els menjars propis d'aquests dies.

En uns altres moments, per aquestes dates, he parlat dels plats cuinats amb gran afecte per les mestresses de casa, d'una població aleshores, bàsicament rural.

Aquest any penso en els melons. El conreu de melons avui, s'ha industrialitzat de tal forma que hi ha camps sencers plens de melons veritables meloners en el que la vista s'hi perd.

Fa uns anys, a Salt com en altres pobles, gairebé en tots, el meló es conreava a l'hort i en quantitat suficient per al consum de la família, i per obsequiar-ne als amics més íntims.

Recordo amb molt de plaer els melons d'una altra població propera: Vilablareix.

Afortunadament, aleshores encara no s'havia posat de moda el meló amb pernil. El meló únicament s'utilitzava com a postre refrescant. No es pas que jo estigui en contra d'aquesta barreja de gustos dolç-salat, sinó, simplement, que cada dia, aquest plat com a entrant se serveix pitjor.

Passa el mateix que amb les amanides, ja abans de menjar, el pernil neda en el suc o aigua del meló, i cada moment que es fa la cosa va de mal em pitjor.

Aquest plat es podria acceptar si es presentessin els dos elements que el componen ben tallats a quadrets i sense el líquid sobrant. Però això és molt difícil i la manca de cura de molts restaurants a l'hora de preparar els plats fa que el meló amb pernil es converteixi en un plat poc agradable quan curiosament tant el meló com el pernil són per ells mateixos uns excel·lents menjars.

Però tornem a la Festa Major d'abans i als melons. No recordo exactament les classes que hi havia, però em penso que eren força bons, uns del país. Hi havia qui feia experiments amb alguna classe «valenciana».

Em sembla que el famós Cantaloup gairebé no es coneixia, i evidentment, ja hi havia algú pagès que utilitzava alguna classe o varietat híbrida, però aquests eren els més pocs. Tot just es començava a experimentar aquest tipus de conreus seleccionats.





# Banc de Girona

GRUP BANCA MARCH

Plaça del Pi, s/n.  
SALT

**PROPERA INAUGURACIÓ**

Curiosament alguna vegada hi havia melons, que per la seva proximitat a l'hort, amb les carbasses, el seu gust era això: gust de carbassa.

No obstant quan passava alguna desgràcia d'aquesta mena, s'encetava un altre meló, i el fet de la carbassa, el seu gust, no deixava de ser anecdòtic.

Seria injust que en un article dedicat als melons, no fèssim esment a les síndries, un altra fruita refrescant, la importància de la qual es que la seva polpa sigui com més vermella, dolça i sucosa millor.

Per altra banda no tenia apenes cap altre encant que el de quedar amb la cara humida i vermellosa, i les criatures més petites ben empastifats de síndria.

Possiblement era millor fer servir les síndries a l'hora del berenar, i em penso que la majoria així ho feia. La síndria, segons la meva opinió, ha tingut sempre molt poc encant des del punt de vista gastronòmic.

En canvi el meló, ja és una altra cosa: a més de les seves varietats, el fet d'estar més o menys solejat etc.. tenia al seu entorn un sutil ritual: el de robar melons.

Era molt propi d'aquells temps que els joves es dediquessin a pispar algún o altre meló, per a menjar-se'l a la mitja part del ball, i per suposat, per a veure quina cara posava l'endemà el propietari de les cucurbitàcies.

Sens dubte es tractava d'un robatori innocent, propi de les circumstàncies i de les entremaliadures dels temps que corrien. El que si puc dir és que aquest innocent art de robar melons va arribar fins a la sofisticació.

Una vegada a l'hora de les sardanes vam anar a robar-li: els melons al mateix amic que aquella nit ens havia convidat a sopar a casa seva. Ell no se'n va assabentar fins l'endemà, i nosaltres ho vàrem passar d'allò més divertit. Els melons eren un element més de la Festa Major, i no cal oblidar-lo!

Des d'aquí desitjo que els saltencs la disfrutint, especialment aquells que m'honren amb la seva amistat... ja sigui, els qui anàvem a robar melons, ja siguin, els qui els tenien a l'hort per a que els robessim.

**JAUME FONT**

# Ferrer

**PERRUQUERIA**

*Depilació  
Manicura  
Pedicura*

*Maquillatge facial*

*Tractament del cabell*

Torres i Bages, 28 - Tel. 23.33.25 - SALT

Promoció, venda i lloguer de pisos,  
locals i plantes baixes.

TRACTE DIRECTE

FUSTERIA

**MASCARELL**

Camí antic de  
Vilablareix, s/n.  
Tel. 23.18.90  
SALT

Talleres  
mecánicos

**CARPUN**  
**S.A.**



Tel. 47.60.62  
Polígono Industrial Inigesa  
FORNELLS DE LA SELVA

FUSTERIA - EBENISTERIA

## Pedra Aliu

Prudenci Bertrana, s/n. - Tel. 23.59.72 - SALT

Josep M. Fonalleras



# UNA TARDA AL RIALTO

(Amb permís de la Rodoreda)



## UNA TARDA AL RIALTO (1)

Aquesta tarda la Caterina ha volgut anar al cinema. Jo li he volgut fer veure que no t'estiguis de punyetes i que el cinema és un pal i que al teu pare no li agradaria desaprofitar una tarda de xerrada de diumenge. Però els meus consells no han servit de res. «Al Rialto», ha dit, i jo he fet, amb fluixedat, «Anem, Caterina». L'he agafada pel braç i hem sortit al carrer. Després he pensat que potser hi trobaria l'Eduard i em demanaria aquell whisky d'Andorra i un parell de piles per a la computadora japonesa que vaig portar-li l'any passat. I això m'ha relaxat. M'ha relaxat tant que he deixat anar el braç i hem caminat una estona sense enraonar. Ha passat la Roser, li he dit adéu i ha rigut. Era trempada aquesta la Roser, tot el dia tafanejant els meus afers i fent gresca amb els gendarmes... Els oferia Gitanes i ells reien de la seva xerrameca i miraven amb ulls fets l'escot d'estiu, i la mà que es treia la suor greixosa de la inefable sina dreta. M'ha semblat que la Caterina feia



BANC DE  
SABADELL  
amb la Festa Major

Bona  
Festa Major!



BANC DE  
SABADELL

mala cara i estava una mica pàl·lida però no li he preguntat res, perquè quan està així és millor callar. Ja m'hi he trobat altres vegades i sempre acaba plorant i queixant-se del meu mal caràcter i dels disgustos que li faig passar. Jo penso pobreta, si no en saps ni la meitat, si no t'he explicat mai (ni ho faré) les meves aventures a Deauville, ni aquell tatuatge que et farà malfiar un dia. He comprat les entrades, i quan anava a donar-li la seva, per un moment l'he mirada i he vist que la Caterina és bufona (ara que porta el cabell llarg), i m'he dit, Ramon, no siguis brètol, fes-li un petó. Li he fet i ha enrogit perquè (després he pogut comprovar-ho) una veïna, que va a comprar a la mateixa botiga que la seva mare, ha comentat, en veu baixa, aquest ximple no li convé (o una cosa semblant). Ens hem assegut sense dir-nos res i la sala no feia cap olor. Només la del rum-rum de l'aire acondicionat. Ella no s'ha tret l'smok perquè no feia calor, i he presentit una brusa d'hamaques haitianes just quan es feia fosc i començaven els filmets.



## **BUIAÍ I BOLERO (Primera pel·lícula)**

El buiaí s'estava entre dues columnes. I mirava. Mirava dues mans que s'enllaçaven llefiscoses, i una màniga de camisa blanca, que lliscava per una de les mans.

La mà de la dona es deixava arrapar i la mà de l'home premia amb força, tement (qui sap) un canvi de ritme massa sobtat.

El buiaí s'havia modat i emergia de la cortina de vellut i la seva cella deia d'ella que no sabia ballar. D'ell ni en parlava.

Més tard, encara estintolat al vellut, va mirar el bar i veié com servien copes a una mitja dotzena de metges adotzenats. Els cambrers comentaven el mal temps que feia a Deauville (aquesta merda d'Atlàntic!) i un ensenyava un tatuatge d'hamaques del Carib.

Més tard, encara, tots se'n van anar. El buiaí tornà a l'observatori i va gaudir d'un bes des de la penombra, des de la distància. I després també va llegir els llavis de l'home, que deien: «Has vist? Ens estan mirant...». La dona va aprofitar el bolero de sempre per girar-se i va observar el buiaí. Les celles de la dona no deien res i les de l'home advertien un cop de puny a la barbata.

La columna, la de la dreta, que era de cartró-pedra, va caure i tots tres van anar a collir-la i totes tres mans van fer força i la van retornar al lloc d'origen, un cercle de guix pintat a terra.

Els uns seguiren ballant i l'altre s'amagà a la cortina de vellut.

Van passar molts anys i tots tres es conegueren les arrugues. Quan s'iniciava una tardor ensopida van parar. Ja es coneixien prou les celles, i la màniga de la camisa ja era lluent. Persistia una mirada compartida i la columna s'anava esquarterant per la humitat.

Lloguer de cadires  
Pavellons impermeables  
Adornaments, pista parquet

## Emili Crous

Sant Jaume, 14 - Telèfon 24.16.47 - SALT

Carrer Major, 119  
Tel. 23.93.59 - SALT

*Envelats extraordinaris  
els trobareu a can Barris*

## J. Barris

---

Carrer Major, 302 - Tel. 23.13.68 - SALT

## Envelats Ventura-Fàbregas

Lloguer de cadires  
Pavellons impermeables  
Adornaments, pista parquet

Àngel Guimerà, 112 - SALT  
Telèfons 23.80.39 - 23.95.88





## UNA TARDA AL RIALTO (2)

La primera pel·lícula no m'ha agradat gens: una història molt complicada d'un paio que mirava tota l'estona una parella que ballava. He xiulat i he picat de peus perquè quan hi ha una pel·lícula que no m'agrada no me n'estic de dir-ho. M'avorria, i un tio s'ha girat i m'ha escridassat i jo me n'he anat al bar abans que acabéssin. Hi he trobat l'Eduard, tal com esperava. Ell tampoc no es divertia i m'ha demanat el que ja em pensava. L'he engrescat amb un video que haig d'anar a recollir la setmana que ve. Quan ha vingut la Caterina ens hem despedit i hem quedat que el trucaria. Ella s'ha queixat una vegada més dels meus negocis i jo li he donat un paquet de patates fregides que ha obert. Hem sentit el timbre que anunciava la segona pel·lícula i ella ha entrat abans que jo. Quan era a la porta s'ha girat i m'ha semblat que quedaria bé si comprava un altre paquet.



## ANZI, BESSON (Segona pel·lícula)

Anzi, Besson, Anzi, diu l'Amagat. Després s'aixeca d'un cop i se'n recorda dels salvaslips i d'aquella cosa que treu la pintura de les ungles i corre decidit a la porta, disposat a baixar al carrer, entrar a la primera botiga que trobi i demanar si tenen allò.

Què ho tenen?, diu. Un dependent més aviat prim li diu que sí, que ara es porta molt i és molt còmode per a la protecció íntima-de-cada-dia. L'Amagat somriu i paga. Porta el paquet amagat per un diari que acaba de comprar i on es pot llegir que els de leic-citi han guanyat el darrer partit del campionat de bàdminton.

Anzi, Besson, anzi? vols dir?. L'Amagat s'esgarrija. Deixa la comanda al prestatge i repassa uns llibres que mai no havia vist. Dóna voltes per l'habitació i acaba prement un botó sense lletres. Es prepara una infusió de menta i s'està uns vint minuts acoflat a una butaca de vellut, mentre flaire les fulles verdes i es deixa anar. Mira per la finestra i en veu passar un que va vestit com si anés a una festa.





cristalleries  
**PIGEM**

**VIDRES PLANS**

Carrer Major, 230 - Telèfon 23.30.47 - SALT

---

---

Transports  
**DALMAU**

Servicio: Gerona - Barcelona

**Centro de llegada:**

Torras y Bages, 8 - **SALT**

Particular:

Lope de Vega, 14 - Tel. 24.02.43

**GIRONA**

**Centros recogidas en Barcelona:**

**Central Nápoles**

c. Almogávares, 22 - Tel. 309.95.17

**Central Vilanova 16**

Avda. Vilanova, 16 - Tel. 309.93.83

**Central Pallars**

C. Pallars, 129 - Tel. 309.18.24

**Central Escapa**

C. Alava, 51 - Tel. 300.29.14

---

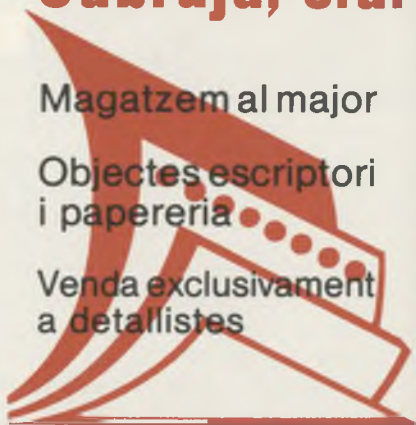
---

**Magatzems  
Cabruja, s.a.**

Magatzem al major

Objectes escriptori  
i papereria

Venda exclusivament  
a detallistes



Travessia Sta. Eugènia, 12  
Tel. 23.40.11 - SALT

Besson, anzi, anzi!!!, ja veuràs com ho aconseguiràs. S'estira una estona al llit i es treu una cigarreta de la butxaca de la camisa. No té foc i va a demanar-lo. Encara no han acabat la partida.

Molt bé, Besson. Ja t'ho deia jo, diu l'Amagat, que anaves bé. Quan has matat aquella groga del número deu ja ho veia venir. Ara, després d'entrar la segona i passar la barrera ja no en tenia cap dubte. Potser t'has refiat massa i has deixat que la blava se't mengés gairebé arran de fletxa. Però després... aquella corrua de cincs i aquell encaçar fitxes i avançar, i avançar, vint, vint més... Una demostració Besson.

Quan l'Amagat acaba, dóna un copet a l'esquena del Besson i aquest, satisfet, s'aixuga la suor (una suor intensa, d'estiu calmós i groller). L'Amagat s'asseu. A la setena jugada treu dos quatres i fa barrera. Els altres tres es miren i ja saben que no l'obrirà encara que el matin. O fins que li surti un sis.



## UNA TARDA AL RIALTO (3)

El cert és que l'estimo. Ara, quan haig d'anar sol a Andorra, només espero el moment d'agafar l'errebuit, ple de contraban, i tornar a Barcelona. Sé que ella està neguitosa i, quan la truco per dir-li que he arribat, despenja el telèfon molt decidida (ho sé perquè només el deixa trucar dues vegades) i em pregunta com ha anat. Jo li dic que a l'endemà li donaré els salvaslips francesos, que són molt fins, i ella no diu res i li puguen els colors a la cara (suposo).

És bona noia. Sortint del cine m'ha demanat (quantes súpriques ressistiré!?) que deixés això del mercat negre. Precisament ara que m'ha sortit un afer a Marsella que em pot solucionar la vida: no res, un cosa de tres milions que m'ajudaria a muntar aquell negoci de fitxes de parxís amb el meu germà. Després sí que deixo els embolics i ens casem i li dic a la Caterina que ja s'han acabat les tardes de cinema i de gelats, i d'amagatotis.

Ens casarem i potser no serem gaire feliços i un dia em preguntarà què carai vol dir l'ungla de color granat dibuixada ben bè al mig del pit. Jo li diré que la resseguixi amb els seus ditets i que no em preguntis ximpleries. I quan siguem grans encara recordaré amb afecte una nit francesa i un paio amb bigotis i una noia que triava, mostres de colors al catàleg de tatuatges.

Sóc un beneit, ja ho sé, i ella és un pèl tanoca, i acabarà demanant-me permís per repintar l'ungla i cada setmana la voldrà d'un color diferent i així anirem passant setmanes i mesos. Al cinema no hianirem tant sovint perquè estaré atrafegat amb la fàbrica i ella rondinarà perquè arribes tard i t'has perdut la pel·lícula que feien a la tele.

I això, al capdavant, és el que em fa estar més trist perquè penso que serem un parell de desgraciats. Però, mira...

**FOTO CINE-3**

C. Prudenci Bertrana, 5 - Tel. 24.02.04 - SALT

**FONT TRIAS-2**

Pl. Veïnat, 7 - Telèfon 23.24.04 - SALT

*Li ofereixen*

**Recollida de rodets (servei 24 hores)**

**Venda de tota classe de material fotogràfic**

**Fotografies carnet**

**Fotografies estudi**

**Especialitzat en reportatges**

**Casaments - Bateigs - Comunions - i a domicili**

**Escatidor**

**Cárnicas  
Gerona, s.a.**

Paseo de Olot, s/n. - Tel. 23.74.29 - SALT

# DE LA BIBLIOTECA MUNICIPAL DE SALT A LA BIBLIOTECA «JAUME MINISTRAL I MASIÀ»

## FEM HISTÒRIA

El 21 de desembre de 1953 l'Ajuntament de Salt obre un expedient per a la creació d'una Biblioteca Pública Municipal a Salt, segons disposicions dels Decrets del 13 de juny i 24 de juliol de 1947.

El programa que guardem amb l'expedient de creació ens diu que la nova biblioteca s'inaugurarà el 7 de novembre de 1954, en un local de les Escoles Nacionals. Hi assistiren totes les Autoritats Provincials, Eclesiàstiques i Locals, a més de personalitats rellevants, com el Director de la Biblioteca Provincial, Sr. Enric Mirambell, i el Director de l'Arxiu de la Catedral, Dr. Jaume Marquès i Casanovas. Com a representant de l'Administració Central hi havia D. Cesàreo Goicoechea, de la Direcció General d'Arxius i Biblioteques. Tot aquest seguit de personalitats foren rebudes per l'Ajuntament en Ple i es traslladaren a les Escoles a inaugurar la biblioteca. Acabats els discursos de rigor, s'oferí un «Vino de honor» i com a fi de festa la Cobla Iris tocà un repertori de sardanes, que el públic ballà al pati de les escoles.



*Vista de la primera biblioteca que va tenir el nostre poble*





Passeig d'Olot, s/n. - Tel. 24.05.64 - SALT



# ALL-LLOSERA AGENCIA Roca

carrer Major, 159, A  
Tel. 23.73.47  
SALT



## BILBAO

Societat anònima  
d'assegurances

Assegurances de totes classes

L'Alcalde d'aleshores era el Sr. Joaquim Muñoz i Ravetllat. El Director de la biblioteca fou el Sr. Lluís Xifra i Riera, Secretari de l'Ajuntament, home culte i amant dels llibres, promotor, junt amb l'Alcalde, de la nova biblioteca. El Sr. Josep Ribas, conserge de l'escola, s'encarregà de vigilar i de portar el préstec.

El primer llibre registrat, el 2 d'octubre de 1954, fou: «La Leo y el Pilar de Zaragoza» d'Abad Ríos, F.; de l'Editorial Plus Ultra, procedia del Servei Nacional de Lectura.

L'any 1955, la biblioteca passa a formar part de la «Red del Centro Coordinador de Bibliotecas de la Provincia de Gerona». Continua essent Municipal, però ara es beneficia dels serveis del Centre Coordinador.

El 8 d'octubre de 1966 la biblioteca canvia de lloc: de les Escoles Nacionals passa al carrer Manuel de Falla, 26. Ve a inaugurar els nous locals, cedits per la Caixa Provincial d'Estalvis, el Director General d'Arxius i Biblioteques, present a Girona amb motiu d'un Congrés Nacional de Biblioteques que hi havia a la Capital. Les noves instal·lacions consten d'una gran sala de lectura per a adults, una de més petita per a infants i dues aules més, destinades a activitats culturals. En una d'elles, s'hi instal·la l'Escola Municipal de Dibuix.

La superfície de les sales de lectura és de 184'7 m<sup>2</sup>. Hi ha 58 places per a lectors i es contracta una persona encarregada de portar l'organització de la biblioteca. El conserge és el Sr. Josep Ribas.

Les estadístiques, a partir d'aquest any, ens diuen que no solament era un encert el canvi i l'ampliació de locals, sinó una necessitat: el nombre de lectors passa de 2796 l'any 1965 a 4812 el 1966. El de lectures, de 2796 a 6771, i el de volums registrats, de 3929 a 4438.

L'any 1970 es cobreix la plaça d'Auxiliar Tècnica Bibliotecària per Concurs-Oposició. El novembre de 1971, el Sr. Jeroni Casas substitueix el conserge Sr. Ribas.



*Lliurament de premis per les Festes de St. Jordi*

El 1975 es constitueix el Patronat del Centre d'Extensió Cultural, la Secretària és la mateixa encarregada de la Biblioteca.

El curs 1978/1979 es convoca una beca/estudi d'ajudant per a la Biblioteca Infantil, perquè no es dóna l'abast d'atendre el públic. la guanya la Srta. Assumpció Puig, estudiant de Magisteri.

El 22 de setembre de 1979 la biblioteca s'integra a la Xarxa de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya.

L'any 1981 es contracte per Concurs-Oposició la Sra. Antònia Gimbernat i Gou com a Auxiliar Bibliotecària, plaça que obré en propietat el 21 d'octubre de 1982, després d'haver guanyat unes segones Oposicions.



*Exposició en homenatge a Georges Rémi "Herge", el creador de Tintín*

## LA FEINA FETA

Des de l'any 1966 s'intentà, més que res, de fer dues coses: organitzar la biblioteca i promoure-la.

Per una banda, quant a la promoció, calia donar-la a conèixer, fer-la present a la vida del Poble. Acostar-la al ciutadà.

Per l'altra, i pel que fa a l'organització, acabar-la d'estructurar i racionalitzar la nova dotació de cara al públic a qui anava destinada. Així, s'ordenà el fitxer decimal i s'inicià l'alfabètic de matèries inexistents fins aleshores. Se separà tota la secció infantil de la d'adults i s'ordena tota la biblioteca infantil. També s'inicià un nou catàleg de títols de novel·les.

Pel que fa a la promoció:

**Atenguérem tota mena de consultes per telèfon.**

**S'organitzaren classes d'idiomes: Català, Francès i Esperanto.**



**Conferències.** Han passat per la biblioteca de Salt, entre d'altres personalitats, el Dr. Antoni Comas, Catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes a la Universitat Central de Barcelona. El Sr. Bonnín, Catedràtic de l'Institut Vicens Vives de Girona. Antoni Puigvert, Professor de Llengua Catalana a l'Institut de Salt. Joaquim Nadal i Farreras, Doctor en Història. Aurora Bertrana, novel·lista. Paco Candel, escriptor. Modest Prats, professor del Col·legi Universitari de Girona... etc. A l'última Festa del Llibre, en el «Debat sobre Josep Pla», vingueren: Narcís Garolera, Catedràtic, Jaume de Puig, Director de la biblioteca de Catalunya i Josep Valls, publicista i gerent del Motel Empordà, Lluís Bonada, cap de la secció «Lletres de l'Avui»

**Recitals de cant i poesia.** D'aquests últims, el que potser tingué més èxit fou el del «Grup de Teatre Vermell X 4», amb poemes de Miquel Martí i Pol.

**Cursets.** Subvencionats, sempre per l'Ajuntament i organitzats principalment a l'estiu, els mesos de juliol i agost. Se n'han fet de costura i tall, artesanía, treballs manuals, de Ciències Naturals... etc. S'ensenya a fer herbaris, com dissecar insectes, a conèixer la vegetació i la fauna de l'entorn... etc. Un dels cursets que despertà més interès fou el de «Medicina Natural i Alimentació Equilibrada».

**Actes per a commemorar la Festa del Llibre.** Els nens de les escoles visiten la Biblioteca i se'ls n'explica el funcionament. Organització de concursos literaris, de pintura, dibuix, «collages», per als grans, conferències, debats... etc.

**Coral Infantil i Classes d'Iniciació Musical.** Des de l'any 1970 fins al 1979, responent a una necessitat de la població amant de la música, es donaren classes d'iniciació en aquesta matèria. L'any 1979 es varen passar tots els alumnes al Conservatori de les «Bernardes». L'any 1980 es creà la Coral Infantil de la Biblioteca, que durà fins a l'any 1983.

**Cessió de les aules d'Extensió Cultural.** Des de l'octubre del 1978 al febrer de 1981 se cediren per a fer-hi classes d'alfabetització d'adults, fora de l'horari del servei públic.

**Col·laboració amb diverses entitats.** La Biblioteca ha col·laborat a les «Primeres Jornades d'Estudis Saltencs», ajudant a organitzar-les, cedint locals, recollint material i fent una exposició retrospectiva de periòdics i fotografies de Salt.

Ha col·laborat a les «Jornades de Salut» i recollit tot el material de les conferències, que es guarda a la biblioteca.

Ha organitzat amb l'Ajuntament i amb la col·laboració de la Caixa de Pensions per a la Velleja i d'Estalvis i dels Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat, i el 1er. Concurs de Monografies sobre el Poble de Salt.

Explica a totes les Escoles que ho sol·liciten, i amb l'horari prèviament convingut, el funcionament dels fitxers i el sistema d'ordenació i catalogació de llibres.

**Exposicions.** De fotografies retrospectives. De pintura. D'il·lustradors de llibres infantils. De llibres en català per a nois i noies. D'homenatge a diversos personatges: Lola Anglada, «Hergé», Folch i Torres... etc.

**L'Hora del Conte.** A l'estiu expliquem contes a la mainada per tal d'introduir-los al món de la lectura i donar-los a conèixer els llibres que hi ha a la biblioteca.

**Guies de lectura.** Per atreure el públic sobre un determinat tipus de lectura. Se n'ha fet sobre Mercè Rodoreda, Josep Pla, Picasso, Aventures i viatges, història de Catalunya, etc.

**Fitxes de buidat.** Des de l'any 1981 fem fitxes de buidat de revistes i diaris, per tal de poder donar informació puntual sobre temes d'actualitat.



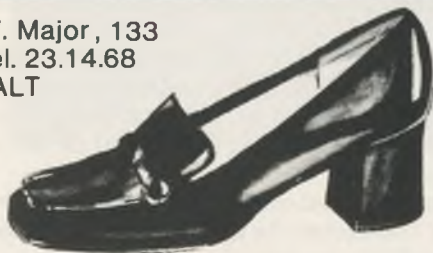
# Jokki

CONFECCIONS

*Vestits per ambdós sexes  
i tota la moda en el vestir*

Carrer Major, 68 - Telèfon 23.23.56 - SALT

C/. Major, 133  
Tel. 23.14.68  
SALT



CALZADOS

*M. Solana*

(Casa Maruja)



Passeig d'Olot, 178  
Tel. 23.41.22 - SALT

**Auto-taller**

## Canigó

Reparació i engrassament  
de l'automòbil

Any	Lectors	Lectures	Volums
1.963	3.100	3.100	3.316
1.964	2.988	2.988	3.375
1.965	2.796	2.796	3.393
1.966	4.812	6.671	3.929
1.967	7.213	14.365	4.438
1.968	7.824	15.087	4.690
1.969	8.603	16.652	4.875
1.970	9.507	19.475	5.293
1.971	10.322	20.765	5.641
1.972	12.995	23.534	5.754
1.973	13.323	23.621	6.033
1.974	13.384	24.098	6.320
1.975	13.508	24.236	6.860
1.976	13.619	24.391	7.113
1.977	13.784	24.508	7.570
1.978	13.832	25.570	8.215
1.979	18.272	26.461	8.532
1.980	22.689	35.490	9.025
1.981	26.254	42.045	9.615
1.982	29.265	39.934	10.376
1.983	32.411	44.410	11.291

Nota: l'any 1982 tinguérem un mes tancat per obres.

## PROBLEMÀTICA ACTUAL

Com podem molt bé veure a les estadístiques, la biblioteca ha anat augmentant en llibres i en lectors.

Ja l'any 1981 enviàrem un Informe a l'Administració competent donant compte del fet: la biblioteca s'anava quedant petita i, a més, se'ns estava convertint en biblioteca escolar.

Calia fer una nova reestructuració per tal d'adequar-la a les noves necessitats.

Per una banda en necessitem una d'infantil, independent de la d'adults, i de més cabuda. Per l'altra, més espais per posar llibres.

Es tracta d'acollir els infants sense que en surtin perjudicats els més grans.

## PERSPECTIVA DE FUTUR

«A la ciutat de Barcelona el 28 de maig de 1984 es reuneixen l'Honorable Sr. Max Canher i García, Conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i l'Il.lm. Salvador Sunyer i Aimerich, Alcalde-President de l'Ajuntament de Salt...»

Així comença el text del nou Conveni Ajuntament de Salt/Generalitat de Catalunya, pel que fa a la Biblioteca Municipal. L'administració ens ha escoltat, hi hau-

rà nova reestructuració. Ambdues parts convenen a ampliar-la i dotar-la de més personal. També que, des d'ara, tindrà el nom de «Jaume Ministral i Masià», segons l'acord pres en la Sessió Extraordinària del dia 20 de gener de 1984 i segons voluntat expressa de la Generalitat de dotar de nom totes les Biblioteques de Catalunya.



*La biblioteca, ara*

Les noves instal·lacions seran allà mateix, però la biblioteca infantil tindrà l'entrada pel carrer Pius Xilè., independent de la d'adults. Al mig de totes dues hi haurà un dipòsit per a llibres i un despatx de treball. El dipòsit constarà d'arxius metàl·lics compactes.

És competència de la Generalitat, fer-se càrrec de les despeses del nou mobiliari, incrementar el fons bibliogràfic amb un pressupost no inferior al destinat per l'Ajuntament, exercir la inspecció i direcció tècniques, cobrir la plaça de bibliotecària titular, i mitjançant la connexió amb la Xarxa de Biblioteques de la Generalitat, facilitar el préstec interbibliotecari.

L'Ajuntament s'obliga a assumir les despeses de manteniment i cobrir les places d'auxiliars i subalterns. Destinar una partida específica, no inferior al 0,1 % del pressupost municipal ordinari, per a despeses de la biblioteca, a part de les de personal i manteniment.

El cost de les obres anirà a càrrec de la Caixa d'Estalvis Provincial.

Tindrem, sembla que pel Curs vinent, la biblioteca a punt, gràcies a l'esforç comú de la Generalitat, l'Ajuntament i la Caixa d'Estalvis Provincial. Amb la nova

adequació, el rendiment serà del cent per cent quant a possibilitats d'espai i d'acolliment. Salt, però, va creixent i les necessitats culturals també creixen. De cara al futur s'ha de pensar en equipaments culturals en altres llocs. En un dels dos extrems del poble? I per què no on hi ha més concentració escolar?

És tenint present tota aquesta problemàtica, que ja hi ha un informe entregat a la Caixa de Barcelona, pensant en un possible Centre de Lectura a l'edifici de la Plaça del Mercat. Hi ha un projecte fet per l'arquitecte dels Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat. Hi ha l'interès de l'Ajuntament, de la Caixa de Barcelona.... fins i tot sembla que hi hauria un nom triat: «Biblioteca Massagan».

Tot això, però, són projectes, esperem que algun dia, no massa llunyà, puguin fer-se realitat.

Salt, 19 de juny de 1984

**CARME BOVER I CALVO.**  
Encarregada de la Biblioteca  
«Jaume Ministral i Masià»







# CAIXA D'ESTALVIS PROVINCIAL DE GIRONA

**ESTEM ARRELATS**

CENTRAL A GIRONA:  
Avda. Sant Francesc, 34-36  
Telèfon 20.62.00

A SALT:  
Carrer Major, 164  
Telèfon 23.34.11  
Passeig Marquès de Camps, 10  
Telèfon 23.40.99



*LA TORRE MIRONA*

*La Torre Mirona juntament amb  
El Sitjar i La Farga,  
són les úniques torres de guaita  
de caire medieval que encara es conserven  
en el nostre poble.  
Foto: Jaume Bosch*



*EL PORTAL DE CAL MUT  
Carrer Cardenal Vidal i Barraquer  
Foto: Jaume Bosch*



Calle Mártires, 2  
Tel. 23.07.84

Particular:  
JOSE VALL-LLOVERA  
Calle A. Guimerá, 7

# Selecti

Bodega  
**La Tòria**



Carrer Major, 110  
Telèfon 23.40.93  
SALT

BAR  
**VILANOVA**



Carrer Major, 113  
Telèfon 23.30.26  
SALT



**FLECA**

# Currius

SALT (Girona)

Llarg, 4  
Telèfon 23.83.71

# SALVEM LA FESTA MAJOR

Per circumstàncies repetides moltíssimes vegades, la nostra Festa Major ha quedat devaluada, i no per manca de bons dirigents, que intrèpidament segueixen al peu del canó any si i altre també; i els valents, diria jo, organitzadors be són mereixedors de que el poble donés un cop de coll per tal de mantenir el caliu i fer possible el suport i equilibri de la nostra única Festa Major; formant pinya entre els veïns, comerciants i particulars, en un pacte generós que volgués arribar a reivindicar la nostra, una mica decaiguda, Festa Major, per tal de procurar que enguany fos ben esplendorosa.

Com que els espanyols tenim plena llibertat de parlar i fins i tot de comprar el diari que volguem, seguint el meu impuls com a «Criticón» aprofitaré per a dir unes quantes cosetes.

Ara tenim un bon Ajuntament, que té molt bons desitjos i propòsits, ara bé, es fan realitat?.

Llegint me enterat que el rellotge del campanar està arranjat, lloances pel senyor que ho ha portat a cap. Donar-li corda?, el meu pare, q.a.c.s. n'hi va donar trenta anys.

Diuen que l'espasa de Damocles penja sobre el poble de Salt (llegeixis el gas), el treuràn? ja soc gran, però m'agradaria veure-ho.

Celrà un poble de tres mil habitants, projecta passos subterranis, i penso que ho aconseguiran. En tindrem mai a Salt?.

Molta gent ignora que a Salt hi ha tantes màquines «tragaperras» (una mica enganya-tontos) que són com un imant pels amics de «lo ajeno».

Tornem a les Festes de Carrer, inclús tothom ha pogut anar, si ha volgut, a la Festa Major del Veïnat; ja hi tornem?..

Ara els saltencs tenim una avantatge, paguem a Salt, no ens hem de desplaçar, però i veiem tants empleats (des, que a voltes et fan recordar temps passats).

Xafarderies s'en diuen moltes, però una veritat com un temple és que als meners de les Deveses, malgrat la vigilància (?), s'els hi emporten fins i tot el tràmec, pregunteu-los-hi?.

Una idea digne de lloança pel seu bon propòsit, és la de fer setmanalment un petit (i desitgem que arribi a molt gros) mercat d'antigüalles, on hi caben des de «patufets» fins la més variada gamma d'articles antics.

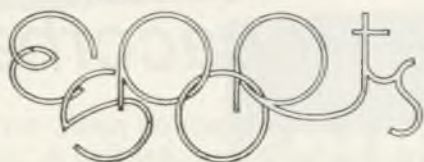
Acabaré el meu modest escrit dient que amb gran sorpresa he llegit que a Barcelona s'ha format un nou cos de la Policia Municipal, que va montada a cavall i que l'anomenen «xifrers», amb l'única missió de vigilar els cementiris; a on arribarem?.

Per aquest any prou i el que això ha escrit desitja a tothom, salut, treball i... ganes de treballar.



# DINO

ESPORTS



Torras i Bages, 10  
Tel. 24.05.17 - SALT

# COMAS

JOIERIA  
COPEES  
TROFEUS  
PLAQUES

Carrer Major, 83  
Telèfon 23.47.70  
SALT

40 oficines a les nostres comarques

“Estalvi  
3<sup>a</sup> Edat”

CAIXA RURAL

12%

DE RÈDIT ANYAL



Passeig d'Olot, 150 - Tel. 24.00.11 - SALT



CAIXA RURAL

PROVINCIAL DE GIRONA



*Un dels propietaris de CAN SALA fou un tal Garriga-Nogués, gendre del Marquès de Camps i un dels membres directius de la Banca Privada. Aquell bon senyor es feia portar per un xofer i tot, no eren pas punyetes no, i un bon dia aquest bon xofer, barceloní, per descomptat, decidí anar-se'n a buscar bolets, cap a Collet de Bastarra, i ja en baixà ja, tot un cistellat!, però de mataparents. Més tard n'hi hagué un d'Olot, aquell si que estava llampat! fou el que no s'entengueren amb el pare i haguérem de marxar.*

*Al poc temps decidirem el trasllat, aquell dia fou trist, baixàrem al Mas Davesa. Amb el Land-Rower del pare portàvem la gata negra i al passar pel Pont de la Barca la pobra bèstia en no estar acostumada al trànsit de la capital saltà per la finestra i caigué al ter. Mai més l'he vista.*

*En arribar a Salt pel llavors "Generalísimo" fins l'Ajuntament i "José Antonio", de la Casa de la Vila fins a Can Pixera, avui simplement "Major" vaig quedar tot estrany, parat i de nas al vidre, en veure cotxes, gent i uns grans monstres de grues metàl·liques que anaven aixecant altíssims blocs de pisos, car jo havia baixat ben poques i comptades vegades a Girona, només per fires i algun dissabte a mercat, i, encara agafat de la ma de la meva mare.*

*En matricular-me llavors a l'escola primària on vaig acabar-hi els cursos primaris, déu n'hi dó el tros que hi tenia, anava amb bicicleta de casa, el Mas Davesa, fins a Can Burich, allí a l'hivern, la mestressa, la Lluïsa, un tros de pa, em deixava escalfar les mans glaçades a la vora del foc i en un racó de l'escon hi deixava els guants, la bufanda de llana feta per la 'iaia i un tros de passamuntanyes, continuava el trajecte, ara a peu fins arribar al Pompeu Fabra.*

*De totes maneres digueu el que volgueu, però el Salt d'avui no és el Salt d'ahir, i això ho sabeu ben bé tots.*

*Heus ací la història d'un simple xicot de la Vall del Llémèna, que no sabia el que era un poble gran, una ciutat i no parlem d'una capital i que el que vol és fer un molt bon servei al que ara és el seu estimat poble. Salt!*

*Josep Maria Oliveres i Oliveres*

# LO VELL NOU

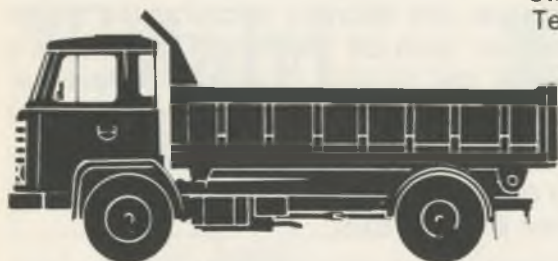
*Taller Mecànic  
de reparació  
de calçat*



**Anna M<sup>a</sup> Hernández Casagran**

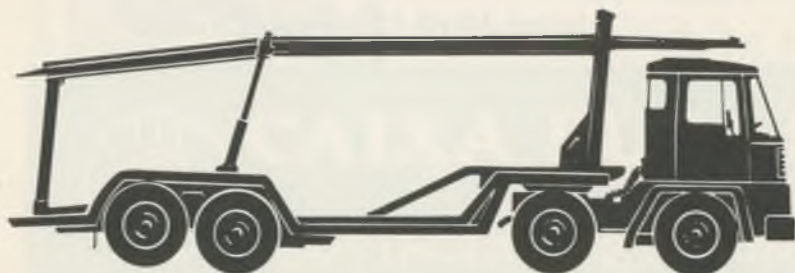
*Sports Bolsos Calçats* **SALA - 2**

Carrer Major, 309 - Telèfon 20.11.72 - SALT



Ctra. Girona - Anglès (Afores Salt) s/n.  
Tel. 23.69.38 - Apartat 278 - GIRONA

**Carrosseries PIRINEUS**





# EL CASAL SALTENC



A tots els companys d'aquella època. Als que encara ens veiem tot sovint. Als que ja ens han deixat i reposen a l'ombra dels vells xiprers, ben a prop nostre. Als germans Conrad i Jaume Ribot i a Francesc Fita, que en llunyanes tombes anònimes arreu dels antics camps de batalla, senten cada any damunt seu, el renovat cant de les arades. I a Francesc Raset, que en la remota Rússia dorm el son etern la major part del temps, possiblement, cobert amb el flonjo mantell de la neu blanca.

El Casal Saltenc tan incomprès en la seva època, estava situat en un immoble de planta baixa al costat de «Mobles Juncà». En més o menys bones condicions encara s'aguanta com a magatzem industrial. L'aspecte exterior, descomptant l'erosió del pas de 50 anys, es conserva igual, i per tots els que hi vàrem dedicar fervorosament els millors anys de la nostra joventut és ara un malencònic cementiri de records. La inauguració oficial tingué lloc el 25 de setembre del 1932, a les 9 del vespre i la configurava una cursa pedestre amb torxes entorn del nostre poble. L'herald que obria la marxa torxa en mà i muntat en democràtica bicicleta fou en Joan Fita i Quintana. L'itinerari era el següent: Casal Saltenc, Rambla Verdager, Hernán Cortes, Galán y García Hernández, Pi i Maragall, Plaça República, Concepción Arenal, Pi i Maragall, Galán i García Hernández, i Casal Saltenc. Posat al dia amb la nomenclatura actual seria: Casal Saltenc, Plaça i Rambla Verdager, Carrer Llarg, Carrer Major, Plaça del Veïnat, Carrer Lluís Millet, Carrer Major, i Casal Saltenc. Hi prengueren part: Del G.E.iE.G.: Esteba, Vila, Bellapart, Martínez, i Suàrez. Dels Atletes Units: Bonet, Giralt, M. Ensesa, Fornells i Tremps. Del Casal Saltenc: Sambola, G. Geli i d'altres. A l'arribada hi hagué una audició de sardanes davant del Casal i a continuació un lluit ball de nit que hom anomenà pomposament i força a l'estil d'aquell temps, ball de societat. La cobla —orquestra «L'As d'Anglès», de gran renom, amenitzà els actes. Llavors Salt comptava poc més de 5.000 habitants. Hi havia sis societats comptant-hi el Casal Saltenc: a) 1) El Centre Republicà, 2) La Floreal (Centro Obrero de Cultura) 3) Fejocistes (Federació de joves cristians de Catalunya) 4) Jovent d'Ara 5) Grup Excursionista «Germanor» i 6) El Casal Saltenc.

Hi havia també 3 Germanats locals anomenades de «Socors Mutuus», 2 Sindicats de Treballadors de la Terra, 1 Gremi Comercial i 2 Cooperatives Obreres de Consum. I feia només un any que amb l'arribada del nou secretari, el Sr. Joan Quer i Torrent, a les oficines de l'Ajuntament havia entrat la primera màquina d'escriure.



## EL TEATRE: L'AGRUPACIÓ ARTÍSTICA

Encara en estat embrionari la formació de l'Agrupació Artística del Casal, correspongué l'honor d'estrenar l'escenari, a la prestigiosa agrupació «Romea» de Girona, amb l'estrena de «L'endemà de bodes» de Pous i Pagès, i «El carro del vi», de R. Videles. En aquella època en què hi havia tantes agrupacions de teatre d'aficionats, possiblement a cada poble, actuaren tot sovint a l'escenari del Casal, agrupacions com és ara «Romea» de Girona, amb obres tan importants, entre d'altres, com «Terra baixa» i «Maria Rosa» del poeta Àngel Guimerà, dues obres que junt amb «Mar i Cel» marquen el zenit de l'extensa obra guimeraniana. Encapçalava «Romea» l'actor i director Carles Gispert i l'acompanyaven amb ple encert les senyorettes: C. Ventura, L. Prat, R. Quintana, L. Casas, M. Lorcas, i els senyors: A. Calvo, J. Trias, J. Bernades, J. Cobos, J. Soler, P. Reixac, J. Molleras, J. Sarquella, A. Poch, Perich, Comas, I Pruneda, P. Fàbregas, Ll. B. Villà, J. Poch, J. Albaré, i Ll. Adroher.

També era molt important i fou la seva una tasca ben rellevant, l'agrupació artística «Amics del Teatre» de Girona. En són exemple obres com: «El primer pis baixant del cel» de l'autor gironí Ignasi Rodríguez Grahit i «La Farxa de l'honor» dels autors A. Maristany-Galobardas i L. Valls. Composaven el seu elenc noms com: Srtes: P. Sebastià, P. Rosell, P. Valls., D. Casas, V. Rossell, L. Sebastià, L. Prat, i els senyors: A. Ferrer, J. Bach, J. Casas, J. Planas, J. Llinàs, J.M.ª Bach, J. Solé, J. Trias, C. Gispert, i F. Soler.

Parlem ara de l'agrupació «Foment de l'Art» del Centre d'Unió Republicana, de Girona, sota la direcció de Joan Ballesta, amb obres com: «L'Hèroe» de Santiago Russinyol, i el drama líric d'ambient pescador «L'estrafet», lletra de Joan Ballesta i música de Pere Mercader.

# FESTA MAJOR DE SALT - 1935

dies 25, 26 i 27 de juliol

ENVELAT  
CASAL  
SALTENC



CONCERTS  
SARDANES  
BALLS

Cobla-orquestra-orquestrina

**The-Bird-Boys**, d'Igualada

Adornista: VIADA, de Mataró

I un bon acompanyament d'actors: Srtes.: I. Agustí, P. Martí, P. Rossell, R. Rossell, C. Saus, P. Mulà, i R. Rossell, i els senyors: J. Ballesta, J. Amat, J. Arnall, Ll. Barnés, E. Salvador, F. Ayala, A. Bosch, M. Figuerola, Ll. Adroher, F. Aparicio, S. Rovira, P. Pijoan i F. Junqué.

Ens visità també la notable formació artística «Foc Nou», de Sarrià de Ter, que amb la magnífica obra «Reixes enfora» de Manuel Folch i Torras, acredità la seva vàlua artística. Es feren creditors als seus èxits noms com: Srtes: Rosa Quintana, i L. Prat, i els senyors: J. Sabater, J. Garcia, J. Garriga, J. Bach, J. Soler, J. Bardala i N. Casassa.

Citem també, encara que només actuessin una vegada, pel cicle nadalenc de l'any 1933, la prestigiosa «Companyia Catalana d'Espectacles», de Barcelona, dirigida pel primer actor Joan Xuclà, amb l'obra «Els Pastorets» (Cullerot i Ravesec) o El naixement de Jesús, original de Joan Xuclà i música del mestre R.V. Tragan, amb noms tan destacats entre molts d'altres com: Lola Duràn, Carme Oliva, Carme Giménez, etc.

L'agrupació artística del «Casal Saltenc» debutà el diumenge 26 de març del 1933, amb l'obra d'Ignasi Iglesias, «El cor del poble» i la de Miquel M. Pala, «La sala de rebre». Al llarg de la seva trajectòria, formaren part del seu repertori obres com: La creu de la masia, Les joies de la Roser, El lliri d'aigua i El ferrer de tall, se Serafí Pitarra, obres que podríem anomenar clàssiques dintre el teatre català. La resclosa, El cor del poble, i Foc nou, d'Ignasi Iglesias, obres curulles de sentiments nobles i amor als humils. El pati blau, La bona gent, i El triomf de la carn, de l'inoblidable Russinyol, plenes de fina ironia. Don Gonzalo o l'orgull del gec, de A.



*El local del Casal Saltenc mig destruït*

S.Llanas. L'oncle rector, de Manel Folch i Torres. La teta gallinaire, de Francisco Camprodon. La fosca, de F. Cornet. L'Escut de Catalunya, de Millà i García López. Els porucs, de Franqueza Comas. La Santa i comèdia de comèdies, de Martí Giol. L'amor vigila, de Poal-Aragall, fins a obres de factura moderna com són per exemple La nova llum, d'Enric Lluelles, Un fill del poble, de l'autor anglès James Hankok, i Maleïda la guerra, de M. Amat i A. Millà, obra aquesta darrera, de tendència pacifista, molt d'acord amb el que 50 anys més tard ha estat un unànime, universal, clam de pau. Citar més obres faria la llista inacabable. Al llarg de prop de quatre anys formaren part de l'agrupació artística ultra la valuosa col.laboració, sempre que s'esqueia, de l'extraordinària artista gironina Rosa Quintana, els següents: Srtes: M. Fàbregas, C. Corominola, M. Puigdemont, M. Comalada, C. Farragut, i E. Peix, i senyors: J. Alsina, F. Raset, J. Muñoz, J. Arolas, P. Masó, J. Xifre, B. Ramió, F. Fita, E. Fita, M. Mayeu, R. Mis, C. Ribot, J. Brugués, M. Castells, F. Fàbregas, P. Torrent, R. Peix, J. Raset, A. Vilagran i B. Llagostera. La direcció artística de l'agrupació estigué a càrrec, la major part del temps, del Sr. Josep Peix. Una

**Saltenc:**  
af far nostres compres?  
entres, després de les agendes  
de l'any 1933

Doncs compreu a la  
**DROGUERIA**  
**BUSQUET**  
(a) ADROGUER NOLI  
que és de la casa que sempre  
ha estat millor i més econòmica.  
**Ignasi Llagostera i Salt**



**Crosley**  
**Ràdio**  
la primera  
al compreu  
Agència: LLAYRER CAY  
Plaça de Sant Joan, 130. SALT

VESTIR-SE A LA

**SERRA**  
RENTAR I DIBUIXAR  
és donar prova d'ésser  
home econòmic  
el primer  
Jarquies per a senyorettes  
URUGUAY 41 Salt

## CASAL SALTENC

Dimarts 13 de Desembre de 1932

◀ **FESTA DE LES MODISTETES** ▶

Guilts per l'ansietat de diversió que ens anima, tenim el deure d'honorar la vostra festa. Vosaltres que com desfilats de primavera, sou l'alegria de nostres jorns d'hivern, es doncs, a les modistetes ponells de Bort i juvenessa, a qui oferim com a provís de la nostra admiració aquesta festa

—|| **PROGRAMA** ||—

Mart a les 9 i mitja — Una cantata a la gloria de la Llibertat

<small>POMELLS DE GENISTA</small>	<small>Bonaferrre</small>
<small>Tarda a les 3 i mitja — 41 matins flor: 3 arrossos sardeanes</small>	<small>Tardes</small>
<small>LA MÉS MACA DE L'ENVELAT</small>	<small>Cortecosa</small>
<small>LES CARPINIS</small>	<small>Rosell</small>
<small>LA FONT DEL LLORITO</small>	
<small>argandanes</small> <b>BALL DE VETLLA</b> al Casal	
<small>Nit a les 9 i mitja — Dues boniques sardanes al Casal</small>	
<small>BUBAT D'ESTRI</small>	<small>Quercia</small>
<small>REVOLUTOSA</small>	<small>Boix</small>
<small>ocadades aquestes hauria loc en gran</small>	
<b>BALL DE GALA</b>	
<small>a honor de les MODISTETES</small>	
<small>Les senyorettes concursants seran obsequiades amb joliss presents.</small>	
<small>En tota oportunitat, seran auxiliades per la noble companyia organitzadora</small>	
<b>- GIRONA -</b>	
ADVERTIMENTS: ELS DE CONSUETUD	
<small>La Comissió de Ball</small>	
<b>FUSTERIA I MOBLES</b>	<b>ELS MILLORS VINS I QUEVIURES</b> <small>es trobaren a l'acreditada casa</small>
<b>Casa Junca</b> <small>Centre Telefonic</small>	<b>Vidua Ministrat</b>
<small>4 Galen - Garcia, 25, 27 i 29</small>	<small>GALAN I GARCIA, 67</small>
<b>SALT</b>	<b>SALT</b>

breu temporada a càrrec del Sr. Dídac Bover i ja fins al final sota la codirecció de Francesc Raset i Pau Masó. Recordem així mateix la important i gairebé anònima feina d'apuntador i de transpunt que desenrotllaren, sempre amb eficàcia, Josep Junquera i Joan Fita respectivament. I afegirem també —i només per seguir amb fidelitat la història del Casal Saltenc— que va recaure en mi l'agradable tasca de tenir cura de la redacció dels programes, i de la realització de les pissarres i cartells anunciadors. D'agençar la sala del Casal per festes com és ara els balls de carnaval, i de construir qualche decorat per a l'escenari.



L'agrupació artística del Casal havia fet diverses sortides i actuat als locals següents: Cinema Coral, de Sant Jaume de Llierca, Ateneo Obrer, de La Celler de Ter, al Centre Republicà Federal, de Bescanó, i al Teatre Rojas, de Sant Antoni de Calonge, aquesta vegada en col.laboració amb l'agrupació Romea, de Girona, afortunada experiència que es repetí alguna altra vegada.

# Festa Major

## DE SALT

---



### Envelat CASAL SALTENC

23 24 25 26 27 JULIOL

Sardanes    Balls    Concerts  
Festes    Atlètiques

---

L'Orchestre **Fossas** i els seus nois  
Dernier - Cri    MARÇA MESTRE DE JAZZ

---

LA ORQUESTRA



PRESIDENTS

---

**La Principal del Vallès**  
de Sabadell  
La millor cobla - orquestra  
Adornista Sr. VIADA de Mataró

**L'As d'Anglès**  
Super - Orchestra de Jazz  
Ritme - Art - Luxe

---

Gran bar en el saló d'espectacles del Casal Saltenc-TOUT GLACE  
La Comissió

## LA SECCIÓ INFANTIL DE TEATRE

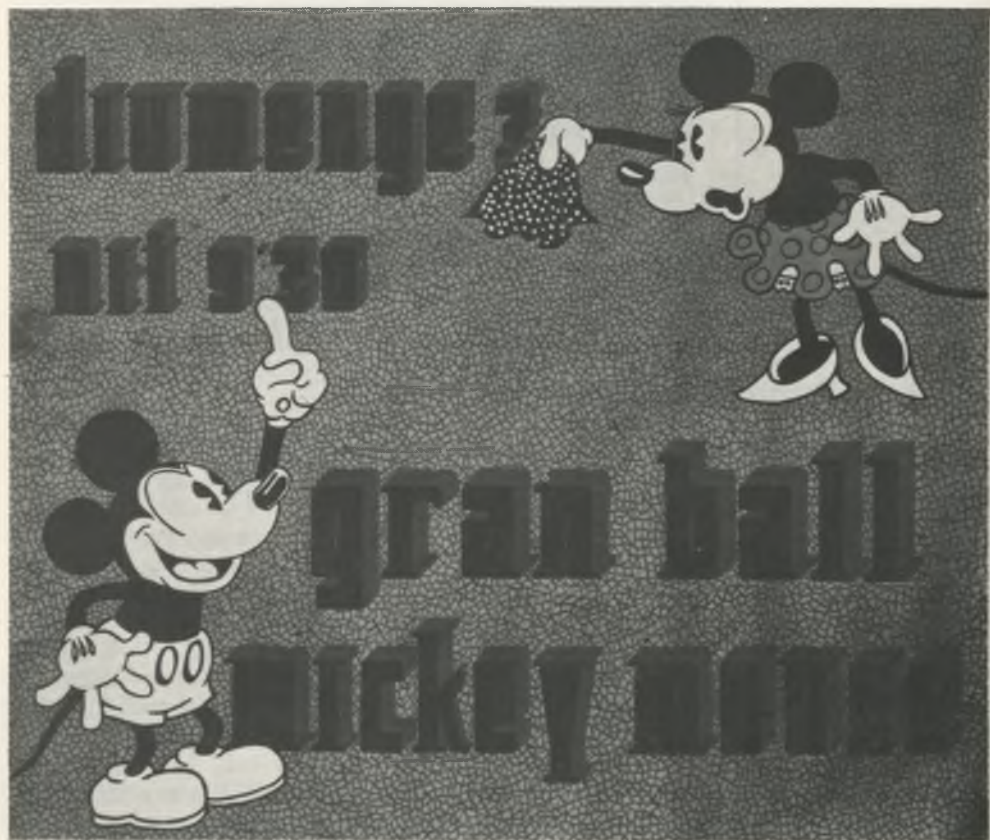
Es formà també una secció infantil, que amb gran encert interpretaren obres teatrals pròpies per a quitxalla, sota la direcció de Pau Masó, i una secció de cants rítmics (cançons amb gestos) escrits i musicats per Joan Llongueres, diplomad a l'Institut Jacques Delcroze, de Ginebra, i fundador a Barcelona de l'Institut Català de Rítmica i Plàstica, més tard introduït a tot l'Estat Espanyol. Aquesta Secció estava a cura d'Isabel Moreno i Assumpció Bover. Afegim l'afortunadament llarga llista dels decidits i trempats nois i noies que en formaven part: Nois: J. Palou, J. Solé, R. Bover, J. Oliveras, M. Vidal, E. Gironès, J. Paulí, J. Serra, J. Vilà, E. Torrent, M. Oliveras, N. Martí, A. Espigol, M. Paulí, J. Fàbregas, J. Riera, J. Serra, F. Paulí, R. Vidal, J. Gassiot, M. Espigol, J. Poch, J. Garrigolas, R. Arbusé i F. Soler. Noies: M. Canals, E. Dalgà, P. Nonó, T. Esparraguera, M. Palou, E. Peix, P. Masó, M. Fita, C. Fornés, C. Bubé, P. Carreras, T. Juncà, M. Pelac, R. Bubé, M. Carreras, C. Fina, A. Arbusé, C. Teixidor, C. Vila, A. Bonal, C. Simón, D. Bosacoma, E. Ferrer. R. Mitjà, J. Peseta, M. Bonet i M. Expósito. Recalquem ara com a nota curiosa que els preus foren gairebé sempre invariables: 0'75 pessetes per als socis i 1.-pesseta per als no socis.



Fem constar també la programació d'un cicle de conferències a càrrec d'oradors de tanta vàlua intel·lectual com: Claudi Ametlla, periodista, Joaquim Pla Cargol, publicista, Carles Rahola Llorens, publicista, Joaquim de Camps i Arboix, advocat, i Ricard Giralt, arquitecte. Remarquem-ne almenys dues perquè els seus temes, encara avui, al cap de mig segle, serien de palpitant actualitat: «Les noves fórmules de convivència i de moral col·lectiva», de Joaquim de Camps i Arboix, i «L'idioma i el seu renaixement», de Joaquim Pla i Cargol.

## LA SECCIÓ ESPORTIVA

L'any 1934 es formà la secció esportiva del Casal. Una colla de joves entusiastes de la cultura física, amb un equip de futbol, sense camp d'esports, i una secció de patinatge, molt d'estar per casa, és clar, amb la conseqüent desesperació de la mestressa del local, que deia que li malmenàvem l'enrajolat. El primer equip de futbol el formaven, seguint l'ordre d'una fotografia de l'època: F. Fita, J. Fita, E. Fita, F. Raset, J. Carbó, J. Brugués, Ll. Vilagran, J. Muñoz (encarregat de la farmaciola) J. Seguí, R. Peix, J. Junquera, A. Vilagran, i C. Ribot. En el futbol, l'encarregat de concertar partits amb altres clubs era en Josep Junquera, un dels



*Cartell anunciant un ball de Carnaval*

bons jugadors del Casal. Tenia cura de les cròniques esportives que signava amb el pseudònim de «Campió». Jo, dit sigui de pas, sense la traça habitual en ell, n'havia fet també alguna i signava «Discòbol». En Junquera era incansable escrivint. I des de la lluminosa Roses fins a la ciutat de la «Font Moixina», infinitat de poblacions conegueren l'emblema del Casal Saltenc. Així per exemple Banyoles, Bescanó, la Cellera, la Bisbal, Maçanet de la Selva, Sta. Coloma de Farners, Flaçà, St. Joan les Fonts, St. Joan de les Abadesses, Besalú, Lloret de Mar, Bonmatí, etc. El distintiu del Casal clavat als jerséis de l'equip havia estat pintat, un a un, amb gust exquisit, per una joveneta de Bescanó, Carme Carreres, àmfora de cordialitat i simpatia. Precisament fou en aquell darrer camp que el nostre company Jaume Soler, de manera ben fortuïta resultà amb la cama fracturada. Tot consternats el conduïrem a l'Hospital de Sta. Caterina, de Girona, on restà internat molts de dies. A Jaume Soler l'anàvem a veure tota la colla cada diumenge a la tarda. Es feia una alegre i juvenil tertúlia al voltant del seu llit. Solíem dur-li algun present, alguna llaminadura, i sobretot la setmanada que en Ramon, tants de dies al llit, no podia defensar. Tots, companys, jugadors de la secció esportiva, ens havíem compromès, espontàniament, a fer-ho així, i n'estàvem plenament satisfets. Fou un bell gest de solidaritat humana que poc temps més tard, en la negror i brutalitat de la guerra civil, era un record reconfortant, tenia l'esplendor d'una joia. El dia 16 de juny del mateix any, celebràrem un partit a benefici d'ell, en el camp de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (F.J.C.), situat on és ara la plaça del poeta i dramaturg Àngel Guimerà, cedit generosament pels propietaris del terreny, car el



*El primer equip de futbol: F. Fita, J. Fita, E. Fita, F. Raset, J. Carbó, J. Brugués, Ll. Vilagran, J. Muñoz, (farmaciola), J. Seguí, R. Peix, J. Junquera, A. Vilagran i C. Ribot.*



# FLECA MASÓ

1901 - 1984

Carrer Llarg, 14 - Telèfon 23.42.86 - SALT

83 anys fent pa!



Casal Saltenc, que va viure sempre amb estretor econòmica, no disposava de camp propi. De l'himne dels fejocistes he recordat sempre dues estrofes que són un compendi d'espiritualitat:

Som catalans i cristians,  
que és com dir herois dues vegades.

A l'acte d'homenatge s'hi sumà també generosa i desinteressadament el «C.S. Flaçà». Sempre s'ha dit que l'agraïment és la memòria del cor i perquè creiem que aquest sentiment dura tant com la vida humana, al cap de mig segle encara sentim la necessitat de manifestar-lo estampant els noms d'aquells nois que de manera altruista acudiren en ajut d'un company esportista, palesant així que l'esport pot, i hauria d'agermanar els pobles: Colom, Feliu, Bofill, Johé, Llausés I, Amat, Sou, Casadellà, Mascarell, Noguera i Llausés II. L'equip del Casal formà així: Sors, Carbó, Segura, Fita F., Torres Serra, Subils, Vinyes, Sambola, Raset i Brugués.

Un lluït ball de nit al Casal, arrodoní la festa, a la qual s'afegí gustosament el conjunt «Estels-Jazz», de Salt.

A l'equip del Casal Saltenc, al llarg del temps, hi havien jugat molt nois que no n'eren socis i moltes vegades eren de poblacions veïnes. Jugaven amb nosaltres desinteressadament. Els plaïa l'alegre companyonia dels nostres desplaçaments, la germanívola convivència. Fruïen en les tardes de partit i això ja era prou, del seu ímpetu juvenil, de sentir-se en plena fortitud física, del seu amor a l'esport com a cultura física, gaudien de les tardes de diumenge, amarats de suor i de sol. Citaré els seus noms i tant de bo tots puguin encara llegir-los: Rustullet, Masó, Clara, Segura, Teixidor, Vinyes, Mellado, Gruartmoner, Moral, Bellsolà, Puig, Ciurana, Roca, Carbó, Subils, Roura, Gil, Pellicer, Gironès, Soler, Carbonell, Coll, Bota, Serra, Colomer, Ventura, Seguí i Torras.

Solien acompanyar-nos uns «fans» incondicionals, quiets, pacífics, contents tant si l'equip guanyava com si tornàvem a casa amb un cabasset de gols. La veritable antitesi d'aquests «fans» estrangers que solem «admirar» avui. Aquells dies — recordem que ara fa 50 anys i m'agrada repetir aquella xifra tan rodona — es va celebrar un torneig comarcal amateur. Hi prenién part l'Anglès, el Bonmatí, la Celler de Ter, el Bescanó, i de Salt, el Jovent d'Ara — el Casal Saltenc. Nosaltres, com ja hem dit, no teníem camp per efectuar els partits a torna-visita i els fejocistes, amb la condició que juguessin elements de l'equip que ells tenien, ens oferiren el seu camp. Aquesta coalició esportiva per aquell torneig s'anomenà «Unió Esportiva Salt». A mi particularment, em va plaure molt aquesta denominació; somiava sempre que hi hauria algun dia un equip que portaria el nom de la nostra Vila. Aquell torneig fou un model de correcció, de cavallerositat, un brillant exemple, no prou sabut encara, de com l'esport pot agermanar els pobles, les societats, la gent. Tots els dimarts, a la seu del club ondiuenge s'havia celebrat el partit hi havia reunió dels representants dels clubs en torneig. Presidia sempre el club local. Es discutia el partit i el seu desenrotllament; qualsevol dubte o malentès que pogués entelar la bona marxa del torneig. I sempre una plural encaixada tancava la reunió. Un partit entre dues seleccions de tots els clubs i un lluït ball de tarda a Anglès clogué un torneig comarcal exemplar. Nosaltres, pobres, érem l'equip més feble i vàrem quedar a la cua, però com es diu ara, vàrem participar, que també és important. A tots els nostres jugadors que sempre lluitaren amb entusiasme en tots els partits, se'ls oferí un sopar a la Fonda Brugués. De la selecta cuina d'aquella casa, a cura de la Sra. Teresa, no podia sortir res més que un sopar de festa major, de les de llavors, naturalment. Si, com diu la cançó de G. Raskin — J. Carrera, «Quins temps abans, aquells de la nostra joventut».



L'envelat també era del Sr. Viada, de Mataró. Només els dies 25, 26 i 27, i encara el 27 ja estava exempt de despeses orquestrals i de cap mena. La gent sortia a be-  
renar on més li plaïa. Generalment a les fonts veïnes. Per fi, pobrets i alegrets, el  
resultat econòmic fou satisfactori. Els germans Conrad i Jaume Ribot que curaven  
també de l'administració del Casal, oferiren un rialler estat de comptes.

Per la Festa Major del 1936, any de tràgiques ressonàncies, s'havia contrac-  
tat un envelat del Sr. Torras, de la Bisbal, i una cobla orquestra de casa nostra,  
també afectada, pel que fa al nom, d'anglofília. La «The Nightingale Boys», d'Igua-  
lada.

## **EL CARNAVAL**

L'any 1933 vàrem celebrar les primeres Festes de Carnaval amb quatre fan-  
tàstics balls corresponents al primer diumenge, dijous gras, segon diumenge i di-  
marts. El dimecres solia haver-hi un ball anomenat «enterrament de la sardina»,  
gratuït, sempre amb un piano de maneta, com anomenava humorísticament la Da-  
jos Bela i els seus 40 professors. Durant quatre anys foren sempre unes festes bri-  
llants i concorregudes on regnava la gatzara i l'alegria. Alegrem-nos encara avui  
que mai no rellisquessin pel pendís del mal gust ni els ennuvolés cap mena 'inci-  
dent. Eren el Ball Vermell, el Ball Blau, el Gran Ball Mickey Mouse i el Ball Gangster  
i obeïen aquells noms a la variada i atraient decoració de la sala, car el talismà de la  
joventut ho pot assolir tot. O gairebé tot. I, com auguraven els programes, les bo-  
les de neu i les serpentines hi eren a dojo.

## **ALTRES FESTES**

Durant aquells anys el Casal Saltenc tingué cura de mantenir l'escalf i la conti-  
nuïtat de festes tan tradicionals i populars a Salt com eren Sta. Llúcia, Sant Antoni  
i Sant Sebastià (la primera coneguda com a festa de les modistes). Al matí, acabat  
l'ofici religiós en honor del Sant, a càrrec sempre dels pavordes corresponents, so-  
lia haver-hi el que s'anomenava una sardana vermut. A la tarda, sardanes a la  
Plaça de la Llibertat (actual Plaça de la Vila), a continuació ball de vetlla al Casal i,  
en havent sopat, un concorregut ball de nit.

## **EL CASAL SALTENC: CULTURA ESPORT I ESBARJO**

El Casal Saltenc sempre havia estat titllat de ser un centre polític. No era pas  
cert. Mai no havia estat vinculat a cap mena de partit, i no solament perquè els es-  
tatuts de la societat en l'aspecte de l'apoliticisme eren explícits i taxatius, sinó  
perquè els joves que n'érem ànima i motor no ho hauríem pas acceptat. Cultura,  
esport i esbarjo, eren les paraules que haurien pogut emmarcar l'emblema del Ca-  
sal Saltenc. Aquest emblema original del Sr. Josep M. Pla i Dalmau, farmacèutic,  
era una versió lliure d'un possible escut de Salt, inspirat en una llegenda local que  
l'any 1925, a l'Escola Nacional, havia dissenyat en Lluís, fill gran del Sr. Moreno, i  
en l'execució del qual, per gentilesa d'ell mateix, jo hi vaig col.laborar. En lèxic fle-  
quer podríem dir que va ser el cap de feina per elaborar, 25 anys després, l'actual  
escut de la Vila, en prestar-lo jo de bon grat a l'Administració que presidia l'alcalde

Joaquim Muñoz. L'ideal comú del Casal era la catalanitat. I això sí que estava categòricament reflectit en un dels articles dels estatuts aprovats pel Govern Civil de Girona, quan afirmava que tot el que fes referència a la societat, estaria redactat sempre en llengua catalana.

Els dramàtics esdeveniments del juliol del 1936, gravitaren amb violenta pesantor damunt del Casal Saltenc deixant-lo fortament malparat. Fou la seva desaparició. Profundament entristit aquells dies, jo recordava les paraules que l'escriptor francès Victor Hugo, posa als llavis d'un dels personatges de la seva obra «Els miresables» (cito de memòria: «Tot el que de vosaltres faci córrer la gent, encara que no sigui veritat, pot arribar a tenir una importància extraordinària en la vostra vida»). I en la vida de les coses també, pensava jo.



*Una pissarra anunciant una obra teatral*



*Una pissarra anunciant una sortida de l'equip de futbol*

La mort del Casal Saltenc l'any 1936 va ser una mort immerescuda, fosca i trista. I en tot cas fou també una mort anticipada, ja que a l'acabament de la Guerra Civil l'any 1939, tota la intensa activitat del Casal al servei de la llengua i la cultura del nostre país, no hauria pas estat, ans al contrari, una bona carta de recomanació.

**PAU MASO I FÀBREGA**

**JUNGA MOBLES**

Carrer Major, 270-272 - Tel. 23.01.76 - SALT

PEDRES  
MARBRES  
GRANITS



**Tallers Anglada**

Bellavista, 10 - Tel. 20.60.98  
Les Pedreres - GIRONA



# QUÈ PODEM VISITAR DURANT LES VACANCES

Els gironins, tenim la gran sort de viure en una de les províncies més variades, referint-me als paisatges, més rica, per oferir indrets dignes de visita, i perquè no em diguin exagerat, també afirmo que és una de les primeres províncies del mapa ibèric, en quan a indústries establertes, a més d'una agricultura pròspera i internacionalment, pot ser la més coneguda. Aquesta coneixença ens l'ha donat la formosor dels paisatges quina varietat cito al començament d'aquest article.

Quina província espanyola o internacional, ens pot permetre d'esquiar per les pistes nevades durant els matins i a la tarda practicar l'esquí aquàtic en un magnífic llac? I quina és la província espanyola que ens pot oferir els paisatges d'una Costa Brava i no gaire lluny la varietat de les arbredes de Sant Hilari, Arbúcies o Olot. I l'incomparable llac de Banyoles?...

Per això, quan arriba l'època de les vacances, tenim tants de llocs on anar, que la tria se'ns fa difícil. Però, a més dels paisatges, tenim indrets, que per desgràcies són poc freqüentats o poc coneguts. Em refereixo als santuaris i ermites i als vells castells carregats d'història. I es d'aquests castells, uns mig enrunats, altres darrerament restaurats i uns altres ben conservats, del que vull parlar en aquest escrit meu d'avui, per si durant aquestes o altres vacances, algú que em llegeixi es decideixi a fer-hi una visita. Ben entès, que per bona voluntat que s'hi posi, me n'oblidaré alguns, i d'altres, amb bona voluntat de citar-los, no tindrè el suficient espai per a fer-ho.

**Castell de Requesens:** Molt carregat d'història, ja que encara que pròpiament fou construït en el segle XIII, les seves més velles pedres remunten quan en temps de l'imperi romà, aquell lloc era anomenat Daciana; però fou en el segle XIIIè. quan aquesta fortalesa va jugar un paper important en la guerra que va oposar al rei de Catalunya i Aragó Pere el Gran contra «Philippe Le Hardi», rei de France. Més tard, el castell de Requesens va formar part dels dominis dels comtes de Peralada quedant com a baluart estratègic del Pirineu. Els seus propietaris actuals han prés bona cura de la seva conservació, que no és ni fàcil ni econòmica. Per arribar-hi, vinquent de França, cal trencar a mà esquerra de la carretera general i pendre la que condueix a Cantallops.

**Castell de la Bisbal:** Aquest castell, també del segle XIIIè. fou teatre de llargues lluites entre el poder de l'església personificada pels bisbes de Girona contra els nobles i senyors de la regió, siguent la possessió del castell, una necessitat essencial per qui volia governar la vila. Després dels darrers enfrontaments, el castell va perdre valor estratègic-militar i a partir del segle XVè. fou utilitzat per usos administratius i sobretot com a presó. Actualment es un museu, siguent molt interessant la seva col.lecció de ceràmica catalana.

**Blanes:** També forma part dels construïts en el segle XIIIè. Es un dels castells que han jugat un gran paper en la història de les lluites entre Espanya i França. Fou a l'any 1.285 que els creuats francesos de «Philippe le Hardi» prenien Blanes gràcies a un cop de mà portat per un «comando» desembarcat dels vaixells que havien prés possessió del port, ocupant tot seguit la fortalesa que els devia servir de lloc d'apoi per les operacions a dur a terme. Quatre cents anys més tard, fou el duc de Vendôme qui es tornà a emparar del castell, que havia sigut abandonat. Finalment, la vila de Blanes, siguent contrària a la designació de Felip de Borbó com a



PRODUCTES CÀRNICIS

**Brugués s/a**

R.S.I. núm. 104265/CAT



Carrer Pere Coll, núm. 1  
Telèfon 23.84.24 - S A L T

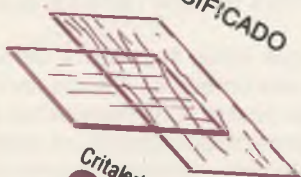
Talleres

**C. Ordoñez**

*Reparación  
de plomería  
Pintura y mecánica  
del automóvil*

Turó, 11  
Massana s/n.  
Tel. 23.33.88  
STA. EUGENIA DE TER  
Girona

VIDRIOS PLANOS  
ACRISTALAMIENTOS DE EDIFICIOS  
ESPEJOS  
ALMACENISTA  
CLASIFICADO



Critalerías

**Sagarra**  
*sociedad anónima*

Paseo de Olot, 164  
Tel. 23.42.48 - SALT

**Coquetones**

SELECTOS  
**inpanara**



AIGUAVIVA - Tel. 24.19.11

rei d'Espanya, la ciutadela o castell, va servir de base d'operacions per els partidaris de la Casa d'Austria. Actualment aquest castell, en força mal estat de conservació, es ben visible pels visitants de la Costa Brava, tan desde terra com de mar endins.

**Ultramort:** Més antic com a construcció que els anteriorment citats, ja que fou edificat en el segle XIè, i més que castell ressembla una església fortificada que pertanyent al bisbat de Girona, era una fortalesa de defensa contra les invasions morisques. Quan l'església, a Catalunya, cap allà al segle XVè va perdre els seus poders temporals, aquesta fortalesa d'Ultramort va deixar també el seu interès militar, i part de les seves muralles varen servir com a cantera de les pedres per la construcció del poble. Actualment d'aquell castell original, només en queda una torre de defensa devinguda campanar de l'església i en força bon estat de conservació.

**Peratallada:** El seu nom significa pedra tallada, i el seu castell que data del segle XIIè, no és res més que un montícul rocós que fou triat per a bastir-hi unes muralles i perforar-hi un fossar. Es tractava d'un castell senyorial però familiar i quins senyors duïen el mateix nom del lloc. Aquesta família desapareguda, la propietat va passar a la família Cruyllles, actual propietària encara del castell.

**Monells:** Del mateix segle XIIè, i situat ben a la vora de la Bisbal, s'hi troba el castell de Monells, enclavat en una de les zones més fèrtils del Baix Empordà. En aquells segles, Monells formava part del senyoriu de Bas i per qüestions de maridatges va passar a formar part del comtat d'Empúries, i fou en el segle XIVè que el poble esdevingué vila lliure per a fer comerç i els seus mercats varen adquirir una gran importància. Més tard, les lluites entre els comtes d'Empúries i els de la corona d'Aragó, varen donar motius a una sèrie d'episodis militars que formen part de l'ahistòria del poble.

**Castell d'Aro:** És l'únic poble de la província de Girona que conserva el nom del vell castell construït en el segle XIè, i quines cases que formen l'actual vila són construïdes en gran part, amb les pedres de l'antic castell o de les seves muralles. Després de formar part dels béns del bisbat de Girona, va passar a ser propietat de la comunitat religiosa instal·lada al monestir de Sant Feliu de Guíxols, on actualment encara s'hi troba la Porta Ferrada.

**Roses:** Aquest poble forma part en la història d'Espanya des dels temps dels grecs i fins dels fenicis, però el seu valor militar com a construcció del castell data de la primera ocupació francesa del 1.285, fins que foren vençuts i allunyats per l'almirant català Roger de Llúria a l'any 1.354. Tres segles més tard, un altre militar francès, Plessis Praslin, va reconquerir Roses, i és d'aquesta època que es remunten els treballs de reforçament de les fortificacions que dominen el port i la badia. Fou el 1.693 que el duc de Noailles l'ocupa novament, però per poc temps. La darrera ocupació data de l'any 1.795 quan l'època naopolònica i quines tropes comandades pel general Gouvion Saint Cyr s'instal·laren a la seva ciutadela fins que en foren rebutjades el 1.814.

Com he exposat al començament d'aquest escrit, el meu intent era fer conèixer un xic de la història dels indrets de la nostra província i que en èpoques de vacances fora ben fàcil de poder-los visitar. Un dia, un amic em deia dels parisencs no han pujat mai la Torre Eiffel, ni la meitat dels barcelonins ho han fet a les torres de la Sagrada Família, ni al globo que corona el monument d'en Colón. I per puntualitzar més encara, vull preguntar: Quants gironins s'han passejat alguna vegada per les muralles que encerclen la vila de Girona, pel costat nord i coneixen les històries dels seus torreons?. Són molts el que no hi han fet mai una passejada. Perquè no aprofitem les èpoques de les vacances per conèixer la història de casa nostra?.

# Uno!



UNO	45	ES	55	70	DIESEL
MOTOR	903 c.c.	903 c.c.	1.116 c.c.	1.301 c.c.	1.301 c.c.
Potencia	45 Cv a	45 Cv a	55 Cv a	70 Cv a	45 Cv a

# VITSA

Concessionari Oficial  
per a Girona i província

**FFFT LANCIA**

Av. Sant Narcís, 28 - Tel. 24.12.12  
G I R O N A

Servei Oficial:

**GARATGE INTERNACIONAL**

Ctra. Girona-Anglès - Tel. 23.15.61  
S A L T

# REGATA



REGATA	70/70S	ES	85S	100S	DIESEL
Motor	1.301 c.c.	1.301 c.c.	1.498 c.c.	1.585 c.c.	1.714 c.c.
Potencia	68 Cv a	65 Cv a	82 Cv a	100 Cv a	58 Cv a





# L'AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA DE SALT SARDANISTA ES VA CONSOLIDANT

Salt, per fi, ja té una agrupació fotogràfica. Aquesta va «néixer» l'any passat dins de l'entitat —Salt Sardanista—. Del meu punt de vista, una agrupació fotogràfica a Salt era necessària, dic necessària, perquè tots els afeccionats a la fotografia han pogut agrupar-se i desenvolupar les seves activitats.

D'ençà la seva fundació s'han fet moltes activitats: cursets de fotografia i revelat, concursos, xerrades, passades de diapositives, mostres fotogràfiques... tot això ha estat possible gràcies a l'esforç de tots els associats i components de la Junta que han lluitat i estan lluitant, per tal d'obtenir quelcom de positiu de cara a totes les persones interessades en el món de la fotografia. A Salt hi ha bons fotògrafs i això s'ha demostrat en les exposicions que s'han fet fins ara, doncs, hi dominava una gran qualitat en les obres presentades.



*El President de Salt Sardanista, el Batlle de Salt i el President de l'Agrupació Fotogràfica, en el lliurament de premis del 3r Concurs Fotogràfic. Foto: M. Lladó.*



PASTISSERIA

ARMENGOL



ELS HI DESITJA

BONA FESTA

ESPECIALITATS



Guimerà, 57 - Ramon Sambola, 2 - Tel. 23.77.01 - SALT

Tant Salt Sardanista com l'Agrupació fotogràfica ja disposen de local propi i començarà a obrir les seves portes el proper mes de juliol. Fins ara, quasi totes les activitats es portaven a terme al Casal de Jubilats, al qual donem les gràcies a la seva Junta per deixar-nos disposar del local i demés instal·lacions.

A part de tot, des de aquestes ratlles voldria, en nom de l'Agrupació fotogràfica de Salt Sardanista, fer una crida a les persones que disposin de clixés o fotografies antigues de Salt, per tal que les cedissin a l'Agrupació i poder així treure'n còpies dels originals. Llavors aquests serien retornats als seus propietaris. El motiu seria fer un arxiu i més endavant una mostra de fotografies antigues del nostre poble.



*El President de la Generalitat, Jordi Pujol, en la inauguració de la 1ª Mostra fotogràfica de l'Agrupació fotogràfica de Salt Sardanista a les Bernardes el 23-7-83. Foto: Pablito "Los Sitios".*

La fotografia és el millor document que recull escenes viscudes, i tal vegada, irrepetibles; coses que, qui sap si mai més es tornaran a veure. És per això que ara que l'Agrupació està «viva» convé que es facin activitats de tota mena, per tal de que no es perdi el concepte de fotografia.

L'Agrupació fotogràfica de Salt Sardanista té les portes obertes per a tothom. Ànim i endavant!

**VICENÇ RAIMUNDO I PERPIÑÀ**  
Sots-President de l'Agrupació  
Fotogràfica de Salt Sardanista



## Esports Heras 2

C/. Eiximenis, 13 - Tel. 20.76.51 - GIRONA

## Esports Heras

Menéndez Pelayo, 10 - Xamfrà Guimerà - Tel. 20.76.51 - SALT

Tota classe d'articles  
d'esports i fotografia

Tot per a l'esquí,  
tennis, muntanyisme, atletisme...



Construccions

## Fraixinó

Prudenci Bertrana, 2  
Telèfon 23.14.69  
S A L T

## AZUL-TER

- AZULEJOS
- SANITARIO
- GRES
- PAVIMENTOS
- REVESTIMIENTO ■ CERÁMICOS

Almacén, despacho y  
exposición permanente:  
Carrer Major, 310  
Tel. 24.03.47 - SALT

Mai no escoltis el pas de les hores  
ni trenquis el nus del neguit.  
Mai no arrosseguis el maig de l'aurora  
ni beguis un glop d'infinít.

## La por de perdre't

Et recordaré tal com eres  
perquè així t'estimava.  
Et besaré tal com ara,  
perquè així sé que et quedes.



Voles envoltat d'or i argent,  
capficat amb la soledat dels abismes,  
enamorat de la quietud dels cignes,  
sentint el plaer del vent.

Voles lligat amb l'onada,  
enllaçant nusos de claror,  
buidant d'un sol cop la foscor  
que t'envolta, al pas de l'albada.

Veure el forat d'una rosa,  
en flairar el perfum del destí:  
somniau que l'atzar és un fi  
que mai no farà cap nosa.



Carnisseria  
Cansaladeria

Us desitja bona  
festa major



**N. VICENS**

Carrer Major, 263  
Telèfon 23.83.98  
SALT

Plaça Mercat  
Llocs 68 al 72  
Telèfon 23.07.16

me  
ca  
grà

**Maquinària  
per a  
manipulats  
del paper**

Carrer Lluís Millet, 1 - SALT  
Telèfons 23.31.22 - 23.19.55

**Fusteria  
Mecànica**

**Joaquim  
Bober**



Àngel Guimerà, 96  
Telèfon 23.62.52  
SALT

# AMICS COL.LECCIONISTES

Amb aquest nom s'ha creat a la nostra vila una nova associació, i a les pàgines del programa anyal de la Festa Major és obligat el donar-ne coneixement i deixar-ne constància per tractar-se d'un esdeveniment que per primera vegada té lloc dins la història cultural de Salt.

Arran l'exposició monogràfica de cromos feta a Les Bernardes al passat mes de gener, uns col.leccionistes del poble varem prendre la decisió de crear un grup de col.leccionisme, amb l'única finalitat de que ens coneguéssim i així poder ajudar-nos els uns als altres a eixamplar les nostres col.leccions. La millor manera de tenir aquesta possibilitat decidirem que seria el fer una reunió periòdica, a la semblança de les que tenen lloc a Girona i Olot.

Sient el col.leccionisme una vessant cultural fins ara sense coordinar a Salt, a despit dels molts aficionats que hi vivim, amb l'ànim convençut de l'ajut que per a tots pot representar, hem tirat endavant els nostres desitjos.

Tenim bons representants de les especialitats en cromos, segells, monedes, minerals, postals, bitllets de loteria i altres, però són molts els que col.leccionen i que desconexim, i és precisament ací on hem de subratllar la voluntat de fer-los arribar la nostra salutació, sigui quina sigui l'especialitat a què dediquin les seves preferències.

Tots sabem que el món del col.leccionisme és immens, però també és cert que tractant-se d'una vessant cultural, no hi ha dubte que és més fàcilment assimilable per persones sensibles a l'ordre i al bon gust, pròpia de pobles amb personalitat, per això tenim l'esperança de que a Salt hi tingui cabuda la nostra associació, que no té cap finalitat lucrativa i a la que pot venir tothom, gratuïtament.

És per totes aquestes consideracions que AMICS COL.LECCIONISTES DE SALT, des del passat dia 7 d'abril, cada dissabte fem trobada a la Plaça de la Llibertat, davant Les Bernardes, on al migdia hi ha intercanvi d'objectes i exposició d'opinions, sempre profitoses per a millorar, si és possible, la manera de fer amb que hem començat, i també s'ha de dir que així mateix seran ben rebudes i ateses aquelles persones que, no sent col.leccionistes, ens vinguin a oferir o vendre objectes normalment col.leccionables com poden ser: cromos (antics i moderns), postals, segells, monedes, minerals, etc., etc. Sempre els ho agraiem.

Deixem constància des d'aquestes ratlles, que donem les més expressives gràcies a l'Ajuntament del nostre poble per haver-nos permès, sense cap mena d'entrebanc, l'ocupació informal i desinteressada d'un lloc públic, donada la finalitat cultural de les nostres trobades.

A tots els senyors educadors dels col.legis de Salt, que assabentats de la creació i trobada setmanal de la nostra Associació, i copsant el sentit cultural que emmarca el col.leccionisme ho han fet saber a la mainada, moltes gràcies.

També fem extensiu el nostre agraïment al formidable col.leccionista de Casà de la Selva, en Xavier Romero, qui des de la premsa gironina ens ha donat a conèixer i ens ha animat en els nostres primers passos.

Amb aquests bons desitjos hem sortit a la llum i convidem a tots els col.leccionistes de Salt i també als d'altres pobles que ens vinguin a veure, puix sempre hi ha la possibilitat de que ens ajudin o els poguem ajudar, perquè no hi ha cap dubte de que com més serem, més ocasió tindrem per engrandir o completar les nostres col.leccions.

Esperem que AMICS COL.LECCIONISTES sigui per al poble de Salt un fidel pregoner de la seva puixança cultural, ja que sols al seu servei ha de dedicar-se i aquesta és la seva única finalitat.

De les moltes branques que surten del frondós arbre del col.leccionisme, n'exposaré algunes de les més conegudes:

**CROMOS (CROMOFILIA).**— La poso en primer lloc per ser una de les aficions més esteses, ja que des de petits ens criden l'atenció pels seus dibuixos i colors, per regla general llamatius. El col.leccionar-los no és gens pesat econòmicament i algunes cases comercials els regalen amb els seus productes. Haig de fer notar ací que dins el món del col.leccionisme és dóna molt més mèrit o valor als cromos que al seu dors hi ha propaganda comercial que no passa aquells altres que l'editorial fa arribar directament als aficionats. De totes maneres, tant en un cas com l'altre, una col.lecció completa i ben conservada sempre té un valor i és testimoni d'una època, sigui quin sigui el tema que toqui, i suposo que com jo seran moltes les persones que ja de petits ens hi hem engrescat que per mitjà dels coneixements, forçosament limitats, que ens han donat els cromos, hem tingut la curiositat d'eixamplar aquells coneixements pel camí dels llibres i avui disposem a casa d'una biblioteca sinó grandiosa, si molt respectable i sobre tot molt estimada per ser a mida dels nostres gustos literaris, perquè l'afició a llegir és molt convenient que es promogui des de petit i no hi ha cap dubte que el llegir és cultura i a aquest bon hàbit és més senzill arribar-hi col.leccionant cromos.

**SEGELLS (FILATELIA).**— Després dels cromos, els segells gaudeixen de les preferències de molta gent. Ben guardats, són d'una vistositat admirable i si hom es limita a sols una temàtica o un país, tampoc no és car el col.leccionar-los. El que passa és que quan veus que posats als àlbums fan tant de goig, per poc que la butxaca t'ho permeti caus en la natural temptació d'eixamplar les col.leccions, que a més de tenir un valor crematístic són motiu de fer passar bones estones repassant-los una i altra vegada.

Són moltes les persones que guarden els usats, i poden constatar que ben classificats i posats per ordre en fulls o àlbums, també formen conjunts vistosos i de mèrit. Darrerament el segell usat ha tingut un fort avenç en l'estima dels col.leccionistes i a certs punts s'els dóna molt valor en el cas de ser llegible el mata-segells. De totes maneres, nou o usat, el segell és universalment reconegut com a vehicle cultural de primera categoria.

**POSTALS (CARTOFILIA).**— Són molt poques les persones que a casa no guardem un record de les excursions que fem. Un dels més corrents i normals és tenir vistes gràfiques dels llocs visitats, on quasi sempre ens venen boniques postals que ressalten els mèrits de monuments, pobles, ciutats o paisatge a què es refereixin. Si ja les col.leccioneu no us dic res, però si us limiteu a guardar-les dins una capsa o calaix, feu aquesta prova: per l'ordre que més us agradi poseu-les en fulls on n'hi càpiguen quatre, cinc o sis, aguantades amb cantoneres o de la manera que us sembli més bé; aquests fulls convertiu-los en llibre i és molt segur que ja sereu al gremi dels col.leccionistes, després d'haver vist que l'ordre i l'entreteniment mereixen la pena. Si a més a més, sota cada postal teniu en compte de posar-hi la data en que vareu visitar aquell lloc, encara us agradarà més, i si en lloc de fulls corrents les poseu en uns que hi ha expressament, transparents i que formen bossetes, llavors veureu com s'entra al col.leccionisme sense donar-se compta.

És vist, doncs, com una especialitat tant a l'abast de la mà com són les postals, per poc preu es converteixen en seriós motiu de cultura i distracció.



**MONEDES (NUMISMÀTICA).** — Vessant cultural que permet moltíssimes variants i per això té tants adeptes. Com els segells, si ens limitem a un sol país no presenta gaires dificultats i abans de començar la col.lecció cal pensar-ho. Com que de monedes n'hi ha de metall i de paper, dins el metall es diferencien molt les d'or amb les d'argent, zenc o bronze, és a dir, que poden ser molt cares o menys. Sigui quin sigui el gust del col.leccionista sempre estarà molt content d'anar-les guardant i amb més motiu si ho fa en àlbums que expressament hi ha a les botigues especialitzades.

En que no siguin més que monedes de bronze, posem per cas, el més netes possible i posades per ordre cronològic, en que no vulgui obliga al col.leccionista a fer-se amb uns coneixements que es relacionin amb l'època i país de què es tracti, enriquint-se culturalment.

Si el que s'ha triat col.leccionar són bitllets, paper-moneda, llavors com en els cromos i els segells, es té el goig d'uns àlbums vistosos que no cansen de mirar i sempre ens donaran la pauta cultural que és present a qualsevol branca del col.leccionisme. Hem de subratllar també que hi ha dibuixos i relleus de monedes que són vertaders obres d'art.

**BITLLETS DE LOTERIA (LOTEROFILIA).** — Molt curiosa i més apassionant del que pot semblar és l'afició a col.leccionar bitllets de loteria. A part de les boniques il.lustracions, gairebé sempre temàtiques, amb que és posen en circulació i que ja per elles mateixes componen un estudi a una determinada matèria, tenen la curiositat particular de les immenses variants que hom pot donar al seu col.leccionisme. Hi ha qui els guarda tots, altres sols busquen terminacions concretes, o cap-icues, o que siguin tots els números iguals, etc., etc., sient molt curiosa la reunió de molts bitllets en els que la suma de les xifres de cada u donen el número tretze.

Cada un pot fer-ho a la seva manera, que sempre serà vistosa si es té ordenada, sobre tot en els àlbums que expressament es poden comprar. Una vegada més es fa palès que el bon gust i l'ordre són inseparables del bon col.leccionista.

I ara prou. Com a mostra, ja veieu el què és el col.leccionisme: ordre i constància i com a conseqüència lògia, CULTURA. Amb la particularitat de que tot és col.leccionable i, per tant, a l'abast de totes les possibilitats econòmiques. Ompliria pàgines i més pàgines de les coses que són susceptibles de guardar, i a la cinta de la màquina deixo amb recança la glosa d'especialitats tan interessants com són la MALACOLOGIA, (branca zoològica dels mol.luscs); MINERALOGIA, (part de la història natural que afecta els minerals); etiquetes, programes, quadres, taps, clauers, miniatures —de vímet, porcel.lana, militars, cotxes, trens, vaixells, avions i altres—; ampolles, vasos i copes, porrons, papallones, nines, juguets, gorres, emblemes, escuts, vitoles, records de comunió, targes de menús i fins i tot nusos de cordill. El cert és, per estrany que ens sembli, que sempre hi haurà algú en algun lloc a qui atreurà el guardar i col.leccionar les coses més inversemblants, i gràcies a tots és possible conservar les infinites parts de la història de la humanitat. Els museus no són altra cosa que un col.leccionisme constant.

Saltencs i veïns tots, grans i petits, animeu-vos i comenceu col.lecció del que més us agradi, sempre trobareu la comprensió, orientació i si és possible l'ajut d'AMICS COL.LECCIONISTES. En nom de tots us saluda

**EMILI TORRENT I ALGANS**  
Salt, juliol del 1984



# Sallo s.a.

## decoració

Instal·lacions,  
Hotels, Bars,  
Restaurants, Discoteques,  
Interiors.

Oficines i fàbrica:  
Pla de Montfullà, s/n.  
Tel. 23.11.12  
BESCANÓ



Tintoreria

**Regolta**

Carrer Major, 312  
Telèfon 23.45.43  
SALT

FORN DE PA

## Espiga



Carrer Major, 98  
Tel. 23.46.43  
SALT



*Josep Pla.  
Un dels nostres  
escriptors universals,  
més llegits*

## LLIBRES PER A L'ESTIU

Aquests són els nous llibres que la Biblioteca posa a la vostra disposició, perquè us acompanyin, ampliant els vostres coneixements o bé fer-vos passar una bona estona, al llarg del mesos d'estiu.

### LLIBRES DE CONEIXEMENTS:

#### Filosofia

Fromm, Erich: «Tenir o ésser». Ed. Claret, 1980.

Morey, Miquel: «Los presocráticos». Ed. Montesinos. 1981.

Rousseau, Joan-Jacques: «Discursos. Profesió de fe». Ed. Laia, 1983.

#### Religió

Foucauld, Carlos de: «Escritos espirituales». Ed. Herder, 1979.

Gomis, Joan: «Cristianisme i conflicte social». Pub. de l'Abadia de Montserrat, 1982.

Manent, Albert i altres: «Contribució a la història de l'Església catalana». Pub. de l'Abadia de Montserrat, 1983.

## **Ciències Socials**

- Biscaretti di Ruffia, Paolo: «Derecho constitucional». Ed. Tecnos, 1973.
- Cabana, Francesc: «Banca Catalana. Un capítol de la seva història». Ed. Pòrtic, 1983.
- «L'educació cívica a l'escola». Ed. Rosa Sensat Edicions 62, 1981.
- Napoleoni, Claudio: «El pensamiento económico en el siglo XX». Ed. Oikos-Tau, 1968.
- «Rondalles populars». Recollides per V. Serra i Boldú. Pub. de l'Abadia de Montserrat, 1983.
- Vila-Abadal, Jordi: «La drogació. Joventut i droga». Ed. La Magrana, 1982.

## **Llenguatge**

- Coromines, Joan: «Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana». Curial Edicions Catalanes, 1981-82.
- Hadlich, Roger L: «Gramática transformativa del español». Ed. Gredos, 1975.

## **Ciències**

- Beals, Ralph L. i Hoijer, Harry: «Introducción a la antropología». Ed. Aguilar, 1981.
- Cierco Soliva, Luis G: «Gastronomía de Catalunya». Gráficas Jusal, 1982.
- Heinrichs, Gerhard: «Reparación de magnetófonos y cassettes»; Ed. Marcombo, 1979.
- Langford, Michael: «Manual del laboratorio fotográfico». Ed. Blume, 1981.
- «Manual de primeros auxilios y cuidados de urgencia». Ed. EDAF, 1982.
- Marañón, Gregorio: «Manual de diagnóstico etiológico». Ed. Espasa-Calpe, 1984.
- Zaks, Rodnay: «Microprocesadores». Ed. Marcombo, 1982.

## **Belles Arts**

- Puig i Cadafalch, Josep i altres: «L'arquitectura romànica a Catalunya». 4 vol. Institut d'Estudis Catalans / Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1983.

## **Literatura**

- Castellanos, Jordi: «Raimon Casellas i el Modernisme». Ed. Curial/Pub. de l'Abadia de Montserrat, 1983.
- Sanz Villanueva, Santos: «Historia de la novela social española (1942-1975)». Ed. Alhambra, 1980.

## **Història i Geografia**

- Artís i Benach, Pere: «Lluís Millet vist per Lluís Millet». Ed. Pòrtic, 1983.
- Clara, Josep: «El bisbe de Girona davant de la guerra d'Espanya (1936-1939)». Ed. Gòthia, 1983.
- Clara, Josep: «Introducció a la història de Girona». Ed. del Pèl, 1983.
- Carrabon, Ramon: «Enginyers, industrials, modernització econòmica i burgesia a Catalunya». L'avenç, 1982.

«Mapa topogràfic de Catalunya (1 : 250.000). Institut Cartogràfic de Catalunya, 1983.

Permanyer, Lluís: «Sagarra, vist pels seus íntims». Ed. Edhasa, 1982.

Sobrequés i Callicó, Jaume: «Història de Catalunya». Ed. d'Ara, 1983.



*A l'estiu  
és sempre recomanable  
l'esplai i la lectura*

## **LLIBRES PER A L'ESPLAI**

### **Adults**

#### **Poesia**

Aleixandre, Vicente: «Obras completas». Ed. Aguilar, 1978.

Martí i Pol, Miquel: «Antología poètica». Ed. Proa, 1982.

Leveroni, Rosa: «Poesia». Ediciones 62, 1981.

Llupart, Josep M<sup>a</sup>. : «Obra poètica», Ed. del Mall, 1983.

#### **Prosa**

Benet, Juan: «Volverás a región». Ed. Destino, 1981.

Benguereel, Xavier: «Apassionata». Ed. Planeta, 1983.

Caballero Bonald, J.M.: «Agata ojo de gato». Ed. Argos Vergara, 8

Calders, Pere: «El primer arlequí», Ed. La Magrana, 1983.

Caro Baroja, Julio: «El Carnaval». Ed. Taurus, 1979.

Cela, Camilo José: «Mazurca para dos muertos». Ed. Seix Barral, 8.

Khalil Gibran, Gibran: «El rodamón». Ed. Aqualari, 1983.

Yourcenar, Marguerite: «Memòries d'Adrià». Ed. Laia, 1983.



Hora  
del

Ho subvenciona  
L'AJUNTAMENT

Conte  
d'11a12

Tot el mes de  
JULIOL



Per a nens i nenes de 6 a 12 anys

## **Infants i Joves**

- Amo, Montserrat del: «Aparecen los Blok». Ed. Juventud, 1971.  
Ballaz Zabalba, Jesús: «Una casa a la deriva». Ed. La Galera, 1983.  
Blyton, Enid: «Contes», Ed. Toray, 1983.  
Fuertes, Gloria: «Cangura para todo». Ed. Lumen. 1967.  
Gisbert, Joan Manuel: «Escenaris fantàstics». Ed. Laia, 1983.  
Gripe, María: «El papà de noche». Ed. Juventud, 1974.  
Härtling, Peter: «la iaia». Ed. La Magrana, 1983.  
Janosch: «Leo Pulgamàgica». Ed. Alfaguara. 1978.  
Kühn, Dieter: «A Londres con el caballo màgico». Ed. Alfaguara, 78.  
Peris, Carme: «L'espardenyeta». Pub. de l'Abadia de Montserrat, 83.  
Renard, Jules: «Pèl roig», Ed. La Magrana, 1984.  
Roeder-Gnadeberg, Käthe von: «Una chica llamada Francisco». Ed. Juventud, 1977.  
Verdaguer, Pere: «La història del pollastre que ponía...». Publ. de l'Abadia de Montserrat. 1983.  
Werner, Lisbeth: «Puch ha triomfat». Ed. Toray. 1983.

**Antònia Gimbernat  
Salt, 6 de juny de 1984.**

Central:  
GIRONA - Pont Major, s/n.  
Oficines i tallers: Tel. 21.45.50  
Pedrera i plantes: Tel. 20.96.62

Delegació:  
BARCELONA - Parets del Vallès  
C/. Evaristo Juncosa, s/n.  
Tels. 562.08.52 i 562.09.98

Domicili social:  
C/. Comerç, 42  
FLASSÀ (Girona)



**“Els seus ulls són la seva vida”**

**JAUME TARRUS GALTER**

Llicenciat en Ciències Físiques  
Òptic Diplomant



Màxima varietat i qualitat en models de montures — Graduació de la vista — Adaptació de Lents de Contacte — Lents de Potència Progressiva — Vidres Zeiss.

**OPTICA TARRUS, s.a.**

Santa Clara, 54 - Tel. 21.37.50 - GIRONA  
Dr. Ferran, 1 - Tel. 23.06.61 - SALT

**Descompte del 10% per a jubilats socis del “Casal de Jubilats”**



## Les oliveres i el mar

El mar és una massa blava crepitant de llum cap a l'horitzó. Palpita feliç quan el garbí l'encrespa. A la nit s'ajaça com un rostre fatigat. El fistó del mantell del mar, és la platja sinuosa i quieta. Més endins, cap a terra, hi ha els camps ubèrrims i els arbres que els encerclen. L'enmig dels camps, aquesta altra llum de les oliveres que onegen també com un mar de plata. El mar és la Mediterrània i l'olivera el seu arbre, el contrapunt just del blau, el gris de somni que l'acompanya.

L'olivera és el tronc revellit, nuós i gruixut, i els anys li han donat una pàtima apergaminada, un hivern etern. Però, a sobre, la floració i les fulles s'expandeixen com una primavera també eterna. Les fulles, lanceolades i rígides, tenen alguna cosa de metàl·lic, una vibració d'armadura. El gris contribueix a l'engany. Però després el ventet suau les entregira i tot és música clement en les hores assolellades.

El reflex de plata fa unes aigües vives que van a parar al cel extasiat. Les hores són encalmades i felices a la seva vora. Tot sembla a la nostra mida. Hi ha arbres a muntanya que ens trasbalsen amb la seva prepotència i la seva flama abrivada. L'olivera és un fogar familiar, ens hi trobem com a casa, la sabem útil i propícia.

Tots els arbres tenen la seva llegenda, però l'olivera els supera tots amb les seves múltiples significacions. Nasqueren els mites ja fa segles a l'Orient, i ens arribaren intactes a nosaltres. D'oliveres, a Espanya i a Itàlia, és on n'hi ha més, però a Grècia són sagrades.

Se'ns diu que fou una donació d'Atenea als homes i com a símbol de victòria coronà el cap dels guanyadors dels jocs olímpics. A Palestina n'hi ha menys, però el colom de l'arca de Noé en portava un esqueix al bec. La glòria i la pau són la divisa de l'olivera. El Senyor fou rebut a Jerusalem amb branques d'olivera.

Del poeta JOAN TEIXIDOR





# AMBULÀNCIES CATALUNYA, s.a.



23.58.78

## EQUIPADES AMB:

- Oxigen
- Aspirador
- Respirador
- Ràdio-telèfon

Servei permanent  
Carrer Major, 28  
S A L T

SERVEIS A TOT ESPANYA I A LA RESTA D'EUROPA  
CONCERTADES AMB LA SEGURETAT SOCIAL, A  
SISA I PARTICULARS

IMPORTANT: Els malalts que s'hagin de traslladar per ordre del metge de capçalera o de guàrdia, no hauran d'abonar res pel servei. Aquest va a càrrec de la Seguretat Social.



## *Caixeta de vidre*

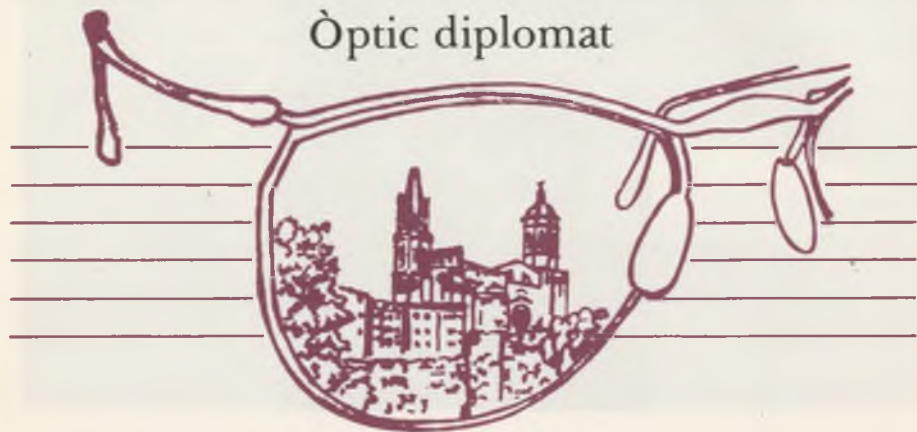
*Al cim la calaixera sojorna una caixeta  
de vidre amb viu dorat, i n'hi és presoner  
un trosset de coral blanc, brodat de finesa,  
calat d'estiu tibant. Ara n'és muda ofrena,  
discreta anella, trista sivella d'uns hiverns  
d'usura recamada a les mans. I amb el llenç  
de tot atzar que fètil origina prodigis  
o entrebancs, estabello petits lligams un cop  
t'he vist feta la senda, la de senil sentència  
legal cap a la carn.*

IRENE MORATÓ

Òptica

# AMADEU AGUSTÍ

Òptic diplomad



Rambla Verdaguer, 8 - Telèfon 20.42.28 - GIRONA

*Regals  
Rosa*



Torras i Bages, 2 - SALT



Carns

## Rigau



C/. Major, 155 Tel. 23.59.23  
SALT

# INTRODUCCIÓ

A la Comissió de Festes, per a tancar aquest programa, li ha semblat oportú reproduir el pregó de la Festa Major que el nostre alcalde Salvador Sunyer va pronunciar a la sala d'actes de l'Ajuntament, l'any passat.

Esperem l'any vinent poder reproduir el del pregoner d'aquest any.

## *Pregó de la Festa Major de Salt de l'any passat (22 de juliol de 1983)*

*Il·lustres regidors, digníssims i sacrificats membres de la Comissió de Festes! Senyores i senyors:*

*La Comissió de Festes m'ha fet l'honor d'encarregar-me el primer Pregó de Festa Major. Quina responsabilitat! Instaurar un costum nou que només els anys ens diran si és encertat, si és legítim, si és acceptat, si posa arrels, en definitiva, o no en posa; començar una nova tradició en un poble que no ha nascut ara mateix sinó que arrossega 12 o 13 cents anys de vida, és, si més no, agosarat. No venim del no-res, els saltencs! Nosaltres ja érem fa molts de segles; nosaltres som; nosaltres serem, i que sigui per molts anys, per molts centenars d'anys!*

*És un encàrrec, però, que he acceptat amb gust, sense discutir-lo massa, i que inicia un camí, nou aquí, vell en d'altres llocs, i que jo auguro llarguíssim, de glossadors de Salt. Anys a venir, escriptors de renom, oradors de fama, polítics de gran volada, poetes altíssims, o artistes benemèrits, ens cantaran un sol cop, cada Festa Major, les glòries i les excelències de Salt o dels saltencs! En faran el Pregó! Jo he acceptat de fer-ho sense cap d'aquells atributs perquè s'escau que sóc el primer alcalde després de la segregació i, perquè, per aquesta raó, i sense falses modèsties, crec que d'alguna manera em pertocava o bé que hi estava una mica obligat. Gràcies.*

o o o

*No us heu preguntat mai com jo, què és Salt? Com som els saltencs? Com ens veuen els altres pobles i els homes i les dones que no hi viuen ni hi han nascut? Quina idea tenim nosaltres de nosaltres mateixos?*

*El malaguanyat Josep Pla, en un dels llibres cabdals de la literatura moderna catalana i que haurien d'haver llegit tots els catalans (EL QUADERN GRIS) deia referint-se al seu poble:*

*"...hauriem de presentar la història de la nostra estimada vila natal. Aquesta història seria molt curiosa, perquè, a més a més de ser molt curta, tindria la particularitat de no contenir ni fets gloriosos ni personatges de fama i d'anomenada. Sospito que aquesta falta de tradició brillant entristiria molta gent. A mi, m'encanta haver nascut en un poble que no ha produït cap redemptor, ni cap col·leccionista de sensacions rares, ni cap predicador estentori. Això em produeix una sensació de lleugeresa i de llibertat".*

*La nostra història, en canvi, és molt llarga, com la de la nació catalana, perduda en la nebulosa del temps, però és també, cal reconèixer-ho, i no us en sàpiga ni mica de greu!, buida dels fets més o menys "gloriosos" i de les*



heroicitats sense cap ni peus que citen les inefables històries escolars per a cretins d'aquest país! (Sembla que els dos únics fets enregistrables són, l'un, que el pla de Salt va ser escenari d'una batussa, durant la Guerra dels Segadors, entre els pagesos (saltencs!) revoltats i els terços de Joan de Arce (la sang de la qual no devia pas arribar al Ter); i, l'altra, d'una imatge bèl·lica encara més estantissa, el pas d'un comboi per ajudar Girona assetjada pel francès, l'any 1809. I a darrera la porta hi havia un fus, s'ha acabat Amén Jesús. Els llibres no en diuen res més.

No hi ha fets gloriosos? I personatges de fama, doncs?

Som si fa no fa allà mateix. Jo en diria personatges de mitja fama o de mitja anomenada. Són fames locals, ben acreditades i merescudes, per cert; personatges amb pes propi, que no arribaren tanmateix a la primera fila de l'escalafó universal i que a la injustíssima classificació que els homes fan dels homes, queden situats a la penombra a mig escalafó a escala catalana i prou. La Geografia de Catalunya n'esmenta alguns: Joaquim Ravetllat, veterinari i investigador; Josep Aguilera, pintor; Roca Delpech, aquarellista i músic; Pere Bernat, prelat Sagristà Major de la Seu Gironina mort el 1118. I pareu de comptar!

Ni fets gloriosos, ni grans personatges, ni cap redemptor, ni l'ombra d'un col·leccionista extravagant, ni l'esgarip d'un sol predicador abrandat que capgiressin la terra o les idees o que decretessin un gir radical a l'esfera del temps o a la volubilitat de les modes.

Des d'aquest punt de vista, i només des d'aquest, la nostra vila és d'una grisor paorosa, som el pur anonimat.

Situem-nos doncs, en una altra perspectiva.

I els escriptors, què en diuen de Salt? En parlen alguna vegada? Què en pensen dels saltencs?

Enllà del temps, de tard en tard, els investigadors troben esparços en arxius i biblioteques documents que ens enumeren, d'abans i de després de l'any mil, sobretot testaments i deixes, que ens parlen d'una església local, d'unes terres, d'unes hortes... anomenen el riu Ter i el rec Monar i uns molins (Recordeu que Monar deriva del llatí Molinare que vol dir MOLÍ D'AIGUA), i unes cases i uns homes i unes dones amb noms i motius, uns llinatges saltencs que es perpetuen fins als nostres dies des de fa més de mil anys, per exemple el Sr. Pere Mut.

Salt, però, tota la bullida vital que representa un poble, resta mut i soterrat sota la cendra dels segles, com si estigués fent una gran dormida fins al segle passat en què li van esclatar tots els porus per donar sortida a la congestió perquè ja no podia contenir-la més... amb la industrialització de Catalunya, Salt salta de 500 habitants als 20.000 que en té avui. I cal tenir present que al segle 18 tenia més habitants Vilablareix que Salt.

Fins al segle passat, doncs, boira, fum, silenci i fecundació interior.

A la literatura moderna hi ha tres escriptors que se n'han ocupat més o menys tengencialment: Aurora Bertrana, Prudenci Bertrana i Miquel de Palol.

Aurora Bertrana ens ha descrit el Manicomi de Salt. A les seves Memòries ens evoca els primers anys d'infantesa i les llargues visites amb el seu pare al Manicomi, el director del qual, el seu amic primer i enemic després, era aquell

metge filòsof anomenat Dídac Ruiz:

*“Dídac Ruiz va guanyar les oposicions. Es va instal·lar amb la seva esposa i la seva filleta al pavelló directorial del Manicomi de Salt...*

*(Fixeu-vos les llargues estades) Passàvem tota la tarda a Salt, i en sortir, ja negra nit, semblava oblidar-me dels problemes...”*

*És en la minuciosa descripció on retrobem detalls vistos per tots nosaltres i que ens retornen a la nostra infantesa:*

*“En l’immens terreny que voltava els pavellons del Manicomi, s’hi alçaven arbres esponerosos: tells, castanyers d’índia, plàtans, acàcies. També hi havia un gran hort amb tota mena de verdures i algun arbre fruiter. Els boigs inofensius cavaven, regaven i arrencaven herbes seques. El director els interrogava davant nostre i s’esbargia amb llurs respostes”.*

*És clar que aquesta descripció no es pot ni comparar amb les que va fer-ne el seu pare, l’insigne Prudenci Bertrana, de qui Josep Pla fa l’elogi següent:*

*“L’escriptor que ha descrit aquest país amb una precisió més sòbria i exemplar eficàcia és Prudenci Bertrana”.*

Josep Pla

*“El manicomi dit Mas Prunell està enclavat al mig de la plana de X (Salt). Mas Prunell era, primitivament, una gran casa de pagès. Encara avui no ha perdut la seva fesomia rural. Subsisteix l’ampla i espaiosa cuina amb la seva llar de campana, l’escala rústega que mena a les cambres altes i el que no subsisteix s’endevina per la seva distribució característica, exclusiva de les masies catalanes.*

*Dintre aquest clos quadrangular, grandiosíssim, hi ha molta terra de conreu, on es cullen verdures, llegums i fruites de totes menes. De l’horta i dels fruiterars, se’n cuiden els melòmans inveterats, els idiotes i alcohòlics dirigits per “hermanos”. (La gràcia irònica del gran novel·lista).*

*No és pas gaire estrany de trobar-hi un papa, o el mateix Pare Etern, conduint un carretonet de mà ple de fems i discutint la jugada celestial amb un emperador que arpel·leja un erol de patateres.*

*Un gran arc de rajols sostingut per dues pilastres rematades per testos, entre les quals giren els dos batents d’una porta de ferro amb barrots de llança, dóna accés al tancat del manicomi.*

*Arran mateix d’aquest barri hi ha la casa del director: una mena de “torreta de burgès”, a quatre vents, amb un jardinet al darrera, separat de l’hort per una paredota amb esquena d’ase no gaire alta...”*

*I mireu com les referències surten del clos del Sanatori:*

*“Enmig de l’extensa planúria aquí i allà es destriaven les masies voltades de figueres i algun xiprer. La majoria tenien aparences de castell (Ca la Prisca, Can Pau Virol, El Sitjar); altres, amb llur teulada nova i parets blanques, semblaven de joguina. També es veien agrupaments de verns, saules i pollancre, perfils negrosos de marges assenyalant les vorades dels recs i dels camins, i la recta processó de plàtans espaïant-se al llarg de les rutes.*

*Passat del costat del solixent us sobtava la visió de la ciutat, a una distància de tres quilòmetres, dominada per la catedral...*

*Després, més ençà, a l’esquerra, un veïnat de suburbis; més ençà, encara, un poblet i fàbriques, i ja, arribant a un tirat de bala del manicomi, UNA AGLOMERACIÓ*

DE BARRIADA A LA VILA DE S. COM SI SIGUÉSSIM AL VESTÍBUL D'UNA CONCA DE RIU SEMBRADA DE VILATGES I COLÒNIES INDUSTRIALS, FAMOSA EN LA COMARCA..."

Hi ha una pàgina de Prudenci Bertrana que és antològica:

El Pla de Girona (on diu Girona, poseu-hi SALT) és un pla modest, amable, fidel a la petja i a l'esguard. No us produeix el respecte ni l'encís formidable de la planície empordanesa... Allà on fiteu els ulls poden arribar-hi les vostres cames! No hi perdeu l'esma, no us lassa, abans d'hora, la sensació d'infinit... Mai no deixeu d'albirar els seus encontorns naturals: la dent feresta de Rocacorba, la punxa de Sant Geraru, l'onatge encrespat de les serralades de ponent, la modesta carena de Sant Marçal, els alzinars i rouredes del Perelló.

Més grandet, jo seguia, Güell amunt, cogitant els meus deficiències de pubertat i les meves angoixes d'adolescent. Enraonava sol. Eren confidències fetes al pla, a l'espai i a la llum, expansions a l'amistat de les herbes, matolls i insectes, consultes íntimes sobre tristeses imprecises i subtils idealismes. (Qui no ha estat adolescent i no ha viscut aquestes crisis?).

El Masroc és una branca del Güell, que travessa el pla, sempre sec, llevat de quan les grans plogudes...

Miquel de Palol toca de baix el nostre poble tot descrivint-nos l'efervescència romàntica del seu temps:

"Prenia l'escopeta —una escopeta de canó, sense pretensions de cap mena, posava el sarró, amb la minestra, el llibre que el dia abans havia deixat a mig llegir i, ben protegit del fred, anava a esmerçar el temps on els peus em dugessin..."

Quan les matinades eren massa fredes, feia el camí més curt, i em perdia pels amples camps en rostoll del pla de Salt; el sol encara no havia desglaçat els petits branquillons de l'herba seca, i tota la plana semblava un cristall..."

o o o

Però on esclata l'humor caricaturesc de Miquel de Palol és quan ens conta les aventures d'ell fent de secretari del Comte de Berenguer i acompanyant-lo a fer el viatge de Girona fins a Bescanó, en el primer cotxe de la província...

Era un Dian Bouton, d'un cilindre, pintat de vermelló, amb dos seenyist majestuosos... Sortien de la plaça del Mercadal, entre l'admiració espaordida dels gironins, vestits com si haguessin d'anar a la lluna i amb una fumera i un espetec de mil dimonis, estarrufats i refilant-se els bigotis...

"El mal era que en arribar gairebé a la Rodona, o a tot estirar a Salt, el monstre s'entossudia, acabava esbufent, com si el fum del petroli l'hagués asfixiat, i s'aturava, sense miraments, onsevulla, i no hi havia manera humana de fer-lo posar en raó. S'havia de recórrer a la tracció animal.

Per aquelles barriades d'hortolans sempre hi havia una ànima caritativa que tenia a l'estable alguna euga desentfeinada, o algun bou calmós i treballador, i que mitjançant algunes bones paraules i un parell de pessetes es disposava a junyir-los davant l'artefacte i acompanyar-nos a casa de retorn...

El retorn ja no era tan triomfal ni molt menys; espectacular, sí que hi era..."

Arreu, senyores i senyors, petites i tímides referències o citacions sempre indirectes, o al·lusions i, a tot estirar, descripcions del territori. No conec cap



escriptor que li hagi dedicat cap llibre ni cap gran capítol.

Res enlloc de les nostres places i carrers, res de les nostres cases, o gairebé res; res tampoc de la nostra gent...

Resumint, per tant, i per acabar, ens queda un paisatge que s'ha perpetuat i que defineix la nostra manera de ser, és a dir, un entorn físic amb el riu Ter com a eix vertebrador i el rec Monar com a força motriu antiquíssima i com a base d'un sistema d'hortes famoses i regadius acreditadíssims. Una tradició hortolana i pagesa al costat d'una tradició industrial paral·lela (molins, farga, teixits, filatures, escorxadors... una tradició comercial (petites botigues del Salt antic situades al llarg dels carrers més llargs).

Els saltencs tenim fama de ser treballadors infatigables, som senzills, som sobris, som participatius i volem ser nosaltres mateixos. Ens conformem tal com som i no envegem res de ningú... Això és cert? Som pacifistes! Som revolucionaris? Ens agrada d'embolicar-nos o som de la pasta de mira'm i no em toquis? Qui ho sap? Això podria ser el tema del Pregoner de l'any vinent.

Jo, però, voldria posar el punt final amb una invocació poètica: l'acabaré amb el poema QUASI FAULA de Miquel Martí i Pol.

Temps a venir, quan ja no quedin  
barques en mar ni pescadors en terra,  
arribarà pel cantó de llevant  
un mariner de fortuna  
dalt d'un galió vell,  
desarborat i tràgic,  
que ancorarà de nit en una platja  
allunyada i deserta.  
L'home davallarà, solemne, de la nau  
i, dret damunt la sorra,  
engegarà un bruel que fendirà l'espai  
d'un cap a l'altre de la terra.  
Serà el senyal, és clar,  
però no espereu pas que els morts  
surtin a fora de llurs tombes.  
Els morts d'avui són molt insolidaris;  
pregunten constantment,  
demanen garanties,  
volen saber com i perquè  
i al capdavant no es mouen  
Si sentiu el gran crit,  
abandoneu-ho tot  
i sortiu al carrer.  
No passen pas sovint aquestes coses.

Doncs, aquest pregoner, que és també l'alcalde, fa el gran crit i us convida a tots a participar-hi, us convido a treballar per la vila de Salt, us convido a seguir els passos dels que ens han precedit. I això és una gran aventura!

He dit. Moltes gràcies.

SALVADOR SUNYER i AIMERIC  
ALCALDE





**LLIBRES PER A TOTS**  
FILOSOFIA - ASSAIG -  
NOVEL·LA - POESIA -  
LLIBRE INFANTIL -  
- PAPERERIA -  
LLIBRE DE BUTXACA -  
CIÈNCIES SOCIALS -  
ETC.....

*Carrer Major 163 Salt ~*

**CENTRAL DE  
GESTIONS**

**G. CANIGÓ**

Cia. assegurances G.A.N.

Subdirecció:

Gran Via Jaume I, 82, 2<sup>on</sup>  
Tel. 20.60.50\* - GIRONA

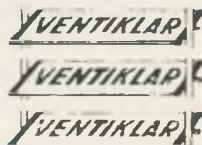
**Fàbrica de miralls**  
**Col·locació i instal·lació**  
**Especialitat en vidrieres artístiques**  
**Finestres de Celosia**  
**Mampares per a Bany**

C/. Bolívia s/n. (Cant. Passeig d'Olot)  
Tel. 23.58.11 - SALT



**SOLAR S.A.**

DISTRIBUÏDOR



# ÍNDEX

Pòrtic. La Festa Major truca les vostres portes.....	Comissió de festes
Salutació. Els nous jardins de Salt .....	Salvador Sunyer
La vida del Casal .....	Junta del Casal
La lluita per una vida cultural rica a Salt .....	Miquel Berga i Bagué
El misteri del programa .....	El programa de festes
Gestió municipal.....	Ajuntament de Salt
Estadística de Salt.....	Ajuntament de Salt
Una institució viva .....	Josep M <sup>a</sup> Macias i Colom
Qualsevol tarda de juny.....	Francesca Laguarda
El pregó que ningú no m'ha demanat .....	Jordi Soler
Escrit d'un saltenc a les nostres autoritats .....	Pi Verd
Un lloc per a l'envelat.....	Ramon Torremadé
Foto. Edifici del Sitjar	
Ressò saltenc de la Setmana Tràgica (1909).....	Josep Clara
90 anys de Festa Major.....	Lluís Molins i Mateu
Qui som? .....	Joan Arnau i Serra
En els 25 anys de l'escoltisme saltenc.....	Jaume Bosch i Termes
Tríptic de tardor.....	Jaume Fonalleras
Els Marquesos de Camps, senadors .....	Francesc Ferrer i Gironès
Sempre ahir .....	Guillem Terribas
Un paradís perdut.....	Narcís Burch
Carta a l'amic Joan Gajeau "Sant Roc".....	Emili Serra
La fàbrica "Coma Ciuró, Clavell y Borrás" .....	F. Xavier Corominas
El notari de Salt.....	Pep Mollera
La cultura del cotxe i la cultura de la bicicleta .....	Martí Fita
Les colles de sardanes .....	Marta Codina
Sobre els galls i les gallines .....	Josep Ferrer i Costa
Melons per a la Festa Major .....	Jaume Font
Una tarda al Rialto.....	Josep M <sup>a</sup> Fonalleras
De la Biblioteca Municipal de Salt a la Biblioteca "Jaume Ministral i Masià" .....	Carme Bover i Calvo
Fotos diverses	
Salvem la Festa Major .....	E.P.V.
Aquell de Granollers de Rocacorba .....	Josep M <sup>a</sup> Oliveres
El Casal Saltenc .....	Pau Masó i Fàbrega
Què podem visitar durant les vacances?.....	Ventura Pau i Soler
L'Agrupació Fotogràfica de Salt Sardanista es va con- solidant.....	Vicenç Raimundo
Poesia .....	Jaume Fonalleras
Amics col·leccionistes.....	Emili Torrent i Algans
Llibres per a l'estiu.....	Antònia Gimbernat
Les oliveres i el mar .....	Joan Teixidor
Caixeta de vidre .....	Irene Morató
Pregó de Festa Major de Salt de l'any passat.....	Salvador Sunyer i Aimeric



#### NOTA DE LA REDACCIÓ:

Els escrits només reflecteixen l'opinió del seu autor. Els editors no necessàriament se solidaritzen amb el seu contingut. Els escrits s'han publicat íntegrament, en respecte a la llibertat d'expressió de llurs autors.

La Comissió editora d'aquest programa vol agrair de manera pública a totes les persones que han fet possible la seva publicació: als col.laboradors literaris, anunciants, redactors, compaginadors i altres persones que sense el seu esforç no hauria estat possible la seva edició.

A tots moltes gràcies.

Salt, juliol 1984



# CAIXA DE BARCELONA

## Oficines a Salt:

Carrer Major, 163 - Tel. 23.93.88

Mercasalt, Pl. Marquès de Camps s/n. - Tel. 23.50.85

## Oficines a Girona:

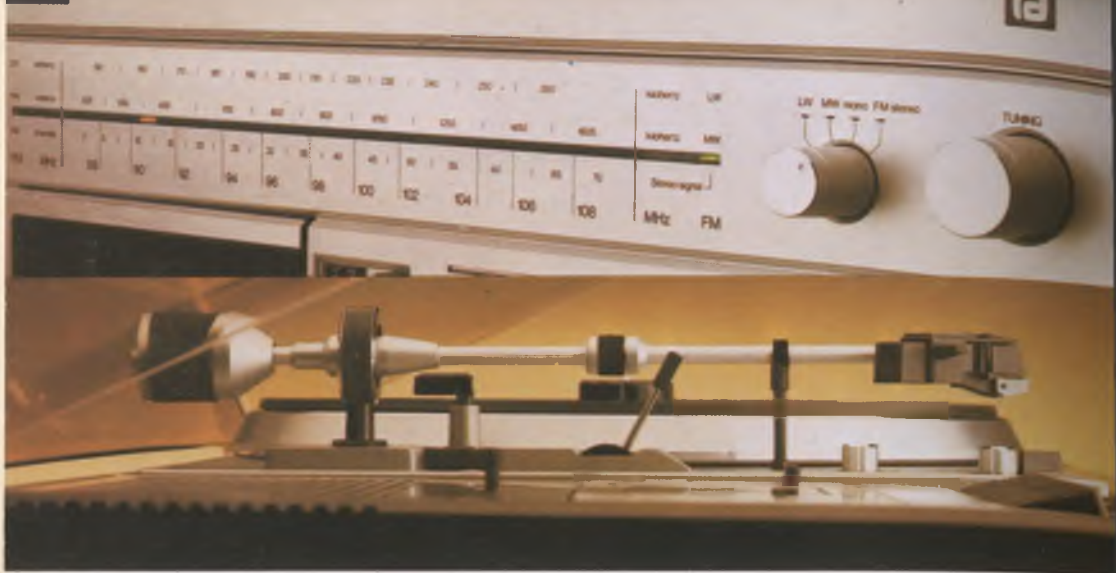
Central: Carrer Nou, 14 - Tel. 20.51.58

Onyar: C/. Maluquer Salvador, 21 - Tel. 21.37.11

Sant Narcís: Avda. Sant Narcís, 32-34 - Tel. 23.05.12

Mercat de Girona, Parada 204 - Tel. 21.68.98





*Joaquim Vilà Crous*

Carrer Major, 243 - Telèfon 23.29.71 - SALT



Audio/Video

# Radiola